Til Ullerup

Landsbyliv og bygningsregistrant

Inger Kjær Jansen og beboere fra Ullerup

TÅRNBY KOMMUNES LOKALHISTORISKE SAMLING

Til Ullerup

Landsbyliv og
bygningsregistrant

Til Ullerup

Landsbyliv og bygningsregistrant

Inger Kjær Jansen

og

beboere fra Ullerup

Tårnby Kommunes Lokalhistoriske Samling

1994

Til Ullerup
Landsbyliv og bygningsregistrant

Forfattere:
Inger Kjær Jansen og beboere fra Ullerup

I Bygningsregistranten er Bygningsbeskrivelse 1992
skrevet af arkitekt Birgit Petersen,
Tårnby Kommunes Byplanfunktion

Fotoarbejde og layout:
Dirch Jansen

Udgiver og copyright:
Tårnby Kommunes Lokalhistoriske Samling
Kamillevej 10, 2770 Kastrup

Tryk:
A. Rasmussens Bogtrykkeri, Ringkjøbing

ISBN 87-88193-10-1

Udgivet med støtte fra:
Ullerup Heste- og Kræmmermarked
og
Tårnby Kommune

Forsideillustration:
Ullerup gadekær med Dortheasminde og Petersgård. 1994. Foto: Dirch lansen.

Indholdsfortegnelse

FORORD 7

LANDSBYFÆLLESSKAB 9
Bylaug 9
Jagt 13
Skytteforeningen 15
Foreninger med heste 17
Ullerupgilder 17
De voksnes fastelavn 20
Børnenes fastelavn 24
Ullerup Heste og Kræmmermarked 25

ULLERUPBRUGET 29
Ullerupbruget historisk set 29
Ullerupbruget i vort århundrede 32
Tang 34
Gødning 34
Gulerødder og kartofler 35
Tærskning 37
Hverdagsliv 38
Nybyggerliv på »marken« 40
Gartneri i Ullerup i 1994 42

PÅ AF fÆGT 48

MORDET I ULLERUP 50

ULLERUP SKOLE 52
Indledning 52
Skolebygningen fra 1908 53
Undervisningen 54
Lærerne 57
Tidligere elever fortæller 59

BARN I ULLERUP 62
Årets gang 62
En hverdag 63
Sommerlege 64
Vinterens lege 64
Vinterhverdag 66
Jul 67
Besættelsen 1940-1945 69
Nutidens Ullerupbøm 74

ULLERUP HALVERES 78

TILBAGEBLIK 86

BYGNINGSREGISTRANTEN 89
Raagaard, Tømmerupvej 301 93
Petersgård, Tømmerupvej 272 100
Dortheasminde, Tømmerupvej268 106
Hvidgård, Tømmerupvej 266 115
Maglegård, Tømmerupvej 262 121
Tømmerupvej 260 128
Skansen, Tømmerupvej 252 132
Ullerupgård, Tømmerupvej 246 136
Lindegården, Tømmerupvej 244 140
Tømmerupvej 277 144
Jansens Minde, Tømmerupvej 265 148
Tømmerupvej 253-257 150
Tømmerupvej 249 153
Frieslandsvej 38 155
Frieslandsvej 40 A 157
Frieslandsvej 40 B 160
Granathuset. Fægårdsvej 47-49 162
Fægårdsvej 56 166
Erindringer fra 169
Kildefortegnelse 170
Navneregister 173

Foto: Dirch Jansen

Forord

Fra gammel tid bestod beboelsen på Amagerland af en række små landsbysamfund, bl.a. Tømmerup, Maglebylille, Viberup og Ullerup. En del af dem har måttet lade livet på grund af lufthavnens nærmest permanente pladskrav; andre er blevet opslugt af de større bysamfund så nær ved hovedstadens pulserende dominans.

I de senere år har resterne af Ullerup skabt sig en ny identitet og ikke mindst ny berømmelse med de årlige tilbagevendende Ullerup-markeder, som i nogle hektiske august-dage samler 10.000-vis af mennesker og nærmest leder tanken hen på middelalderens sildemarkeder.

Det fornyede kendskab til Ullerup har gjort det nærliggende at skildre landsbyens historie i en særskilt publikation, som lederen af Tårnby Kommunes Lokalhistoriske Samling, Inger Kjær Jansen, har påtaget sig arbejdet med.

Ullerup-marked har sammen med Tårnby Kommune tilvejebragt de nødvendige økonomiske midler til dens trykning.

Jeg håber, at mange vil få glæde af bogen og måske derigennem lyst til at granske mere i Amagers spændende historie og medvirke til at afsløre nye fund, som kan give os et øget kendskab til vores baggrund og en større forståelse af vores forhold i dag.

God fornøjelse.

Poul Feldvoss
formand for kulturudvalget
i Tårnby Kommune

Landsbyfællesskab

Bylauget

Ullerup bylaug er den ældste sammenslutning i landsbyen. Den omfatter også Viberup. Bylaugene opstod som en praktisk nødvendighed i jordfællesskabets tid, da man måtte have nogle fælles regler om landsbyens jorder, fælleden, tanglægget og lergravene. Bylauget havde mange andre opgaver bl.a. oprensning af grøfter, vedligeholdelse af byens veje og ansættelse af byhyrde og vægter.

Efter udskiftningen ejede man stadig tanglægget, lergravene og »legepladsen« ved siden af Granathuset i fællesskab. Det er muligt, at legepladsen har hørt til den gamle Tømmerup-Ullerup skole, eller den har måske været skolelærerens jordlod. De fleste bylaug er efterhånden blevet nedlagt, da mange af deres opgaver blev overtaget af sogneforstanderskabet ved kommunalloven i 1841. Men Ullerup bylaug eksisterer stadig.

Chrilles Hansen fortæller om bylaugets opgaver for ca. 50 år siden:

Et kapitel for sig var det årlige »byregnskab« som det hed. Det var det officielle Ullerups generalforsamling med valg af oldermand som den øverste leder af Ullerups interne anliggender, ikke fordi der var så mange af dem, men nogle var der da. Der var fællesarealer som de gamle lergrave, der ikke blev brugt mere, og derfor blev udlejet til afgræsning. Der var vedligeholdelsen af den store afvandingsgrøft langs Ullerup Strandvej (Frieslandsvej) og vind- og motormøllen ved diget ud til strandengene, som sørgede for, at vandingsvandet blev ledet ud i stranden. Strandengarealet fra diget og ud til strandkanten blev også udlejet til græsning, og her blev der om efteråret skåret græstørv til brug for dækning af urtekuler. Der blev tildelt en vis mængde græstørv alt efter, hvor meget hartkorn man havde. Det drejede sig almindeligvis om 3-5 snese græstørv. Hver tørv var ca. l,5 m lang, 5 cm tyk og 30 cm bred. Man var nødt til kun at skære et vist antal tørv om året, der gik nemlig 20 år, før man igen kunne skære samme sted.

En sådan generalforsamling eller byregnskab gik aldrig stille af Nok kunne de officielle ting ordnes på under 2 timer, men natten var jo lang, og det var jo altid rart med et spil kort. Så det gik ikke altid lige stille af

Under 1. verdenskrig blev en baraklejr i Ullerup oprettet for soldater fra Sikringsstyrken. Foruden soldaterne i lejren var der også indkvarteret soldater på gårdene i byen, nøjagtig som på resten af øen. I 1920 købte bylauget en af barakkerne. Den blev indrettet som forsamlingshus - og beboelse for en familie. Her har byen og dens foreninger holdt mange møder og ikke mindst fester. Når der skulle være et arrangement i forsamlingshuset, måtte familien, der boede der, rydde stuen. Forsamlingshuset fungerer ikke som bolig længere, men benyttes stadig meget flittigt til møder og fester.

Brandudrykning i Kastrup med byens sprøjte og vandtønder i 1911.

Brandvæsenet var ligeledes en opgave for byen, indtil det blev overtaget af et kommunalt brandvæsen i 1926. Men i nogle år derefter opretholdt man et reservemandskab i Ullerup, der bestod af en brandfoged og 3 mand, der skulle betjene en stationær stor håndsprøjte. Sprøjten blev opbevaret i sprøjtehuset.

Chrilles Hansen fortæller:
Ullerup havde i lighed med andre landsbyer eget brandvæsen med en brandfoged og et sprøjtehus med brandmateriel. Hver gård havde pligt til at anskaffe 2 vandtønder a ca. 150 l, en brandhage, en brandstige og en påfyldningstragt. Dette materiel blev efterset to gange om året ved en såkaldt brandprøve, hvor også sprøjten og andet brandmateriel blev efterset. Husmænd, håndværkere og arbejdere havde pligt til at betjene

Soldater fra Sikringsstyrken indkvarteret i Ulleruplejren på Fægårdsvej. I baggrunden Granathuset. 1917.

den håndrevne sprøjte og ellers være behjælpelig ved en eventuel ildebrand. Brandfogeden skulle sørge for transport af sprøjten til brandstedet. I teorien var det meget godt, men virkeligheden var en ganske anden. Når der skulle være brandøvelse, blev man adviseret ca. 14 dage iforvejen. Så kunne man nå at lægge tønderne i vand med våde sække over, så de kunne nå at tætne så meget, at de kunne holde vandet nogenlunde. Stigen og brandhagen kunne man også nå at udbedre evt. reparationer på. Efter prøven blev tønden uvægerligt smidt ud i laden, hvor den lå ubeskyttet til næste prøve. Det var stort set generelt overalt i byen.

Jeg husker selv kun een ildebrand i Ullerup, og det var på Raagaard ved juletid i 1927. Udlængerne brændte ned til grunden, men stuehuset blev reddet. Så lille jeg end var, kunne jeg godt se det meningsløse i at hente vand ved bypostens i Viberup ved smeden, og så køre til

Raagaard og ankomme med to halve spande vand. Men ingen sagde noget om det, tilsyneladende accepterede alle situationen, som den var. Alle arbejdede med branden, hentede vand og pumpede det ud over ilden. Det hele nyttede ikke noget. Jeg tror ikke, man på den måde kunne slukke ild selv på et juletræ.

Om branden på Raagaard i 1927 kan der endvidere tilføjes, at sprøjtemandskabet fra St. Magleby havde tabt slangerne undervejs. Forholdene blev ikke bedre af, at det var strengt frostvejr, og vandet fra de utætte brandtønder gjorde vejen utrolig glat at køre og gå på. Hestene fik til sidst tilspidsede søm gennem hullerne i hesteskoene, så de fungerede som pigdæk.

Bylauget bekostede iøvrig en kasse øl til efterslukningen. Denne og andre efterslukninger går der ry om.

En anden opgave, som ligeledes er overtaget af kommunen, var snerydningen på de offentlige veje.

Herom fortæller Ib Svendsen:
At der har været meterhøjt med sne, kan dokumenteres med fotos. Snekasterne kunne ikke kaste så højt, men man klarede problemet ved at banke et par vognstænger ind i den allerede opkastede sne og derpå lægge sidestykket fra en stivvogn ovenpå. Sneen blev derpå først kastet op på ladet, hvor der stod en snekaster og ekspederede den videre. Det var i øvrigt ikke nogen dårlig tjans at være snekaster. Rent bortset fra, at man kunne tjene lidt ekstra derved, gav det også anledning til hyggeligt socialt samvær. I den forbindelse var det meget praktisk, at landsbyens mere eller mindre autoriserede værtshuse lå jævnt fordelt langs Tømmerupvej. Man kunne f.eks. stille den første tørst bag købmanden i Viberup, energisk grave sig frem til »Cafe Cykelhjulet« alias »Mellemsmeden«, og ende hos købmanden i Ullerup, som man så efter bedste evne og økonomisk formåen søgte at tørlægge. Så vidt jeg har forstået, var de forskellige gårde forpligtiget til at stille med mindst en mand, og

Viberupi sne. 1929.

hele menageriet blev koordineret af den valgte snefoged. Efter krigen, hvor Danmark igen blev motoriseret, lettedes snerydningen meget ved indsættelsen af de kommunale sneplove, der dog ind imellem kunne køre fast. Far fortalte, at han og en medhjælper engang i tyverne, hvor byen havde været indesneet et par dage, i sin egenskab af enten oldermand eller snefoged, drog af sted i kane tværs over markerne til byen efter brød og andre fornødenheder, som gårdene var løbet tør for. Det var barske tider.

I dag har bl.a. Raagaard snerydningsmateriel, som benyttes af kommunen.

Bylauget eksisterer stadig og de gamle hverv som oldermand og tillidsmænd har også overlevet århundreders udvikling. Bylaugets opgaver har karakter som grundejerforeningernes. Med i Ullerup bylaug er i øvrigt repræsentanter for de omliggende grundejerforeninger. Opgaverne er oprensning af grøfter og vedligeholdelse af bl.a. Frieslandsvej og Fægårdsvej. Under bylauget hører endvidere pumpelauget, der har 2 pumper ved Frieslandsvej.

Jagt

En af de faste indtægter på bylaugets regnskab var udlejning af jagtretten på lergravene. Men jagten foregik og foregår stadig på jorderne ved gårdene og i Kongelunden. Jagtforeningen hedder da også »Kongelundens og omliggende Jorders Jagtforening«.

Helge Hjeds fortæller om at være klapper:

En stor begivenhed i byen var den årlige klapjagt i Kongelunden, der foregik den tredie onsdag i november. Jeg er kun i stand til at berette om det set fra en klapper, da jeg kun har deltaget som en sådan. Jægerne var medlemmer af en jagtforening, og var fra både Ullerup, Tømmerup, St. Magleby og enkelte fra København.

Jagten blev ledet af skovrideren i Kongelunden. Hver jæger skulle stille med to klappere.

Vi mødte så om morgenen til klapjagten, og vi klappere tog spændt hinanden i øjesyn og vurderede styrkeforholdet. Vi stillede op med et par meters indbyrdes afstand på en sti, og på et tegn gik vi fremad gennem såten, idet vi med kæppe slog på buske og træer for at jage alt vildt op og fremad. Var skoven regnvåd, var det en klam fornøjelse. Når jægerne nu skød det opjagede vildt, var det også vores opgave at opsamle vildtet og følge eventuelt anskudt vildt.

Så tog vi opstilling foran næste såt, og jægerne gik fremad påny og tog opstilling. Således fortsattes der skoven igennem.

Frokosten varede et par timer. Hver kl$_{app}$er fik 5 kr, en sodavand og et stykke sandkage. Jægerne spiste på Kongelundskroen, en stråtækt bindingsværksbygning, der dengang lå, hvor der nu er parkeringsplads i krydset midt i skoven.

Nu var det sådan, at det var vedtaget, at der eksisterede et fjendskab mellem drengene fra Ullerup og dem fra St. Magleby. Man sagde, at en Krussemaglebyer skulle ikke bryde sig om at køre gennem Ullerup, uden at han fik en gang bank. Og på samme måde kunne vi heller ikke regne med at køre uden risiko gennem St. Magleby. Så da vi drenge havde spist vores madpakker i pavillonen, så begyndte den store kamp

Jægere og klappere foran Kongelundskroen efter en fasanjagt i Kongelunden i 1938. Fra Ullerup ses stående fra venstre Gert A. Dirchsen (nr. 1), Henrik Henriksen (nr. 4), Niels Danielsen (nr. 12), Peter Vilhelm Hansen (nr. 13).

mellem Ulleruppere og St. Maglebyere. Det var en drabelig kamp med kæppe og slangebøsser, og vi jagede hinanden i mindre flokke rundt i skoven. Nu længe efter mindes jeg, at der var en stor del skuespil i det. Vi jagede hujende hinanden, men direkte nærkamp med kæppene, vi var udrustede med, blev altid undgået.

Når jagten var blevet blæst af, blev vildtet lagt til parade. Dengang jeg var med, var udbyttet et par hundrede fasaner, nogle snepper, et par ræve og nogle få harer.

Inden auktionen startede, blev to fasaner udleveret til far (skolelærer Chr. Hjeds i Ullerup) og frk. Schjørring (lærerinde i Ullerup).

Skytteforeningen

Ullerup Selskabelige Skytteforening står som tidligere nævnt for fastelavnsridningen i byen. Men det primære formål var skydning. Hvornår foreningen er stiftet, ved man ikke, men man holder sig til 1896. Det år blev byens selskabelige forening stiftet og disse to foreninger blev slået sammen i 1911. Det er i øvrigt en salonskytteforening. For at blive medlem skulle man oprindelig have boet i byen i mindst 3 år, desuden skulle man vælges ind i foreningen. Et eksempel på aktiviteterne er f.eks. i 1912, hvor man havde skydning på 10 på hinanden følgende søndage og derefter præmieskydning med præmieuddeling og bal i Kongelunden. Desuden var der en sommerudflugt, og den blev efterfulgt af endnu en gang skydning fra august til september. Foreningen afholdt også en juletræsfest og ikke at forglemme tøndeslagning med fastelavnsbal.

Foreningen fik et skydehus på lergravene, her var også marketenderi med salg af tobak og øl og vand. Et år skulle prisen på øllene sættes op, det blev dog forkastet, og i stedet forhøjedes prisen på patroner. Der blev også afholdt fugleskydning en del år.

Det er med undtagelse af sommerudflugten og juleballet helt og holdent aktiviteter for mænd. Men der kom et oprør.

Rehni Nielsen fortæller om Damernes Skydeklub:

I vinteren 1956 var vi nogle »damer«, som fandt ud af, at det kunne være sjovt at skyde. Vi blev bakket op af US.E formanden, Lars Nielsen og Villy Nielsen. Onsdag d. 1.5. 1956 startede vi med L.P. Nielsen og Villy som instruktører. Nogle af byens »fruer« syntes ikke, at det var passende for »damer« at komme i byens skydehus. Men vi var 10 fra starten af, og flere kom til. Det første år havde vi ingen pokal, men dog et par præmieskydninger. Det andet år skænkede L.P. Nielsen en vandrepokal. I 4-5 år kom L.P. og Villy troligt og »passede« os. Derefter mente vi, at vi var store nok til at klare os selv.

Inga Lindgreen og Vivian Hansen i gang med skydningen i foreningens hus på Fægårdsvej. 1994. Foto: Rehni Nielsen

Ole Nielsen med sitfirspand ved et stævne i Ullerup. 1992. Foto: Dirch Jansen

Efter sæsonen holdt vi afslutning med middag ogpræmieuddeling iforsamlingshuset. Flere ville gerne deltage i denne fest, men betingelsen var, at man deltog i skydningen.

Om vinteren fortsatte nogle af os i en strikkeklub - dog stadig på betingelse af at have deltaget i skydningen om sommeren. Sammenkomsterne foregik på skift hos os. Strikkesæsonen sluttede også festligt med teater eller cirkus med efterfølgende restaurantbesøg. De første 2 gange var vi alene, men derefter havde vi vores mænd med. Strikkeklubben ophørte i 1984, men skydningen fortsætter.

Således fik mændene konkurrence, men hvert køn fastholder deres skydeaftener. Om sønda-

gen er det en fast regel, at man hygger sig i skydehuset om formiddagen. Efter ekspropriationen af det gamle skydehus på lergravene, blev et nyt opført i den søndre ende af Fægårdsvej.

Foreninger med heste

Hesteforsikringen for Tårnby Sogns søndre Del, der tidligere omfattede Maglebylille, Tømmerup og Ullerup, blev stiftet i 1888. Af gode grunde er Maglebylille ikke med mere. Foreningens bestyrelse består af en hestekommissionær og 2 taksationsmænd, der afholder hestesyn en gang om året. Der er ikke så mange medlemmer mere, og det er egentlig paradoksalt nok, da det, der præger landsbyen i dag, er de mange opstaldede heste på gårdene og i rideklubberne. Foreningen lever dog i bedste velgående, men har da også visse selskabelige træk i sig.

En anden nulevende forening er den forholdsvise nye Ullerup Køre- og Rideselskab, der samler på gamle hestevogne og sætter dem i stand. De deltager også i mange konkurrencer, bl.a. blev Ole Nielsen fra Raagaard Danmarksmester i kørsel med firspand for et par år siden.

Ullerupgilder

Der er altid gået ry af de gilder, amagerne har holdt. Til daglig levede man meget spartansk, men når der skulle festes, blev alle sejl sat til, og der blev ikke sparet på noget. Som i det øvrige land blev der også spillet til festerne. Hertil var der særlige privilegier. I 1812 havde Hans Madsen fra Ullerup forpagtet retten til at spille ved festerne i Raagaard, Ullerup og Viberup. Dog havde han ikke ret til at spille ved bryllupsfesterne. Disse fester må have givet særligt meget i spillekassen, og livligt har det da også gået til. Det giver den følgende skillingsvise - omend nok noget overdrevet - et indblik i.

Julius Strandberg skrev i 1854 en skillingsvise »Hvad der skete ved Ellens bryllup paa Amager«. Festen blev ifølge den lokale overlevering holdt på gården Skansen i Ullerup. En gammel sangbog, hvori visen er trykt, er bevaret af efterkommere fra denne gård. Selvom nogle af personerne i visen optræder med opdigtede navne, er det dog lykkedes ved hjælp af kirkebogen og andre kilder at komme frem til følgende om de »optrædende«. Visen handler om brudeparret Jens Hansen Kragelund, 48 år, og Ane Cathrine Andersdatter ligeledes 48 år. Ane bliver i visen kaldt for Ellen. De blev viet i Tårnby kirke den 14.12. 1854. Jens Hansen var tjenestekarl på Skansen i 1850 og Ane Cathrine Andersdatter var fattiglem hos gårdejer Lars Pedersen i Ullerup. Jens Hansen var fra Kragelund i Jylland og Ane fra Sjælland. Ægteskabet blev sandsynligvis ikke lykkeligt, for Jens Hansen begik selvmord den 30.5. 1858. Ane fortsatte med at bo til leje i Gl. Skolegård til ca. 1870. Hun døde på fattighuset i Tårnby i 1878, 72 år gammel.

Hvad der skete ved Ellens Bryllup paa Amager

Melodi: Hvis jeg var Keiser i Aften eller Hurlumheien ved Køge

1.
Frem mine Venner med Bolle og Glas
Frem med Guitar og Noder!
En har Tenoren, en Anden har Bas
Du er i Koret min Broder!
Gjenlyd skal Loftet og Væggene gi'e
Bassen en Revne skal runge deri.
Jeg vil fortælle, hvorledes det gik
Til ved et Amagergilde!

2.
Ude i Ullerup skulde der staa
Just paa en Søndag et Gilde
Alting var færdigt, thi Store og Smaa
Havde haft nok at bestille
En maatte pille Kartofler og En
Maatte fra Klipfisken pille hvert Ben
Det var et Gilde, og det maa man tro
Rigtigt et Amagergilde.

3.
Der var nu mange Ting, kogte og raa
Kraftsuppe lavet på Skanker
Klaus holdt da mest af ved Skænken at staa
Indtil han selv laa for Anker
Jens havde Bryllup, Jens Hansen og saa
Ellen, og derfor mon Gildet nu staa
Det var et Gilde, det maa man tro
Rigtigt et Amagergilde.

4.
Men som man sidder og spiser i Ro
Savner Jens Hansen sin Kone
Hej, hvor er Ellen, hvad skal man vel tro
Borte er ogsaa Mads Krone.
Det var da græsseligt, Selskabet kom
Ganske i Oprør, og Stuen blev tom
Det var et Gilde, det maa man tro
Rigtigt et Amagergilde.

5.
Nu blev der gjættet og snakket og talt
Om den velsignede Kone
Fanden har Fingeren med overalt
En havde set hende drone;
Godt var det, at der slet inte var Vand
Uden i Stalden i Gårdskarlens Spand
Det var et Gilde, ja det maa man tro
Rigtigt et Amagergilde.

6.
Brudgommen bandte og vendte sin Skraa
Ak, men hvortil nytter Banden
Søgt blev der ogsaa i skjulteste Vraa
Jens mistede næsten Forstanden
Nu var kun Loen tilbage, men da
Kommer Mads Krone og Ellen derfra
De havde gjemt sig for Løjer - nu ja!
Det var jo Amagergilde!

7.
Bleg griber Brudgommen Ellen ved Arm
Iler med hende til Stuen;
Gæsterne stirrer, han nyser, er harm
Haaret rejser sig med Gruen
Jens greb en **Kniv,** hvoraf Saucen end flød
Jager den dybt i - et Ottepunds Brød
Raaber« Min Snut, hvorfor spiser du ej,
Sig, hvorfor har vi da Gilde!«

8.
Pige, 0 vogt dig for Falskhed og Svig!
Tro mod din Mand skal du være;
Mærker han Uraad, da straffer han dig,
Skrøbelig er jo din Ære!
Ej altid rammer i Brødet hans Kniv -
Tænk om den traf dig og endte dit Liv - -
Frem mine Venner med Bolle og Glas
Nu vil vi holde Gilde!

Gårdejer Lars Pedersen og hans kone Sidse Andersdatter. Ca. 1870. Lars Pedersen var forlover ved ovennævnte bryllup i 1854. Parret har sandsynligvis deltaget i bryllupsfesten på Skansen. De boede på den gård, der senest var ejet af Emmy Lindgreen.

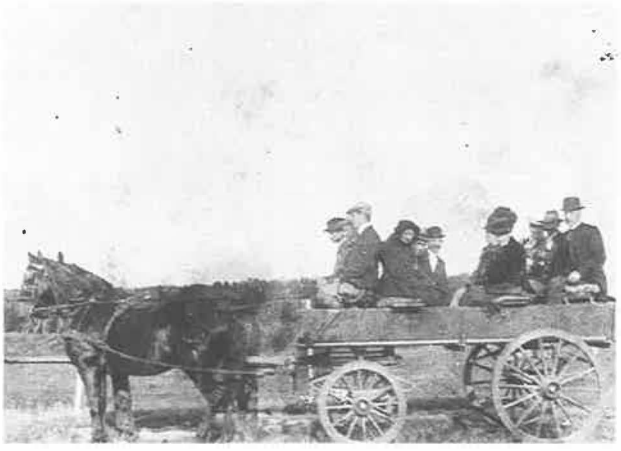

Familien besigtiger Chr. Madsens marker i Viberup. De to ældre damer på vognen er til venstre Gertrud Madsen, Gunhild Hoe Larsens farmor, og til højre Emma Olsen, Gunhild Hoe Larsens mormor fra Tårnby. Ca. 1931.

Men det er dog ikke blot til de store gilder, at amagerne hyggede sig, det var også om søndagen i familiens skød.

Gunhild Hoe Larsen fortæller:
Barndommens søndage står nok i et særligt lys, selvom der ikke har været fest og farver hver søndag. Men jeg husker familien kom på besøg og altid til eftermiddagskaffe med kringle fra bageren, lagkage og sandkage. Derefter skulle alle på markbesøg. Gik turen ud til fælleden, foregik det med torvevognen, hvorpå der var anbragt ekstra agestole. Om aftenen fik vi så en eller anden form for steg. Var det vinter, var der altid stuvet kålrabi til oksestegen. Naturligvis rødkål til flæskesteg og stuvet spinat til kalvestegen. Desserten var enten kræmmerhuse med flødeskum, henkogt frugt eller æblekage. Der blev serveret bayersk øl til mændene og sodavand til kvinderne og børnene. Var der en særlig anledning, fik man et glas vin til desserten. Kun til de store fester blev der serveret vin til den 4 retters middag tilberedt af kogekone, den bestod af suppe, fisk, steg og is.

Inden familien drog af gårde, var der aftenskaffe, men ikke med rester fra eftermiddagskaffen, men altid et stykke franskbrød smurt med smør.

Da alle mors søstre og hendes forældre boede på Amager, og da alle havde deres virke på amagerbrug, har der sikkert gentaget sig det samme, når de havde besøg.

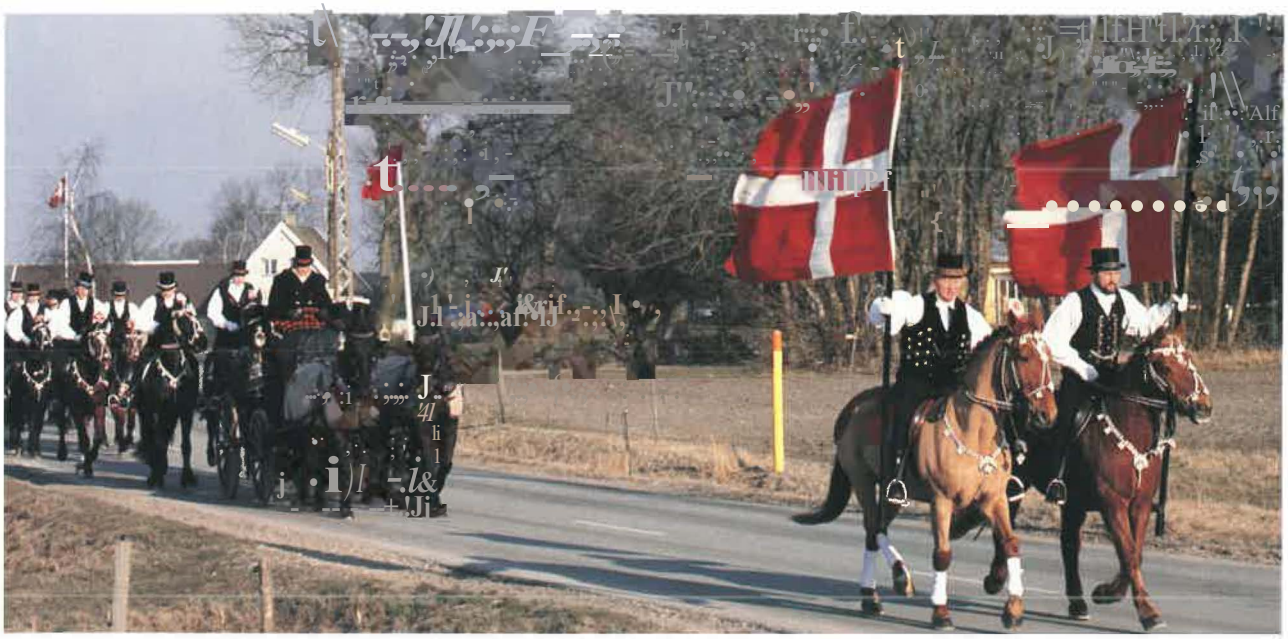

Fastelavnsrytterne med de to flagmænd, Frede Hjeds og Aksel Sørensen, i spidsen. 1994. Foto: Dirch lansen

De voksnes fastelavn

Fastelavnsridningen i Ullerup er årets største begivenhed i byen. Den overværes først og fremmest af byens tidligere og nuværende beboere. Det er en århundrede gammel tradition som i de andre landsbyer på Amager. I Ullerup holder man i modsætning til de andre byer i Tårnby Kommune stadig denne tradition ved lige. Det er nu blevet en uomtvistelig årlig begivenhed, hvad den ikke tidligere i dette århundrede har været, idet man »sprang« den over nogle år. Årsagen hertil var først og fremmest manglende tilslutning, da man ikke kunne stille op med minimumskravet: 12 ryttere. Fastelavnsballet blev dog afholdt alligevel.

Det er Ullerup Selskabelige Skytteforening, der står for fastelavnsridningen, der foregår onsdag efter fastelavn. Foreningen er som tidligere nævnt en sammenslutning fra 1911 af Ullerup Selskabelige Forening (stiftet i 1896) og Ullerup Salonskytteforening. Det er kun foreningens medlemmer, der kan deltage. Rytterne bærer høj hat med broderet bånd, hvid skjorte, sort vest med broderier og sorte ridebukser. Hestene har det traditionelle snoge- eller snekketøj, det er seletøj, hvorpå der er syet ca. 800 snekker - sneglehuse. Hovedparten af disse fastelavnsseletøj er fremstillet af nu afdøde sadelmager i St. Magleby, Jan Bacher. På hestens hoved er en top af træ monteret med kunstige, farvestrålende blomster. Formålet med toppen er foruden at være til

pynt, at den beskytter hestens nakke mod kølleslag. Hestens manke er flettet og pyntet med blomster. Halen på hesten bliver flettet op i en krone på en speciel måde. I Ullerup flettes der kun med 3 fletninger, hvor de f.eks. i St. Magleby bruger 5 fletninger. Halen pyntes endvidere med en halesløjfe af silkebånd.

Tønden er malet som i St. Magleby med blå og røde farver med sølvbronzerede bånd og guldbronzerede franske liljer. Det sidste er en henvisning til Amagers tilknytning til Holland, da det er det hollandske fyrstehus Oraniens farver. Tøndestokken, der er fremstillet af asketræ, er malet med almuerøde og -grønne farver med guldbronze og sort hoved.

Hesteholderne, der følger rytterne på cykel, hjælper disse med at passe hestene undervejs.

En garvet fastelavnsrytter i Ullerup, Frede Hjeds fortæller:

Allerede fra 2. juledag begynder træningen til fastelavnen med hyggelige rideture som regel i Kongelunden hver søndag eftermiddag. Når vi så når til onsdag 14 dage før fastelavnen, bliver der indkaldt til rytterlaug. Her bliver hele fastelavnsridningen tilrettelagt. Rytterne mødes i byens skydehus kl. 19.30. Første punkt på dagsordenen er antallet af deltagere, minimum er stadig 12 ryttere, men i de senere år har vi redet 12-18 mand. Så diskuteres mødested og tidspunkt, det har de sidste ca. 20 år været på Raagaard kl. 9.30, hvor vi starter med en god kop kaffe og en let frokost. Når puncheruten skal tilrettelægges, er det også mest praktisk, at ræk-

Tøndeslagning på Fægårdsvej. 1994. Foto: Dirch Jansen

kefølgen på de 50 punchesteder bliver den samme år efter år. Så ved folk stort set, hvad tid vi aflægger dem besøg. Vi synes selv, at vi har den smukkeste og mest charmerende puncherute. Ruten er vel på 6 km, hvor vi stort set kun besøger gårde, gartnerier og nedlagte landbrugsejendomme, et rigtigt landsbymiljø, som ikke findes andre steder på Amager. Fastelavnsrommen, som langt de fleste bruger i Ullerup, er lavet efter en gammel opskrift, der stammer fra købmand Valdemar Hansen på Amager Landevej. Rommen er brun og på 60% med en fantastisk god smag - og virkning! Det er dog ikke kun punch, vi får på ruten, men også mange steder en sandwich eller lune frikadeller. Eftermiddagskaffen får vi kl. 15.15, og det har de vel sidste 15 år været hos Ole Køppen på Strandvejen eller Frieslandsvej, som den faktisk hedder. Eftermiddagskaffen er ikke kun en kop kaffe, men også snitter med det bedste pålæg, som findes på Amager.

Tøndedronningen skal også findes til rytterlauget. Der er tradition for, at det er den ældste ugifte pige i byen. Flagmændene skal også vælges. Det er som regel de 2 ældste ryttere. Flagmændene rider forrest og udbringer skålen, efter vi har sunget skålsangen de forskellige steder. I Ullerup rider flagmændene altid med flagene udvendigt, modsat de andre byer, hvor man rider med flagene i højre hånd.

Efter de to flagmænd kommer musikvognen med 5 musikere, der iøvrigt har fejret 20 års jubilæum som leverandører af musikken til fastelavnen i Ullerup. Musikvognen ejes i øvrigt af Ullerup Køre- og Rideforening. Kusken er Ole Nielsen fra Raagaard, der efter 20 år som fastefavnsrytter valgte at sidde på bukken her.

Efter musikvognen kommer de sidste 14-16 ryttere, som regel efter alder, men vi ser også på, hvordan hestene passer sammen, f eks 2 sorte heste eller 2 skimler.

Klokken 16.00 rider vi under tønden med den høje hat i hånden syngende vores nationalsang, »Der er et yndigt land«. Det foregår på en dejlig grusvej, den del af Fægårdsvej, som i dag ejes af lufthavnen. Her har tøndeslagningen fundet sted siden 2. verdenskrig, dog med undtagelse af et par gange, hvor sne har forhindret dette. I de tilfælde foregik tøndeslagningen i Ullerup Stræde.

Dernæst slår vi tønden ned. Tøndedronningen står klar til at binde den røde sløjfe om armen på tøndekongen. En skål for tøndekonge og -dronning bliver sunget og tøndekongen får overrakt en vandrepokal udsat af Handelsbanken. Tøndedronningen får en æske chokolade og et fastelavnsris. Derefter spilles og synges »Åh Amagerland«. Turen går herefter videre med besøg de sidste 12-15 punchesteder, de første par steder med tøndedronningen siddende foran hos tøndekongen. Kl. ca. 18.30 er vi færdige med ridningen. Hestene sættes i stald, strigles og pudses, de får desuden et godt foder med tak for en god dag.

Nogle af rytterne tager en tur i forsamlingshuset, andre på besøg hos hinanden, inden man begiver sig hjem til forloren skildpadde eller grønlangkål eller hvad traditionen byder på. Kl. 22.30 har rytterne aftalt, at tøndekonge og-dronning skal åbne ballet, og så festes til den lyse morgen.

Fastelavnen står i mændenes tegn på Amager, derfor har kvinderne en noget anden oplevelse af denne begivenhed.

Gunhild Hoe Larsen har sin specielle barndomserindring om fastelavnen i hjemmet i 1930'erne:

Fastelavnen huskes som en grufuld oplevelse, for så blev der traditionen tro lavet posegrød. En stor udbenet skinke blev kogt i rigeligt vand. Når vandet kogte, blev der sænket en lærredspose indeholdende mellemfine byggryn, citronskal, sukker, safran, rosiner og mandler. Men posen måtte kun være 3/4 fuld, da byggrynene udvidede sig. Når så skinken var mør, tog man posen op. Skinken blev serveret med tykke ærter, rugbrød og rødbeder eller med grønlangkål. Posens indhold blev skåret i skiver, ristet i smør på panden og serveret med revet chokolade og sukker. I min fantasi synes jeg, vi levede af denne ret året ud.

Tøndekonger i Ullerup

1907 : Edvard Nielsen
1908 : Peter Larsen
1927 : Peter Vilhelm Hansen
1928 : P. Thorbjerg Nielsen
1947 : Peter Chr. Petersen
1948 : Peter Chr. Petersen
1949 : Knud Svendsen
1950 : Peter Chr. Petersen
1951 : Kirscheiner Petersen
1952 : Edvard Nielsen
1953 : Keld Nielsen
1954 : Kirscheiner Petersen
1955 : Henning Nielsen
1956 : Keld Nielsen
1957 : Chrilles Dirchsen
1958: Knud Svendsen
1959 : Jan Zibrandtsen
1960 : Ingen ridning
1961 : Gert Zibrandtsen
1962: Henning Nielsen
1963 : Keld Nielsen
1964 : Einar Lindgreen
1965 : Ingen ridning
1966 : Knud Madsen
1967 : Frede Hjeds
1968 : Werner Svane
1969 : Frede Hjeds
1970 : Gert Zibrandtsen
1971 : Kurt Køppen
1972: Jørgen Andy Rasmussen
1973 : Kurt Køppen
1974 : Kurt Køppen
1975: Niels Køppen
1976: Dirch Hansen, Maglegård
1977: Dirch Hansen, Maglegård
1978 : Ole Nielsen
1979 : Stephen Dixen
1980 : Einar Lindgreen
1981 : Niels H. Lihme
1982 : Stephen Dixen
1983 : Orla Jensen
1984 : Gert Køppen
1985 : Ole Køppen
1986 : Frede Hjeds
1987 : Gert Køppen
1988 : Frede Hjeds
1989 : Niels H. Lihme
1990 : Erik Nielsen
1991 : Ole Køppen
1992: Morten Lihme
1993: Martin Lihme
1994: Hans-Henrik Nielsen

Tøndeslagning hos købmand Petersen i Ullerup i 1925. Den voksne er Emmy Petersen. Året efter blev der opført en ny købmandsforrretning på nabogrunden.

Børnenes fastelavn

Chrilles Hansen fortæller følgende om ullerup-børnenes fastelavn i 1920'erne:

Fastelavns søndag eller mandag samledes alle drenge fra 7 år og op til 14 år. Med et dannebrogsflag i spidsen gik vi til forskellige gårde og huse, hvor vi havde fået tilsagn om en tønde. Den slog vi ned med maner - altid i samme rækkefølge. Tøndekongen fik så bundet et silkebånd om armen. Derpå fik vi punch, velsagtens saftevand, og sang dernæst skålsang for både tøndekongen og værtsfolkene. Dernæst gik vi videre til det næste sted og gentog forestillingen der. Det kunne godt blive til over 20 steder, og nogle af de store drenge, der slog hårdest, havde ofte 5-6 silkebånd om ærmet. Flere steder havde man fyldt appelsiner og æbler i tønderne. Jo, det var en festlig dag.

Denne tradition gik ca. 30 år senere over til at foregå med en anden »hestekraft«, nemlig på cykel.

Om dette fænomen fortæller Helge Hjeds:

På et tidspunkt ca. 1950 fik min bror Frede sammen med Jan Zibrandtsen den ide, at drengene skulle slå til tønden på cykel. Det blev snart

sat i system, således blev de klædt ud som de voksne med broderet vest, høj hat, og cyklerne pyntet med crepepapir om stel og mellem egerne, der var top på styret og »hælesløjfe«. Denne tradition finder stadig sted, det foregår fastelavns lørdag. De har planlagt ruten og har i forvejen været inde hos dem, de har aftalt at besøge, for at fortælle hvilken tid de kommer. Man kan køre med, fra man går i skole og blive ved, til man kan ride med de voksne. De to ældste er fanebærere og har kontrollen med hele holdet. Der har i tidens løb været nogle barske ture med grimt vejr, men de har altid tappert gennemført. De starter om formiddagen stadig på samme måde som de voksne med morgenkaffe på mødestedet. Herefter går turen i ordnet procession fra sted til sted, hvor de bliver beværtet med »punch« og slik. De synger skålsangen for værtsfolket, og så går turen videre fra sted til sted, indtil de slår tønden ned kl. 16. Hvert år er der efter tur udvalgt en tøndedronning. Om aftenen har de hver især inviteret en »dame« med til fastefavnsballet i byens forsamlingshus.

Ullerupdrenge på punche-ruten i 1970'erne.

Ullerup Heste- og Kræmmermarked

Det første Heste- og Kræmmermarked fandt sted i august 1984, og kræmmere og publikum var dengang i høj grad lokale folk. Men markedets succes har gennem de forløbne år virkelig fået Ullerup landsby ud af anonymiteten og ind i folks bevidsthed ikke kun på Amager, men i hele landet. Danmarks Radio har bl.a også sendt et par udsendelser herfra.

Arrangørerne ønsker ikke at udvide arealet med de 560 stadepladser, så der er en lang venteliste af interesserede kræmmere. På det område er markedet mindre end Hjallerups, men publikumsmæssigt med ca. 300.000 besøgende er det større. Her købes »antikviteter«, joggingtøj, røget ål og pølser, mønstre til Barbietøj, søm og skruer, postkort, plader, haveparasoller, »ægte« tæpper hos »Låsby Svendsen« og meget andet guf. Og hvis man er sulten, kan man købe de store, legendariske Ullerup-pølser. Også musik kan man høre op til 3 steder. Samtidig med at man swinger og skråler til Bamses »Vimmersvej«, kan man skylle efter med en fadøl fra strandjagtens, skytteforeningens eller borgerforeningens barer. For øl- og madsalget er udlejet til de lokale foreninger, der her kan få'et pænt overskud, for medlemmerne arbejder jo gratis.

Holdet bag Ullerup Marked iført de kendte gule markedstrøjer Stående fra venstre: Inga Lindgreen, Ole Nielsen, Lisbeth Riber Larsen, Niels H. Lihme, Lotte Schøtt Petersen, og Ejnar Lindgreen. Siddende fra venstre: Jytte Nielsen, Frede og Anne Hjeds. Peter Schøtt Petersen mangler på fotoet. 1994. Foto: Bo Nymann, Amager Bladet

Hvem de er, og hvordan markedet opstod, fortæller Inga Lindgreen:

En aften for 11 år siden var nogle naboer samlet til en hyggelig middag. Da de var næsten færdig med at spise, lagde en af dem, Peter Petersen, bestikket og sagde: »Skal vi ikke lave et marked her i Ullerup?« ingen i selskabet kunne på det tidspunkt forudse, hvor meget denne bemærkning ville medføre afslid, stress og succes.

De fem ægtepar, der var samlet den aften, var Lotte og Peter Petersen, Anne og Frede Hjeds, Jytte og Ole Nielsen, Niels H. Lihme og Lisbeth Riber Larsen samt Inga og Ejnar Lindgreen.

Gør vi status, har antallet af besøgende rundet de 350.000. Over 70 tønder land bliver kørt eller trampet fladt. De tre dage markedet varer, er trafikken mod Amager usædvanlig stærk, og det er nødvendigt at sætte ekstrabusser ind. Carlsberg kører tankvogne med flere tusind liter øl til markedspladsen. Folk trasker rundt mellem de 560 stadepladser og prutter om prisen, musikken spiller, der er pølser på grillen, og ungerne plager deres forældre om at få en pony.

Det er i bredeste forstand »festligt, folkeligt, fornøjeligt«. Det er lige efter arrangørernes hoved, selvom de aldrig havde regnet med, at markedet skulle blive så stort.

Amager har alt bortset fra et marked og en togforbinde/se, det første kan vi gøre noget ved, mente Lotte Petersen. Og *det gjorde vi så, selvom der gik halvandet år, inden der var realiteter bag. De første år var selvsagt de hårdeste, for det var her, at alle kontakterne udadtil skulle knyttes. Lad mig nævne nogle af de mest indlysende: kræmmere, diverse myndigheder, elektricitetsværket, toiletvognsudlejere, HT, private vognmænd, hestetransporter, færgeselskaber, borde & stoleudlejning, skuespillere, artister, musikere, håndværkere, trykkerier, dyrlæger- med mere. Nu hvor* ***mar****keciskomiteen har forbindelserne etableret og i orden, glider det hele en del lettere.*

Men forarbejdet bliver ikke mindre af den grund, og det begynder månederfør. Kalenderen viser december, når Peter Petersen tager fat på de indledende øvelser, at indhente tilladelserne fra myndigheder, brandvæsen og politi. Selvom mange allerede begynder at ringe om stadepladser ved juletid, kan de dog ikke reserveres før til påske, hvor komiteen skriver til alle de kræmmere, der deltog i markedet året før. Efter princippet »først til mølle« bliver stadepladserne besat. I løbet af syv dage er alt udsolgt. Selvom

En af mange kræmmerboder på markedet. 1993. Foto: Dirch Jansen

Hestehandler indgås med et håndslag. 1984. Foto: Dirch Jansen

der år efter år er blevet inddraget mere jord, så stopper vokseværket med de 560 stadepladser.

De fem ægtepar tager ikke hele æren, mere end 400 frivillige er med til at få markedet op at stå. Mens løjerne afvikles, er hjælperne let genkendelige i deres gule trøjer, som nok kan trænge til en gang Bio-tex, når dagens arbejde er gjort. De frivillige aflønnes med en gevaldig fest, når markedet er overstået. Og ved sådanne lejligheder kan nystiftede bekendtskaber godt stige et par varmegrader. Rygtet vil vide, at der blandt korpset af frivillige er opstået indtil flere kærestepar og sågar enkelte ægteskaber.

Kræmmerne eller stadeholderne, som det hedder i markedssprog, kommer fra hele landet. Det har dog været svært at lokke hestehandlerne over bæltet fra Jylland, men også det er der fundet en løsning på. De får simpelthen en kørselsgodtgørelse for at tage den lange vej over. For et kræmmermarked er først ægte, hvis der også er heste, ponyer, kaniner, høns, gæs og ænder til salg.

De der sælger gamle ting og sager fra oldemors underkjoler til sofagrupper, fordeler sig med 50% professionelle og 50% amatører. På amatørsiden finder man en del sportsklubber og foreninger, som ad den vej prøver at hive lidt hjem til klubkassen. Og der er ingen tvivl om, at investeringen i en stadeplads, der koster 750 kr. plus strøm, vender mangedoblet tilbage. Dertil kommer fornøjelsen med køberne, når der skal pruttes om prisen.

Trods kun otte år i branchen har Ullerup Heste- og Kræmmermarked allerede oparbejdet sine egne traditioner. Tag feks. fredag aften i det store øltelt, hvor ca. 1000 pensionister og ældre fra plejehjem og dagcentre på Amager bliver inviteret til at spise og drikke, mens Arna-

gerscenens skuespillere underholder. For andre aldersgrupper er der oplevelser fra luften - f eks. faldskærmsudspring eller kunstflyvning - og gæsterne bliver opfordret til at gætte, hvilken kendt Amager-kunstner, der lander med helikopeteren. Og så er der alle de musikere og dansere, som også gerne vender tilbage år efter år.

Når markedskomiteen skal tilrettelægge årets underholdning, lægger de vægt på, at den er bred og folkelig, og at både gamle og unge og dem midt imellem kan få noget ud af det. Og det er unægtelig en indviklet kabale at få underholdning, mad, drikke, og alle staderne til at gå op med de fysiske rammer som toiletter, parkering, trafikforhold, borde, stole og telte. Netop derfor tager det de ti arrangører fra påske til august at få alt parat. Det gør de ved siden af deres almindelige jobs som landmænd, gartnere, hestepensionsejere, sekretærer eller forretningsdrivende. Vi keder os i hvert fald aldrig. Selvom det kniber med tiden, er Ullerup marked det hele værd.

Folkene fra Ullerup har mærket den stigende interesse for gamle ting og sager, som dels udspringer af tyndere tegnebøger og - heldigt nok - af den aktuelle mode inden for tøj og boligindretning. Det beviser markedets vokseværk tydeligt, sammen med det faktum, at der hvert år er overskud på budgettet.

De fem ægtepar fra Ullerup satsede i begyndelsen hver 50.000 kr. på markedet. De havde ikke behøvet at bekymre sig om tomme bankkonti, for markedet kørte fint fra starten. Vi har hidtil haft overskud, men også mange udgifter. Pengene der bliver til overs, giver vi en stor del af til foreninger, sportsklubber, ældreaktiviteter og andre, der søger om et tilskud. Ad den vej er vi også med til at holde vores lokalsamfund i gang, og det sætter vi meget højt.

Fodslaw, en vaskeægte landevejsridder. 1993. Foto: Dirch Jansen

Udsigt over Ullerup Marked. 1993. Foto: Dirch Jansen

Ullerup bruget

Ullerupbruget historisk set

Den hollandske kolonis bosættelse på Amager i 1521 fik vidtrækkende kulturelle og økonomiske konsekvenser for de øvrige beboere på Amager. Befolkningstallet steg i St. Magleby og da hollændernes mulighed for at skaffe sig jord var udtømte her, kastede de blikket mod 3 landsbyer i nabosognet, Maglebylille, Tømmerup og Ullerup. I 1753 ejede hollænderne 2/3 af jorden i disse landsbyer, de danske gårdmænd her ejede ofte kun 1/12 part jord eller mindre. Grunden til, at det var gået så galt, var endvidere, at de danske bønder havde svært ved at betale de tyngende skatter og afgifter. De havde derfor været nødt til enten at sælge jord til hollænderne eller låne penge af dem. Når de ikke kunne betale pengene tilbage, overtog hollænderne jorden. Men tilstandene var ikke så grelle i Ullerup som i de andre byer, måske fordi der her i større omfang end i de to andre byer boede folk af hollandsk afstamning på en del af gårdene. Efterhånden indså de danske bønder, at det var en dårlig forretning at frasælge jorden.

Formålet med den hollandske koloni var at forsyne hoffet og København med grønsager. Dette fik afsmittende virkning på de danske bønders produktion, da de indså hvilken økonomisk succes hollænderne havde. Men gennem flere århundreder var det dog stadig det traditionelle danske landbrugsprodukt, kornet, der havde hovedvægten.

Ved en gennemgang af forskellige skifter fra 1700-tallet ser man forgæves efter grønsager i boets værdiopgørelse. Et eksempel herpå er et skifte fra november 1750 på Raagaard. Her blev kornet opgjort til at omfatte 80 tdr. byg, 34 tdr. rug, 12 tdr. havre og 5 tdr. ærter. Selvom skiftet blev foretaget om vinteren, må det undre, at kulernes indhold af f.eks. kål ikke er noteret op som en del af boets værdier. At der var grønsagsdyrkning på Raagaard på dette tidspunkt, tyder 2 torvevogne på indbolisten på.

I folketællingslisterne fra 1800-tallet er det angivet, når husmændene og de mindre jordbrugere også levede af grønsagsdyrkning. Det præciseres med betegnelsen »haugedyrker«.

Indtil langt hen i 1800-tallet var det dyrkede område koncentreret omkring gårdene i Ullerup og østsiden af Tømmerupvej. Dette var også tilfældet efter udskiftningen, der kun bevirkede, at jordlodderne kom til at ligge meget spredt, da alle gode og dårlige stykker skulle fordeles ligeligt. Det har gennem generationer bevirket, at selvom man har byttet, købt og sammenlagt jordlodder, var der langt ud til markerne, og man måtte arbejde flere steder.

Overdrevet eller fælledjorden lå meget lavt og blev ofte oversvømmet. Det blev derfor indtil midten af forrige århundrede kun anvendt til græsningsområde. Kreaturernes antal på Ullerupgårdene var ikke overvældende. Hvis man ser på brandtaksationernes oplysninger

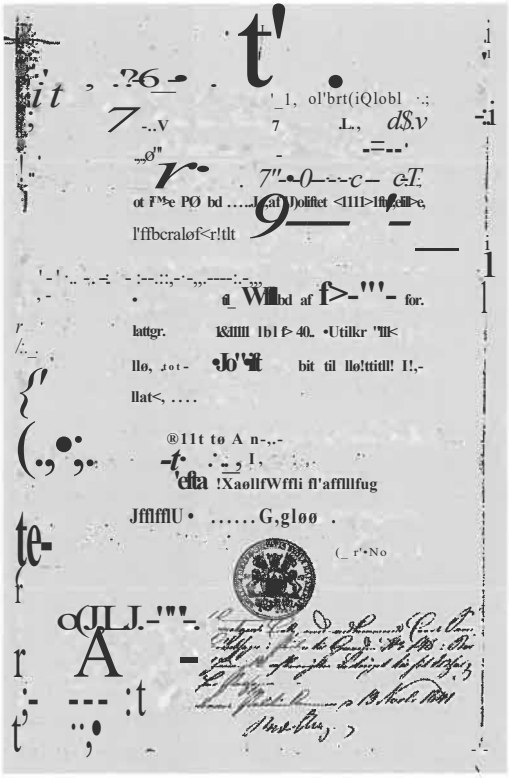

Else Clausdatter fra Skansen fik i 1841 tilladelse til at sælge grønsager fra porten til gården i Borgergade 145 i København.

Julius Friedlænder malede i 1850 denne amagerkone, der sælger grønsager til en russisk sømand. Amagermuseet.

og skifternes opgørelser på f.eks Hvidgård, var der i 1817 9 køer på Skansen, og på Ullerupgård 6 køer omkring 1820. Til gengæld var kreaturholdet på Dortheasminde væsentlig større 50 år senere, idet der var 40 køer.

Køerne blev ført ud til fælleden ad Fægårdsvej, der på de gamle kort ser ud til at have været hovedvejen i Ullerup op til 1800-tallet. Forinden blev kreaturerne vandet ved brønden på »legepladsen« ved Granathuset. Kreaturholdet har været tilpas stort til at familierne i Ullerup kunne være selvforsynende med mælk. Gødningen blev anvendt på markerne.

Hestene var uundværlige til arbejdet i markerne, og deres antal oversteg ofte kreaturernes. Flere af familierne i Ullerup holdt desuden får, svin, gæs og høns.

Da man i slutningen af 1800-tallet for alvor begyndte at opdyrke fælleden, var der forinden blevet gravet afvandingsgrøfter og bygget di-

Tømmerup mølle- og digelaug besigtiger vindmøllen, der lå ved Ugandavej. 1920.

ger. Et pumpe- og digelaug overvågede afvandingen og fik etableret vindmøller til samme formål.

Trods disse foranstaltninger kunne man ikke forhindre oversvømmelser som f.eks. på årets sidste dag i 1904.

Herom fortæller Edvard Hansen, Kalvebodhøj:

Vi så vandet stå forneden af det gartneri, der i dag kaldes Skansen. Byens mænd samledes efterhånden, som man blev klar over katastrofen. Alvoren stod præget i disse mænds ansigter, og talen gik om beboerne på Ullerup Skansevej, og i Kongelunden og St. Magleby Fælled. På Raagaards jorder imod Kongelunden og ud over St. Magleby Fælled gik bølgerne, som vi ellers ser dem i storm ved stranden. Vi fik senere at vide, at beboerne på det oversvømmede område sad på lofterne. Der blev smagt på vandet og det viste sig at have en meget stor saltprocent. For St. Magleby Fælleds beboere blev det en frygtelig katastrofe. Brøndene løb fulde af saltvand, varerne i kulerne blev ødelagt flere steder, der druknede mindre dyr samt harer i Kongelunden og på jorderne. Det var store økonomiske værdier, der gik tabt. Jorderne blev ødelagt for flere år. I byerne Ullerup og Tømmerup havde gårdene markjordene at falde tilbage på. Men vandet havde stået højt på Ullerup strand-/æg. Ullerup Skytteforening havde her opført et nyt hus stående på pæle en alen over gården. I det ene hjørne var et skab i brysthøjde, hvor krudttønden opbevaredes, da man på den tid selv ladede sine patroner. Det viste sig, at vandet havde yæret halvvejs oppe i k„udttønden. I øvrigt hang der flere år senere tangvisker oppe i træerne i udkanten af skoven.

Da foråret kom, fik man overblik over skaderne, og det viste sig, at det store sødige imellem Ullerup Strandvej (nu Frieslandsvej) og Strandgårdens jorder var gennembrudt.

Sødiget blev senere på sommeren udbedret, ved at alle byens beboere med køretøjer blev ti/sagt med materiale.

På fælledens sandede, lette jorder blev der dyrket gulerødder og kartofler. På markerne ved gården blev der dyrket alle slags grovere grønsager. I midten af forrige århundrede var der tale om alle slags kål, gulerødder, salat, spinat, snittebønner, agurker og rødbeder.

Det var hårdt arbejde at dyrke grønsager og både mænd og kvinder og børn måtte tage fat. Det var som regel ikke nok med familien, selv-

Tjenestefolk på Hvidgård i 1915. Fra venstre Frands, ukendt, Ella Buchner fra Viberup, Lauritz Balle og Rosa. 1915.

om der ofte boede 2 generationer af voksne på gården, man regnde med ca. 6-7 arbejdsdygtige personer pr. gård. I Ullerup udgjorde tjenestefolkene i 1830'erne 1/3 af byens befolkning. Som det fremgår af beboerlisterne i bygningsregistranten, var det ikke alle, der stod optegnet som tjenestefolk, der var ansatte. Det var i virkeligheden familiemedlemmer.

Det var svært at få danske tjenestepiger og karle, de søgte ind til hovedstaden eller til Sjælland, hvor lønnen var større og arbejdet ikke så hårdt. I stedet var der utroligt mange svenskere på Amager, omkring 1800 boede der 800 svenskere på Amager ud af en befolkning på ca. 4000. Foruden tjenestefolkene var der i højsæsonen også ansat daglejere, det kunne være de jordløse husmænd i byen.

Hvordan man dyrkede grønsager på Arnager, ja det har ikke ændret sig meget gennem årene.

Et par forfattere fra begyndelsen af 1800-tallet udtalte sig kritisk om amagernes dyrkningsmetoder. Hvor berettiget kritikken har været, skal være usagt, men det er uomtvisteligt, at amagerne tjente godt på grønsagerne.

I 1700-tallet kørte amagerne helt til Korsør og Kalundborg-foruden hovedstaden selvfølgelig - og fik afsat »deres grønne vahrer« her. Man eksporterede allerede i midten af forrige århundrede de efterspurgte produkter til Amerika og Rusland.

Ullerupbruget i vort århundrede

Gartnerierne begyndte at brede sig på Amager fra slutningen af 1800-tallet, men først og fremmest i Sundbyerne og i Kastrup. I Ullerup varede det længe, inden nogen gik over til at specialisere sig i enkelte og finere grønsagstyper. Man holdt sig til det sikre og kendte.

Chrilles Hansen fortæller:

I 1920'erne havde de fleste avlere noget af enhver afgrøde udfra den betragtning, at der altid ville være noget, som kunne sælges til en god pris. At der så også var noget, som ikke gav ret meget, så man åbenbart stort på. Mønstret holdt sig uændret også i 1930'erne.

Kål har altid været en af Amagers hovedafgrøder. Det var, specielt før plantemaskinerne blev opfundet, en af de arbejdskrævende afgrøder. I Ullerup var hvidkål, rødkål og grønkål de mest almindelige kålsorter.

De fleste amagere avlede selv deres kålfrø,

men med de mange forskellige former for kål, kunne det være endog meget besværligt. Der opstod let krydsningsformer, kaldet halvsletter, da forskellige kålarter var placeret for tæt ved hinanden. Herved kunne bier og fluer og andre bestøvningselementer for let flyve fra den ene kålsort til den anden. Det gjorde det heller ikke lettere, at mange gårde havde for mange og for små jordlodder.

Sidst i marts til først i april blev kålfrøene sået i plantestregen, jordstykket.

I slutningen af maj begyndte udplantningen, og det var en streng tid, der forestod. Jeg kan ud fra egen erfaring berette følgende: Jorden blev pløjet og tilberedt, den skulle være så løs som mulig, for at man nemmere kunne bore plantehullerne med borestaven. Vi startede ved 4-tiden om morgenen med at trække planterne op og gøre dem i stand. De blev lagt i kasser med våde lærredstykker over, for at de ikke skulle tørre ud. Kl. ca. 6 var der planter nok til dagens arbejde. Der blev plantet med håndkraft hele dagen med plantepinden. Det stod på i ca. 14 dage, og alt andet arbejde lå stille så længe. Det var især hårdt for ryggen sådan at gå bøjet i et par uger. Sommeren igennem blev der gentagne gange radrenset og skravet for ukrudt. Det stoppede midt i august, da var planterne blevet for store og ville blive ødelagt, hvis man prøvede på det.

Alt efter kålsort begyndte man at skære kål til torvet midt i september. Omkring en uge ind i november skar man al kålen op og lagde 4 rækker sammen, sådan at en vogn kunne køre imellem 2x4 rækker. Kålene blev grovsorteret i

Der køres hvidkål hjem fra marken hos Niels Larsen i Ullerup. På vognen fra venstre: Carl Mortensen og Bertel Hansen. Ca. 1915.

store og små og kørt hjem og lagt i en kule. I begyndelsen af december blev kulen dækket med halm og pågravet jord. Ovenpå blev der også lagt halm. Når frosten satte ind, blev den yderlige dækket med tang.

Jorden, hvor kålen havde groet, skulle pløjes for vinteren, man harvede kålstokkene ned med en omvendt harve i samme retning, som ploven skulle gå - altså henholdsvis asset og frasset om.

Om foråret blev marken kultiveret, og alle kålstokkene, som kom op til overfladen, blev samlet sammen og kørt hjem. De kunne bruges i komfuret som noget ikke helt godt brændsel, men brugt blev de. Det blev kaldt amagergas.

Under besættelsen var der mange beboere i Tårnby Kommune, der fik lov til at samle denne erstatning for koks og træ op på bøndernes

jorder. Det gav sikkert god varme, men ilde lugt.

Amagerlands Producentforening eller Foreningen af torvesøgende Producenter, som den hed indtil 1914, var blevet stiftet i 1908. Dens primære opgave var at varetage producenternes interesser på grønttorvet. Men snart blev andre opgaver taget op, f.eks. blev der nedsat et hvidkålsudvalg i 1912, der fik indregistreret et varemærke for hvidkål avlet på Amager. I udvalget deltog bl.a. Peter Nielsen fra Ullerup.

En stor del af hvidkålen blev eksporteret. Kurt Henriksen fortæller, at det skete i store mængder ad gangen, 2-3 tons. Så der var travlhed, når der skulle skæres hvidkål både til torvet og til eksporten et par gangen om ugen.

Tang

På Amager er tang gennem flere århundreder blevet anvendt som isoleringsmateriale forkulerne og bagefter genbrugt som gødningsmiddel. Hver by havde sit tanglæg og der var helt faste regler for, hvornår og hvordan tangen måtte hentes. I 1850 ansøgte 10 gård- og husmænd i Ullerup og Viberup kammerherre og baron von Løvenskjold om lov til at køre gennem Kongelunden ud til stranden efter tang. Løvenskjold var hofjægermester ved Det danske Landhusholdningsselskab, der dengang stod for Kongelunden.

I ansøgningen understreger de tangens betydning for amagerbruget, »Saavel som Gjødningsmiddel, da vi ligger saa langt fra Kjøbenhavn, som for derved at bevare vore Grønsager om Vinteren er Tang os i høi Grad uundværlig«. De fortsatte bl.a. med at skrive, at den største mængde tang lå bagved skoven.

Da ulleruppernе ved at køre på vejen gennem Kongelunden var med til at nedslide den, måtte de betale til dens vedligeholdelse. Det gjorde de helt frem til 1950'erne. Det var først i form af skærver og senere i kontant betaling. Bestemmelserne angående dette blev nedfældet i en næsten årlig tilbagevendende kontrakt mellem Ullerup bylaug og skovvæsenet.

Chrilles Hansen fortæller her om sine erfaringer med tangen:

Der har altid været brug for dækkemateriale til både kålkuler som urtekuler med andet indhold feks. rødbeder, selleri, gulerødder. Dertil var tang et udmærket middel til at holde frost på afstand p.g.a. sin konsistens, luftig og alligevel tæt.

Ullerup havde sit naturlige tanglæg på Amagers vestside mod Kalveboderne fra Tårnby kommunes sydgrænse til delingspunktet ved Tømmerup bys andel af Kalvebodstang/ægget. Ulleruppernе kørte til stranden ad Frieslandsvej (daværende Ullerup Strandvej), op over diget og ud på tanglægget. Her blev det ilanddrevne tang hentet.

Tang til kulerne blev erstattet af plastic i 1960'erne.

Gødning

Amagerlands Producentforening nedsatte i 1911 et gødningsudvalg, der bl.a. forhandlede med Københavns Renholdningsselskab om

Den gamle port og inspektørboligen ved Kløvermarken. 1938. Foto: R98

priser på og leverancer af naturlig gødning - latrinen. Latrinen var nogle få år tidligere blevet undersøgt, og det viste sig at indeholde: 85% vand, 6% kvælstof, 5% forsforsyre og 4% kali.

Chrilles Hansen fortæller om latrinen:

Før København blev kloakeret, blev latrinen bl.a. kørt til Kløvermarken af natmændene. På Kløvermarken var der indrettet en mølle, hvor al latrin blev malet igennem og tilsat vand, så der fremkom en flydende masse i nogle siloer. Fra dem blev latrinen tømt ned i de vogne, som amagerbønderne kom med. På vognene var der anbragt nogle lange tønder, som vel kunne indeholde et par kubikmeter. Så kørte man hjem med det, og tømte det almindeligvis ud i nogle damme. Denne form for afhentning skete før Amagerbanen blev etableret. Der skal have hersket ret kaotiske forhold dengang, navnlig på tidspunkter, hvor det kunne køres direkte ud på marken. En sådan efterspørgsel efter latrin kunne forårsage, at mange kørte hjemmefra sidst på aftenen for at være sikker på at få fyldt tønden. Så holdt man hele natten og ventede på, at udleveringen skulle begynde henad morgenstunden. Det fortaltes, at nogle tog noget bedre tøj med i en sæk og skiftede, når de kom til Kløvermarken. Så tog de til bal i Kæden eller White Star nogle timer.

Amagerbanen overtog senere denne afhentning og latrinen blev transporteret i nogle tøndeformede tankvogne til f.eks. Tømmerup Station. Her blev gødningen afhentet af amagerne. For at få det ud på marken måtte det først hældes over i en træsluffe, som man kunne køre med på marken. Der skulle ikke meget til før det skvulpede over, fortæller Kurt Henriksen. På lansens Minde købte man også kunstgødning på Amager Mølle eller på gødningsfabrikken i Kastrup.

Gulerødder og kartofler

Som tidligere nævnt ovenfor indbød fælledens sandede jorder til bl.a. dyrkning af kartofler og gulerødder.

Herom fortæller Helge Hjeds følgende:

Gulerødderne, der blev dyrket her, er af de fineste verden overhovedet er blevet præsenteret for: cylindriske, samme tykkelse fra top til den afrundede spids. De så ud som om de var lavet på maskine ... sprøde og næsten saftige. Som

tegn på hvor sprøde de var, kan jeg fortælle, at når vi »knækkede gulerødder af«, skulle vi være meget forsigtige. Det foregik i oktober måned omkring efterårsferien. Gulerødderne blev løsnet med plov, trukket op og lagt i lange bunker. Så lå man på knæ, tog fra bunkerne og knækkede toppen af og lagde gulerødderne i kasser. Men gulerødderne skulle lægges forsigtigt, for hvis man lod dem falde en 10-20 cm, slog de revner.

Forinden var løgene taget op. De blev lagt i specielle flade kasser med en tværpind til at bære i. Disse kasser blev stablet med næsten en kasses mellemrum. På den måde blev det en åben stabel, der gjorde det muligt for løgene at stå og lufttørre.

Når kornhøsten var overstået, var det tid til at tage kartofler op. De blev pløjet op med en speciel plov med flad fjæl til begge sider, bagkanten med 4-5 fingre, så kartoflerne blev løftet op og bredt ud. På den lille fælled ved Nøragersmindevej, hvor rideklubben i dag ligger, og på den store fælled for enden af Frieslandsvej op til det inddæmmede Vestamager blev de berømte kongelundskartofler dyrket i sandjorden.

Kongelundskartoflen blev behandlet på en speciel måde, den måtte ikke vaskes. Der var fastlagt helt præcise regler for fremstilling og markedsføring. Det var ikke alle i Ullerup, der var med til at fremstille kongelundskartoflen. På Jansens Minde købte man læggekartofler et år og lod dem spire i stalden. Af avlen blev der så taget fra til læggekartofler til det følgende år. De overvintrede i roekælderen.

Emma og Valdemar Hansen, Lindegården i færd med at pille kartofler op. 1945.

De fleste ejendomme i Ullerup havde kun nogle få køer og grise til eget brug. De fik meget af affaldet fra grønsagerne. Smør kærnede man selv helt op til omkring 1960. Det kunne få en hel blå farve på grund af hvidkålsbladene, som køerne var blevet fodret med. Det smagte lidt stramt, og så måtte man holde en pause et stykke tid.

Overskydende mælk blev solgt til mejeriet Vulkan. Skulle man derimod købe mælkeprodukter, skete det på mejeriet Solbjerg.

Hestene brugte man i marken, men også til torvekørsel. På Jansens Minde fik man dog

%

allerede en torvebil i slutningen af 1920'erne. Det var en Ford T-model. Under krigen måtte man igen ty til hestekræfterne p.g.a. benzinmanglen.

Efter krigen gik mange over til at sælge deres varer gennem en kommissionær, der således solgte varer for flere af gårdene i Ullerup på torvet.

Tærskning

Udover grønsager dyrkede man også korn i Ullerup.

Helge Hjeds fortæller:

Kornet blev høstet med selvbinder, når det var bindemodent. Det var et tungt arbejde, som krævede forspand af 3 heste, hvilket var et arbejde i sig selv. Hvis binderen sprang et neg over og kastede det ubundet, snoede og flettede man en »snor« af halm og bandt dem. Derefter blev alle negene sat i hove, d.v.s stillet to og to sammen og samlet i traver, rækker med 20-30-40 stykker af sammenstillede neg. Sådan stod kornet og eftermodnede, til det var tærskemodent.

Til hjælp ved tærskningen blev der i 1874 anskaffet et tærskeværk. For at finansiere dette stiftede man et aktieselskab »Damptærskeværket Tømmerup-Ullerup«. På den årlige generalforsamling i juni måned blev der afholdt auktion over rækkefølgen, gårdene skulle have tærskeværket i. Den højstbydende kom til først, det gik dog på omgang, om det var Ullerup by eller Tømmerup by, der skulle have tærskeværket først. Folk, der ikke var aktionærer, kunne også leje værket til en højere pris, efter aktionærene havde benyttet det.

Tærskeværket blev drevet af en lokomobil. Det var tunge maskiner at få transporteret fra gård til gård, der krævedes ofte op til 4 heste. I Ullerup ville man i 1920 forsøge sig med en traktor i stedet for. Men da sognerådet krævede, at selskabet udbedrede de eventuelle skader på vejene, der kunne opstå ved transporten, frafaldt man indkøbet. Traktorene havde dengang jernhjul og kunne derfor nok ødelægge vejbelægningen. Senere gik man over til at få tærskeværket transporteret med en petroleumsdrevet traktor.

Man kan næsten ud fra tærskeværkets arbejdsholds stillingsbetegnelser danne sig et indtryk af arbejdsgangene. Der var ansat 13 mand i alt: 1 fyrbøder, der også ledede arbejdet, 1 ilægger, 1 pressemand, 2 sækkebærere, 2 mand på bordet, 2 avnebærere, 1 stakkemand, 3 mænd ved halmen. Det værste arbejde var at bære avnene, da de både støvede og stak i huden. Avnerne blev i øvrigt benyttet som strøelse ved hestene. Den højeste løn og prestige havde fyrbøderne eller føreren og ilæggeren. De var også en overgang de eneste, der fik kosten på gårdene. Tærskeselskabet fastlagde lønningerne efter forud at have forhandlet med de andre tærskeværker på Amager om dette spørgsmål.

Der var hvert år strenge instrukser om, at al rygning var forbudt p.g.a. den store brandfare - og så skulle kaffen være drukket inden kl.13. Mange gårde havde i øvrigt et specielt »tærskekaffestel«. Da hver gård hurtigst muligt

Tærskeværket i gang på lansens Minde. 1903.

skulle være færdig, så den næste i rækken kunne komme til, var arbejdsdagen beregnet til 10 timer. Heri var kun beregnet 1 times pause til henholdsvis frokost og middagspause. Førerne var normalt lokale folk, således en overgang »mellemsmeden«. Det øvrige mandskab kom som regel fra andre egne.

Chrilles Hansen fortæller:

Det var et leben uden lige med den spruttende og larmende lokomobil. Støj, støv, børn, hunde på jagt efter mus i stakkene, måbende tilskuere og en nervøs madmor i køkkenet. Hendes mad måtte sandelig ikke være ringere end stedet de kom fra. Jo, der skete noget, mens tærskningen stod på.

Tærskeselskabet blev først ophævet i 1974.

Hverdagsliv

Jytte Petersen fortæller om en arbejdsdag på Jansens Minde i 1930'erne:

Livet på gården startede kl. 5.30. Først gik de i staldene til kreaturerne, derpå fik de morgen-

Familien Henriksen, lansens Minde, planter hvidkål på fælleden ved Kongelunden. I forgrunden Kirsten og Gert Henriksen. 1952.

mad kl. 7.00, det var gerne havregrød og amagermad, nemlig et stykke franskbrød og et stykke rugbrød lagt sammen, kaffe, the eller mælk til børnene. Ved 9-10 tiden fik de kaffe og et par stykker brød enten med ud i marken eller hjemme, alt efter hvad der var mest praktisk. Der blev serveret varmt mad kl.12. Der siges, at amagerne selv var dem, der spiste færrest grønsager. Kvinderne vaskede op og lavede kaffe, og måtte så med ud i marken far at hjælpe til der. De var med til at pille agurker, luge o.s. v. Havde amagerkonerne i det hele taget tid til at have børn? Børnene så man ofte sidde i kasser ude i marken, når der ikke var en storesøster til at passe dem. Der var kaffe kl.15 og kl.18 aftensmad. Vi havde for det meste en karl til at hjælpe os, som vi fik gennemfæstekontoret i Lars Bjørnsstræde. Der sad de på bænkene og blev udpeget, mænd som kvinder.

For at spare på rengøringen inde i stuerne om sommeren, og hermed frigøre kvinderne for dette arbejde indendørs, så de kunne lægge deres kræfter i markarbejdet, fortæller Gunhild Hoe Larsen følgende:

I slutningen af april, inden markarbejdet begyndte, skulle vaskehuset ordnes. Der skulle hvidtes, påføres endnu engang maling på al træværket. Komfuret skulle efterses. Så var man klar til at flytte hele menageriet fra stuehuset over i længen med vaskehuset, nye gardiner og nyt voksdug på bordet - så nu er det sommer. Hele sommeren blev maden tilberedt i vaskehuset, og her eller i lysthuset blev den serveret og spist.

Rehni Nielsen om dagliglivet på Ullerupgård i 1950'erne:

Efter vi var blevet gift, fik vi to værelser på gården, stue og soveværelse. Det første år spiste vi sammen med mine svigerforældre, men det var ikke helt holdbart, så vi fik et såkaldt sommerkøkken i en sidelænge. Det var rart om sommeren, men ikke just om vinteren, da vi skulle over gårdspladsen for at lave mad.

Da vi blev gift, arbejdede Keld som jockey på Amager Travbane, men det lå lidt i luften, at jorden skulle blive vores lod. I foråret 1953 lejede vi 5 tdr. land, og i august holdt Keld op på travbanen. Samme år fik vi den første søn. Vi forpagtede Ullerupgård 3 år senere, og samme år fik vi endnu en søn.

En typisk arbejdsdag om sommeren startede her i 1950'erne kl. 6 om morgenen med at lave morgenmaden klar, så Keld og karlen kunne rykke ud kl. 7. Jeg kom først en time senere, da

børnene skulle vaskes og i tøjetførst. Så pakkede jeg barnevogn og børn sammen og gik i marken. Det tog ca. 20 min. at nå derud. Her plantede og lugede vi, eller skar blomkål.

Hvis det ikke blev regnvejr, kunne jeg gå hjem igen med børnene kl. 1.1 og lave middagsmad og kaffe, så mændene var klar igen til kl. 13. Så gik turen også for mig og børnene atter ud i marken. Når klokken var 17, gik jeg hjem igen for at sætte aftensmaden på bordet. Det var »tør mad«, det vil sige rugbrød og pålæg. Børnene skulle lægges i seng, og det blev da også snart vores sengetid. Det var vi meget tjenlige til, vi havde absolut ingen problemer med at falde i søvn.

I den tid, hvor vi skar blomkål, stod vi op kl. 3.30 for at have friske kål med på torvet.

Hverdagen om vinteren var knap så hektisk. Vi stod op kl .6. Havde det været snevejr, var min første opgave at feje sne fra stuehuset til køkkenet i sidelængen. Dernæst skulle der tændes op i kakkelovnen, så der kunne blive lidt lunt til morgenmaden. Besøget på »dasset« blev hurtigt overstået, for man kunne meget vel risikere, at der lå sne på brættet. Efter at have overstået de mest nødvendige huslige gøremål, gik turen til stalden, hvor vi pillede porrer og rosenkål. I al den tid lavede vi hvidkål og kartofler til.

De første år kørte Keld på torvet to gange om ugen med varerne. Det var ikke de store penge, der kom hjem, en dag havde han kun solgt for 90 kr. Senere fik vi en kommissionær til at sælge varerne.

Nybyggerliv på »marken«

Jacob Bernitt har sammen med sin bror Carl drevet et gartneri i Ullerup fra 1937 til midten af 1970'erne. Deres far var Sigfred Bernitt, Lykkeshøj i Sundbyøster. De to sønner kom i lære som gartnere. Det var den bedste måde at blive selvstændig på, mente deres far. Da der ikke var nogen fremtidsmuligheder på deres barndomshjem, Lykkeshøj, p.g.a. byudviklingen i Sundbyerne, blev der efter mange overvejelser købt 15 tdr. land i Ullerup.

Jacob Bernitt fortæller:

Vi købte jordlodden af Cornelius Larsen. Vi blev aldrig kaldt andet end »dem oppe på marken«. Der blev bygget et s.,tuehus og en udlænge. I stuehuset var der 3 værelser og et køkken. I udlængen var der lade, vaskehus, og karlekammer til den karl, vi havde på kost og logi i højsæsonen. Desuden var der stald til vore to heste i længen. Det var ikke noget særligt, men det var nyt og solidt. Der var ingen moderne faciliteter, der var WC i udlængen og kakkelovne i stuerne, men der var dog elektrisk komfur. Nyt var det dog også med en boret brønd, og det at vi fik markvand.

I Sundby, hvor vi kom fra, var jorden mild, men deroppe i Ullerup var den stiv og meget vandlidende. Første gang vi oplevede regn, sank vi i til støvlerne. Det første vi måtte gøre var at dræne. Jorden var hidtil blevet dyrket med korn, men vi skulle først og fremmest dyrke grønsager. Det var strengt arbejde! Dengang blev folk bare jaget ud til sådan noget. Det år var det en særlig tør sommer. Da vi alligevel skulle have vand til

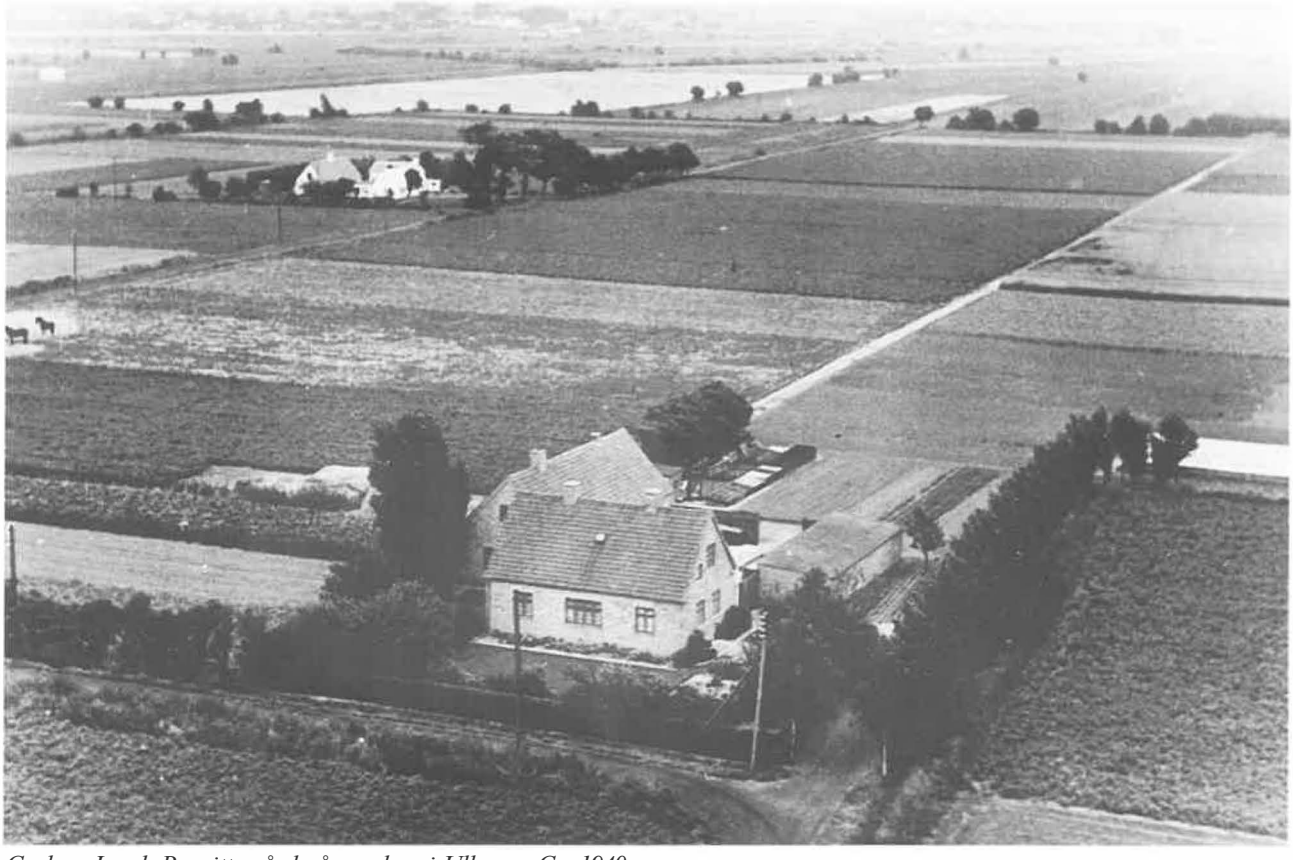

Carl og Jacob Bernitts gård på marken i Ullerup. Ca. 1940.

markerne, og da rørene hertil var lagt ud, fyldte vi renderne med lidt vand, så man kunne grave. Ellers havde det ikke været til at holde ud.

Fra Sundby havde vi lært at lave en losseplads. Det var fra gammel tid, at man havde svin gående der. De blev sat ud nogle timer om dagen, og det gav god gødning. Vi havde som regel et enkelt svin, der blev slagtet om efteråret. Det gav ikke den store gødning, men så havde vi gødningen fra stalden. Det blev ikke til så meget skrald og møg, som man kunne bruge i mistbænkene.

Vi fik bygget nogle mistbænke og fik lavet en bakke. Det er et drivhus bygget af mistbænkevinduer. Vi begyndte med at så blomkålsfrø i bænke om foråret. Senere blev blomkålsplanterne priklet ned i potter inde i bakken. Her overvintrede planterne under et ekstra lag glas, mistbænkevinduerne. Herved fik man tidlige blomkål.

Vi forsøgte os også det første år med kartofler, men udbyttet blev ikke meget mere, end det vi havde lagt. Ellers dyrkede vi melon, porrer, løg, rødkål, hvidkål og specielt rosenkål, som vi ordnede til torvs i vaskehuset. Vi købte ret hurtigt en lastbil til at køre til torvet i.

Vejen fra Tømmerupvej og op til vores gård var så hullet, at Laurits Hansen, der også boede »oppe på marken«, fortalte, at når de skulle til byen med bussen, gik de op til Tømmerupvej i træsko med skoene i hånden. Når de nåede Tømmerupvej, skiftede de til sko.

Vi tog vejen op, det vil sige bad kommunen om en åstedsforretning, så reparationen af markvejen kunne blive lagt ud til jordejerne langs vejen. Det var ikke så populært, men de fleste blev dog glade for det. Vejen blev repareret med pillesten fra fællederne og slagger fra Ørstedsværket. Det sidste var efterhånden så eftertagtet, at mange kørte ind på Ørstedsværket midt om natten og holdt i lange rækker for at være blandt de heldige til at kunne købe slagger.

Vi faldt hurtigt til i Ullerup. Der var flere familier vi kendte fra Sundby i forvejen, feks. familien Svendsen og Lindgreen.

Gartneri i Ullerup i 1994

I dag er der kun få, der er beskæftiget med gartneri i Ullerup og på Amager i det hele taget. Ekspropriationerne i forbindelse med lufthavnens udvidelser i 1970'erne, konkurrence fra udlandet, ønsket om en mere sikker indkomst og en normal arbejdsdag fra 8-16 m.m., er nogle af årsagerne hertil. I Ullerup har Kurt Henriksen på Jansens Minde, Niels H. Lihme på Skansen og Ejnar Lindgreen valgt at føre traditionerne videre, de to sidstnævnte i et arbejdsfælleskab.

Niels H. Lihme og Ejnar Lindgreen har tilsammen ca. 130 tdr. land i Ullerup og i St. Magleby. Noget af jorden er forpagtet. I år er afgrøderne broccoli, spidskål, hvidkål, rødkål, blomkål, kartofler, ærter, bladpersille og kom. På grund af den tørre sommer er især blomkål og broccoli en efterspurgt vare. Kartoflerne er kun til salget i deres butik på en gård på Kirkevej i St. Magleby.

Foruden deres egen arbejdskraft har de en ansat, der bor hos Ejnar Lindgreen, og han får her kost og logi. Desuden har de ekstrahjælp i højsæsonen.

Arbejdet med at dyrke grønsager har ikke forandret sig meget gennem tiden, nogle arbejdsgange er dog blevet lettere på grund af mekanisering, men meget foregår stadig med håndkraft, og arbejdsdagen er lige så lang som tidligere.

I den følgende billedreportage følger vi Ejnar Lindgreens dag den 24.8. 1994.

Det første punkt på dagsprogrammet er levering af grønsager til kommissionærerne på grønttorvet. Ejnar står op midt om natten. Han skal helst være der ved halvfemtiden, for på dette tidspunkt er handlen bedst, da varerne hurtigt skal ud til butikskæderne, forretningerne og restauranterne. Han kører derfor hjemmefra kl. 4. På vejen køber han rundstykker til morgenkaffen, som han plejer at få hos en af kommissionærerne. På torvet er der allerede livlig aktivitet både på pladsen med lastbiler og varevogne og inde i hallernes stadepladser.

Ejnar læsser af. Dagens leverance er: 142 kasser hvidkål à 8 stk, 15 kasser rødkål à 8 stk, 40 kasser spidskål à 8 stk, 260 kg broccoli og 75 bundter bladpersille. Det sidste er specielt de mange tyrkiske grønthandlere glade for. Ejnar har også taget drueagurker med for en nabo. Pilekurvene og trækasserne er afløst af plastic og flamingo. Trækasserne var for dyre og skulle i mange tilfælde rengøres efter brug. Andre bruger dem dog stadig og tager 20 kr. i pant.

Klokken 5.30 er Ejnar færdig med at læsse af. Han fordeler grønsagerne til 3 forskellige kommissionærer, den ene er Ole Køppen, der bor i Ullerup. Hans far var ligeledes kommissionær. Ole Køppen havde allerede som dreng talent for at handle, dengang var det med halm i poser til kaniner. Han kan i løbet af ingen tid få afsat broccolien, mener Ejnar. Det er en mangelvare på torvet for tiden. Ordrer indgår, grønsagerne skal nå hurtigt ud i landet, så derfor er det nødvendigt for mange kommissionærer at have en mobiltelefon. Ole Køppen afsætter bl.a. til lufthavnen og de store ISO-

forretninger. Dem forbeholder han også de efterspurgte varer. Det er en kunst at sælge varen på det rette tidspunkt.

Inde i hallen er der en herlig duft af bl.a. porrer, løg, sellerier og persille. Man får lyst til at købe en favnfuld grønsager til en gang suppe. Det vrimler med tyrkiske grønthandlere, der har overtaget og startet mange grøntbutikker op. Der er også tyrkiske kommissionærer, der sælger produkter på dåser fra hjemlandet. Men tyrkerne køber også ind hos de danske kommissionærer. På torvet kan man tælle komissionærer fra Amager på en hånd. Her er Dirch Hansen fra Tømmerup, der sælger grønsager for et par handelsgartnere i Tømmerup og St. Magleby. En anden Dirch med efternavnet Schmidt sælger udelukkende sine egne varer. Hans grønsager er mere »moderne« end de andres fra Amager, f.eks. flotte pyntegræskar og pyntesalat.

Der indgås handler i forbifarten, man kender hinanden og stoler på hinanden. Der bestilles derfor store mængder varer med en enkelt sidebemærkning uden store armbevægelser og håndslag. Ole Køppen bestiller 25 kasser broccoli og 80 kasser spidskål hos Ejnar.

Klokken 6 får Ejnar morgenmad og en kop kaffe - stående vel at mærke. Der er ikke en stol at finde på stadepladserne! Der falder mange kvikke og skrappe bemærkninger om både kunder og varer.

Så er det tid til at købe ind til butikken på Kirkevej. De varer, som de ikke selv har, skal indkøbes hos kommssionærerne, også udenlandsk frugt og grønt. De hollandske grønsa-

ger, som tidligere var en efterspurgt vare på grund af deres lange holdbarhed, indkøbes der ikke så meget af mere. Forbrugerne er blevet bevidste om, at grønsagerne ofte er strålebehandlede, og køber dem derfor ikke i så høj grad mere. De kan ellers leveres fra dag til dag til grønttorvet.

Da alle indkøb er ordnet og vognen er blevet læsset med både fyldte og tomme kasser, er klokken blevet 8. Det er lidt senere end sædvanlig, men i dag er der jo »føl« med, det tager lidt ekstra tid at forklare og vise rundt.

Turen går nu hjemad. På Tømmerupvej støder vi på Niels Lihme. Ejnar og Remmer, som Lihme mest går under, får vekslet nogle ord om dagens program. Hver især har rigeligt at bestille.

Hjemme igen - nu er der allerede gået 5 timer af arbejdsdagen. Der bliver tid til at snakke lidt med familien, den eneste gang i løbet af dagen. Frokosten skal spises ude i marken. Datteren Lisbeth skal i øvrigt op og passe butikken på Kirkevej. Den anden datter Grith bor med sin ven i en lejlighed i huset. Hun dukker også op til en kop kaffe.

Af sted igen med lastbilen kl. 9.30. Der skal hentes kasser ovre hos Ole Køppen til de bestilte spidskål og broccoli. Han bor heldigvis lige ovre på Frieslandsvej. På vejen møder vi Mogens Østerby. Ejnar beder ham om at hente det bestilte halm på marken. Remmer har hørt, at det bliver regn de næste par dage.

Efter at kasserne er kommet på, kører vi til Kirkevej. Ejnar fortæller om det, vi ser undervejs. På Kirkevej læsses varerne af til butikken.

Datteren Lisbeth bærer det ind i lagerrummet. Priserne på varerne får Lisbeth at vide i forbifarten af Ejnar. Hun må have en god hukommelse. Priserne fastlægges ud fra det, Ejnar har givet for varen et par timer tidligere. Platickasserne til grønsagerne anbringes på traktoren. Der er tre hjælpere klar til at følge med.

Turen går nu til Ndr. Dragørvej med traktor og lastbil. Her er markerne med spidskål, broccoli og hvidkål. Jorden her er forpagtet. Den hører under Petersminde, her bor ejeren, der er læge og barnefødt på gården. Desuden huser gården en børnehave.

Der skal først skæres spidskål. Det foregår som så meget andet med håndkraft og et enkelt redskab, en kniv. De fire går bøjet ned over planterne, skærer kålen af og lægger dem i kasser, 8 i hver. Selvom det er hårdt arbejde, udveksles der friske og barske bemærkninger. De to indere, der går til hånde, når det kniber, driller Bent med, at han er fremmedarbejder helt fra Samsø. Han returnerer hurtigt og kvikt, uden at nogen bliver fornærmet. De to indere arbejder flot, siger Ejnar. Først da alle 80 kasser er fyldte med spidskål, kan der blive tid til frokost. Da er klokken 12.30.

Efter frokost går de i gang med at skære broccoli. De ser heldigvis stadig pæne ud trods den tørre sommer. Da markerne ligger spredt, er det ofte vanskeligt at få vandet alle steder, da der ikke er stillet permanente vandrør op. Da marken her ligger op til et villaområde, kan det være svært at undgå, at vandet når ind over hækken. Vinden blæser ikke samme vej hele

tiden, så det skaber undertiden lidt vanskeligheder.

Broccolien skal skæres i mindre stykker senere på dagen på Kirkevej. Der faldt en bemærkning om, at der var for meget stok på broccolien på grønttorvet. »Men vi skal jo leve,« forsvarede en kollega. Ejnar havde lige hørt i en fjernsynsudsendelse i går aftes, at stokken på brocolien var meget sund. Så måske bliver der snart krav fra kunderne om lidt mere stok. Fjernsynets budskaber har stor slagkraft.

Kl. 15 er de færdig på Ndr. Dragørvej, nu skal broccolien skæres og pakkes. Det er klaret kl. 17. Niels Lihme dukker op fra sit arbejde og dagen diskuteres. Så skal der lige pilles ca. 30 kasser kartofler op til butikken, det vil sige, de 3 ansatte har allerede klaret nogle af kasserne inden klokken 10. Tidligere havde de en stor automatisk kartoffeloptager, som klarede det meste af arbejdet. Men da kartoffelstykket ikke er så stort mere, og da kartoflerne bliver pænere af at blive håndpillet, har de kun en mindre optager, der lægger kartoflerne ovenpå jorden.

Inden Ejnar er færdig på Kirkevej, skal han lige checke, hvad der mangler i butikken.

Da han også kører på torvet for naboen, skal han lige hente nogle drueagurker hos ham, det er jo syltetid. De bestilte spidskål og broccoli skal læsses af hos Ole Køppen. Her bliver der endelig tid til en snak og en håndbajer.

Endelig hjemme! Nu er klokken blevet 19.30 og en lang arbejdsdag på 16 timer er omme. Nu venter maden - måske frikadeller og spidskål.

Fotos: Dirch Jansen

På aftægt

Når ældre mennesker før i tiden solgte deres huse og gårde til sønner, svigersønner eller andre, betingede de sig som regel, at at de kunne blive boende i deres hidtidige hjem. Der blev oprettet aftægtskontrakter for at sikre dem rimelige forhold. Kontrakterne var ofte en del af skødet. Her blev der helt præcist aftalt, hvor aftægtsfolkene skulle bo og spise - ja maden var en del af aftalen. De skulle have brændsel, måske også et lille stykke jord, hvor de kunne dyrke lidt grønsager, som de nye ejere skulle sørge for at sælge for dem på torvet. Hvis de gamle blev syge, skulle der også sørges for medicin eller lægehjælp. De skulle sidst men ikke mindst have en ordentlig begravelse. Værdien af aftægtsforholdet var helt nøjagtig angivet i kontrakten. Hvis aftægtsfolkene ikke mente, de blev behandlet ordentligt, så kunne de gå ud af forholdet med penge på lommen. Det har sikkert ikke altid været lige nemt for nogen af parterne, men ordningen var en simpel nødvendighed. Det var datidens løsning på ældreboliger og ældreforsorg.

Et stykke papir er taknemmeligt, og det er ikke altid en sikkerhed, selvom det er læst på tinge. Det måtte Marchen Corneliusdatter sande i 1658. Hun boede hos sin stedsøn Cornelius Ejbertsen i Ullerup. Han lod stedmoderen ligge i et uopvarmet rum for åbne vinduer og samtidig forbød han hende adgang til stuen. Det ville Jan Jansen fra St. Magleby ikke finde sig i, så han stævnede Cornelius Ejbertsen for retten for misligholdelse af hans aftægtsforpligtelser, der grænsede til vanrøgt. Man må håbe, at den gamle kone ikke var død af lungebetændelse, inden der blev rettet op på forholdet.

I folketællingslisterne fra 1800-tallet støder man ind imellem på et andet ord for at leve på aftægt, nemlig at leve på fledføring. Det er en mere yderliggående form for aftægt, da man ikke blot afleverede alt, hvad man ejede til den, man skulle bo hos, men også hvad man senere ville komme til at besidde.

Aftægtsfolkene behøvede ikke nødvendigvis at være uarbejdsdygtige. I nogle tilfælde overtog arvingerne f.eks. en gård, før forældrene var nået til »pensionsalderen«. Hermed kunne den unge generation få glæde af den ældres arbejdsindsats og erfaring.

Aftægtsforhold, eller det der lignede, kendes helt op til 1950'erne i Ullerup.

Gunhild Hoe Larsen mindes sin bedstemor:

Min bedstemoder boede hos os. Hun havde et soveværelse og en stue. Navnlig den sidste kan jeg huske, for der var altid ild i kakkelovnen, selv udenfor den egentlige fyresæson maj til november, så det var altid rart at opholde sig der. Bedstemor var et meget levende menneske, der også læste mange bøger, som jeg lånte til hende på Ullerup skole.

Jeg har aldrig hørt min mor beklage sig eller have ondt af sig selv med det ekstra arbejde, det må have været at have bedstemor boende. Min

Ingeborg Madsen, Edith Hansen og Gertrud Madsen planter kål ved Gunhild Hoe Larsens barndomshjem i Viberup. Ca.1920.

bedstemor var træt, hun der var født i 1849, havde levet under 4 konger, mistet 5 børn inden de var 20 år, havde haft 4 aborter, enke siden 1906 og selv drevet ejendommen med hjemmeboende børns hjælp og sikkert siddet i små kår. Det må have været et slid uden lige, men som jeg kan se, har hun også haft glæde af de 5 børn, som overlevede hende.

Men hvad fik gamle aftægtsfolk ellers tiden til at gå med? En gammel bedsteår kunne hugge brænde og kålstokke, eller hjælpe med lettere arbejde. En bedstemor strikkede strømper til hele familien, selvom skolebarnet ikke var ret gammel, før det pure nægtede at gå med dem, da de kradsede. De voksne havde alle modargumenter, det var det dyreste og fineste uldgarn købt hos Warburg, en forretning ovre i København. Var der småbørn, kunne en bedstemor nemt passe dem, give dem eftermiddagsmåltid, som jeg husker bestod af en tvebak opløst i kaffe. Det betød, at sønnekonen kunne blive i marken.

Den sidste gang bedstemor var i København, var i 1934. Da hun kom hjem med rutebilen, sagde hun på sin stilfærdige måde, at nu var det sidste gang, hun ville tage en sådan tur. Mage til hensynsløst jag og støj var der intet menneske, der kunne udholde, det var jo til fare for liv og lemmer.

Bedstemor døde stille og fredelig hjemme i sin seng, 85 år gammel. Begravelsen foregik fra hjemmet, det vil sige bedstemor lå i ligkisten hjemme til begravelsesdagen.

Når folk døde, var det almindeligt i Ullerup helt op til 1930'eme, at familie, venner og naboer var med til at overvære, at liget blev lagt i kisten, man holdt kistelæg. Det var en ganske naturlig ting, og man drak ofte kistelægsøl i den anledning. Liget blev liggende hjemme indtil begravelsesdagen, hvor man fulgte kisten til kirken i Tårnby. Det forekom helt op til 1950'erne. Efter begravelsen i kirken strøede man gran og blomster foran kisten hen til gravstedet. Efter begravelsen var der begravelseskaffe i hjemmet, hvor præsten altid deltog.

Mordet i Ullerup

I 1903 blev der begået et mord i Ullerup, der fik den fredelige landsby på forsiden af landets største aviser og på den lokale ikke at forglemme. Ja der blev endda skrevet en skillingsvise om begivenheden.

Den myrdede var aftægtsmanden Anders Hansen »Barsebæk«, der var født i Sverige (i byen som hans tilnavn) i 1830. Han kom som voksen til Amager, blev gift med en pige fra St. Magleby med svenske rødder, og de bosatte sig i 1860 i Ullerup. Her købte han efterhånden flere mindre ejendomme (se bygningsregistranten). I 1896 solgte han disse ejendomme til sin svigersøn, Peter Madsen, mod at han selv og hans kone boede på aftægt. På mordtidspunktet boede han alene i et lille hus, konen derimod i stuehuset.

Når man læser avisernes referater, får man foruden en dramatisk og blodig historie endvidere et indblik i omverdenens/journalisternes syn på livet i den lille landsby.

I Socialdemokraten stod følgende den 23.7. 1903:

ROVMORD PAA AMAGER

En Aftægtsmand kvalt og plyndret for 6-700 Kr.

Paa Spor efter Morderen

Tirsdag Eftermiddag ved Halvfiretiden kom Boelsmand Peter Madsen fra Ullerup paa Amager ind paa Amager Birks Kontor i Ovengaden oven Vandet og meddelte ganske flegmatisk, at hans Svigerfader, den gamle Anders Hansen samme Dags Morgen varfunden død i sin Bolig.

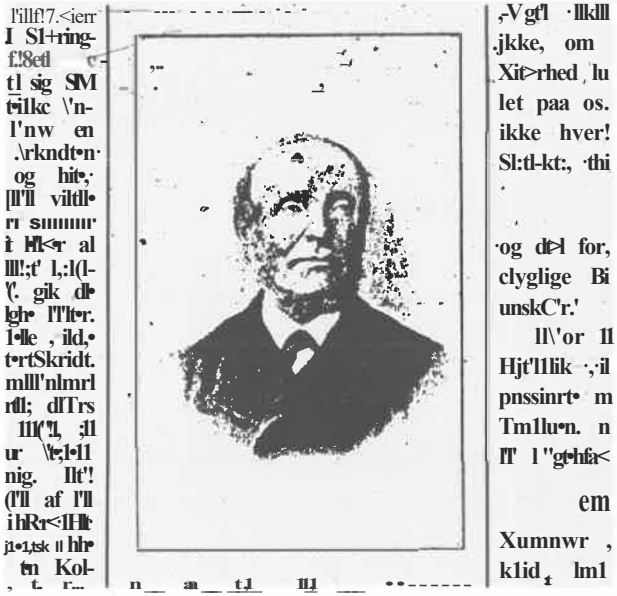

Anders Hansen Barsebæk gengivet i Amager Avis den 25. 7 1903.

Meddelelsen blev afleveret i ganske den samme rolige og uberørte Tone, Amagerne anvender indbyrdes, naar de ligger på Marken og luger deres Sellerier ...

Journalisten bevægede sig ud til Ullerup for at se på mordstedet:

Mellem lange Rader af Charlotteløg, Agurker, og Rødbeder slynger Landevejen sig ud mod Ullerup forbi Marker med kæmpemæssige Hvidkaalshoveder, Grønkaal, Haver med blomstrende Kejserkroner og grønne Hække, paa hvilke Amagerkonerne tørrer deres blaastribede Bukser i tæt Gudsvelsignelse. Naar man har passeret Store Maglebys hvidblinkende, slanke Kirkespir, er lige ved at kunne række til Kan-

filoumorbet

aa mmaget,

ijuot en 73,aarig 2lftægt♦manb fanbteo m♦rbet.

Morderen er paagreben.

Forsiden på skillingsvisen.

gelunden i et Stenkast, drejer man ind imellem en Samling Smaahuse med Straatag og Bindingsværk og befinder sig i Ullerup By. Ved en snæver Bivej ligger to Huse, omtrent 100 Alen fra hinanden nærmest som et Skur. Dette Skur er Mordstedet.

Landsbyens og familiens reaktion på mordet uddybes i Dagens Nyheder den 23.7.1903:

Mordet har i øvrigt ikke forandret Ullerup. Ud over den øjeblikkelige Forfærdelse over Udaaden mærkes kun ringe til den opskræmte Sindsstemning, som en Landsby kommer i ved et Mord. Underligt virker det maaske at træffe den Afdødes Familie saa lidet bevæget, som den synes i Gaar. Den Fremmede har vanskeligt ved at forstaa det.

Men journalisten mener at have fundet en forklaring:

Men dette, at han levede som for sig selv, næsten adskiltfra de andre endogfra sin Kone, har vel slappet Følelsernes Baand noget.

Herefter antydes, at den myrdede nok drak lidt for meget af de våde varer. Skillingsvisen, der blev udgivet, har en noget anden opfattelse af familieforholdene.

Morderen var i følge Socialdemokraten den 24.7. en tidligere straffet person, Søren Christensen, der nogle år forinden havde tjent som røgter på Strandgården ved Kongelunden. Han var i visse kredse kendt under navnet »spåmanden«. I skillingsvisen blev han kaldt den »visne Tulipan«. Den sigtede, Søren Christensen, blev senere frifundet, i stedet blev hans svoger Peder Hansen arresteret. Deres indbyrdes forhold og familiemæssige indviklede baggrund gjorde ikke retssagen mindre farverig.

Amager Avis kunne den 30.1. 1904 fortælle en lille gyser som afslutning på mordsagen under overskriften:

GIK DEN DØDE IGEN? Huset nedbrændt.

En mand fra Ullerup havde set noget lys brænde i mordhuset, men det var øjeblikkeligt blevet slukket, da han nærmede sig. Der var imidlertid ingen i huset. Et par dage senere nedbrændte huset, branden var ikke påsat.

Amager Avis skrev afslutningsvis:

Den myrdede Anders Hansson faar saa vel Lov at hvile i Fred.

Ullerup Skole

Indledning

Ullerup var den første landsby i Tårnby sogn, der fik en egentlig skolebygning. Her havde læreren også bolig. Skolen blev opført i 1732, og den blev først erstattet af en ny ca. 100 år senere. Skolebygningen blev solgt til en lokal familie og blev herefter kendt under navnet »Gammel Skolegård«. Gården blev revet ned i forbindelse med lufthavnsudvidelserne i 1970'erne.

Den gamle skole i Ullerup blev erstattet af en ny - fælles for Tømmerup og Ullerup. Skolen lå i Tømmerup og eksisterer stadig, men nu som bolig for en efterkommer af den sidste lærer her.

I 1836 visiterede biskop Mynster denne fælles skole. Han vurderede læreren, den 27-årige Rasmus Friis Andersen således, »han er vel ikke uduelig, men hans Undervisning er skraalende og noget naragtig«. Det har været svært for ham at holde styr på de 73 børn, selvom der var hjælp at hente i den »indbyrdes undervisning«, hvor de ældre elever underviste de yngre. Denne undervisningsform var delvis afskaffet 15 år senere, da biskoppen igen besøgte skolen. Mynsters udtalelser om læreren var blevet modereret, nu var han kun noget »bornert«, men han underviste »med Kraft og Troskab«. Troskaben var en troskab mod det religiøse indhold i undervisningen, som var det vigtigste dengang. Rasmus Friis Andersen døde i 1853 og blev afløst af Johan Brasch, der blev forflyttet til Sundbyøster skole i 1866. Efterfølgeren blev Gotfred Thybo, hvis far var lærer i Sundby. Gotfred Thybo virkede ved skolen i 46 år og 4 måneder, som han selv opregnede det i skolens embedsbog. Heri skrev han endvidere: »Jeg takker Herren for de mange år, jeg har haft lejlighed til om end i skrøbelighed at undervise her«.

På Raagaard var der gennem årene omkring århundredeskiftet privatskole.

Edvard Hansen fortæller:

Jeg var vist ikke mere end 5 år gammel, da jeg som ene dreng blev sendt i skole på Raagaard. Her var der skole for mindre børn. Jeg husker den første lærerinde, frøken Holm, som jeg var gode venner med. Den næste lærerinde var frøken Aabel fra Sæby, der var mere streng. Jeg fik tit klø, men fortjente dem også. Hvad jeg ikke selv kunne finde på af narrestreger, skulle pigerne nok lære mig. Da jeg var 8 år gammel, blev jeg sendt i skole hos Thybo, der boede mellem Tømmerup og Ullerup. Den første dag kørte min far mig derop, og mens han var inde hos skolelæreren, viste de store drenge mig, hvordan tonen var. De væltede det første bord, hvor pigerne sad, så blækket svømmede hen ad gulvet. Lærer Thybo kom ind i det samme og klø vankede der, så det kunne klodse. Jeg fik respekt.

Tømmerup-Ullerup skole 1904. Bagest fra venste: førstelærer Gotfred Thybo, Fritz Olsen, Frederik Olsen, Hans Christensen, Chr. Sally, ?, Cornelius Christensen, Albert Clausen, Crilles Christensen. Mellemste række: Anna Petersen, Johanne Thybo, Laura Rasmussen, Bodil Larsen, Ellen Olsen, Martha Mortensen, Gerda Christensen, Ellen Christensen, Af! Andersen, Karen Sørensen. Forreste række: Hjalmar Persson, Hans Lind, Anders Nielsen, Martin Corneliussen, Michael Thybo og Jens Thybo.

Skolebygningen fra 1908

Med en ny skolelov i 1899 fulgte et cirkulære om, hvad der skulle »iagttages«, når nye skoler skulle bygges. Der blev i loven lagt op til nybyggeri, da de gamle skoler ikke tidligere havde været et tilstrækkeligt sundt opholdssted for børnene. I landdistrikterne gik skolebyggeriet faktisk hurtigt i gang efter dette cirkulæres udsendelse. Byggeriet blev delvist finansieret gennem statslån. Disse nye skolebygninger skilte sig ud fra landsbyens øvrige, da de havde højere rejsning, andre proportioner og større vinduer, hvilket da også var hensigten. Skolebygningen skulle give sig tilkende som »en Samfundsbygning, som noget fælles ud over den enkelte ... den bør fylde så godt paa sin Plads, at den - i al Beskedenhed- alligevel bliver en monumental Bygning.« Skolen kom herved til at skille sig ud som en institution. Ullerup skole blev ingen undtagelse, da den stod færdig i 1908.

Det var den københavnske arkitekt J. P. Bacher, der havde tegnet de nye skoler i henholdsvis Tømmerup og Ullerup, der blev fuldstændig ens.

Lærer og senere borgmester Jørgen Elkær-Hansen, der kom som vikar til Ullerup skole i 1932, bemærker i sine erindringer:

Ullerup skole var et højst besynderligt arkitektoniskfænomen. Huset skulle præsentere sig. Indretningen var standardiseret og i øvrigt viste det sig senere, at den samme rumopdeling også var god til både småkagefabrikation og plasticfremstilling.

Der var gymnastiksal i kælderen, 2 klasselokaler i stuen, og på førstesalen lejligheder til dels førstelæreren og hans familie og dels til læreriinden. Der blev bygget et kvistværelse til i 1932 til vikaren Elkær-Hansen.

Helge Hjeds, søn af lærer Chr. Hjeds, der kom til Ullerup skole i 1944, fortæller:

Frk. Schjørrings lejlighed bestod af entre, køkken og 2 stuer. Køkkenet benyttede hun sjældent, da hun ikke interesserede sig for at lave mad. I stedet tog hun hver dag ind til restauranten Ahrenbergsminde på Amagerbrogade, hvor hun havde et stambord.

Førstelærerens lejlighed var noget større, da man forventede, at han i modsætning til læreriinden var gift. Lejligheden havde spisestue, dagligstue, soveværelse og 2 kamre. Der var køkken med et godt gammeldags komfur, hvorpå der blev fyret med brænde og tørv. Det gav en dejlig varme i køkkenet om vinteren, men til gengæld lidt for meget om sommeren. Det krævede naturligvis tilvænning at lave mad på et rigtigt komfur. Varmen blev reguleret ved at fyre mere eller mindre kraftigt og tage en ring mere eller mindre af Brugen af ovnen var naturligvis ingen undtagelse. Komfuret var en kærkommen lejlighed for min far til anvendelse af kvas fra haven, til nogen fortrydelse for mor, der ikke satte pris på den medfølgende invasion af ørentviste. Vandforsyningen kom fra skolens egen brønd via en pumpe, der stod i kælderen. Der var kun vandhaner i vaskekælderen, på skolegangen og ved køkkenvasken.

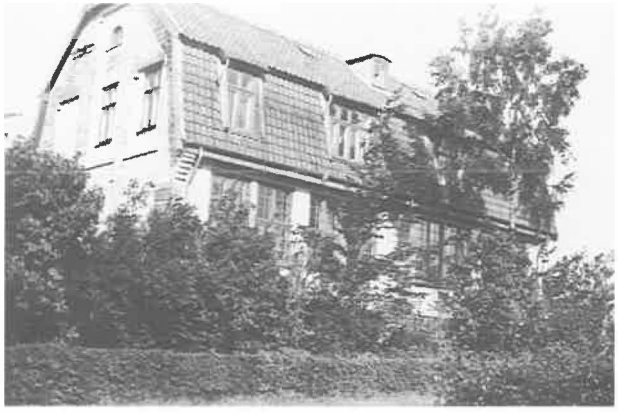

Ullerup skole på Tømmerupvej. Ca. 1950.

Undervisningen

Ullerup skole var en landsbyordnet skole i modsætning til de købstadsordnede skoler som Kastrup og senere Korsvejens og Tårnby skoler. I følge skolelovene af 1899 og 1904 var forskellene bl.a., at der i de landsbyordnede skoler kun var 2 eller 3 klasser, der spændte

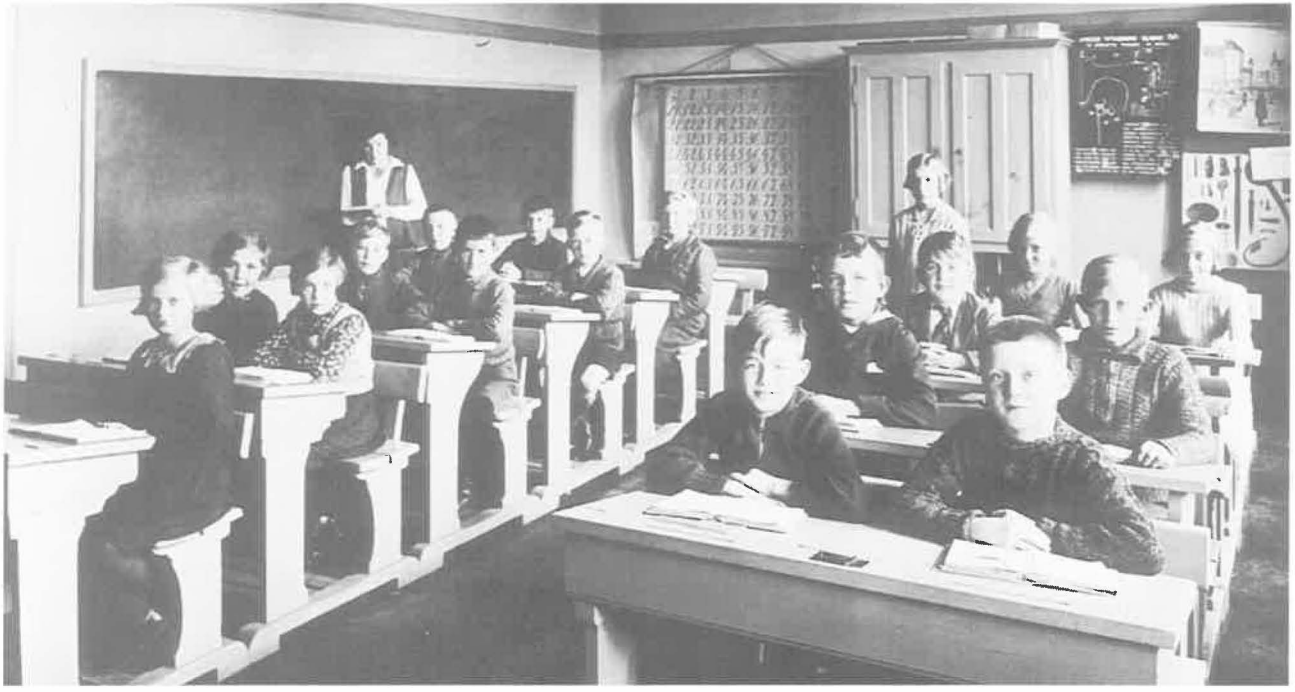

Et klasseværelse på Ullerup skole ca. 1932. Stående ved tavlen Frk. Schjørring. Venstre række nedefter: Martha Holm, Karen Margrethe Henriksen, Eva Røpke, Kurt Petzke, Vivian Petersen, Børge Nielsen, Gunnar Røpke, Erik Chrillesen, og Tage Christensen. Højre række nedefter: Knud Svendsen, Hans Stammerjohan, Hans Valdemar Petersen, Helge Brouer, Kurt Henriksen, Else Lind, Grete Frederiksen og Inge Brandt.

over flere årgange, mens købstadsskolerne havde 6 eller 7 klasser. Hver klasse på landet skulle have mindst 18 undervisningstimer imod købstædernes 21 timer. Der blev heller ikke krævet, at der skulle undervises hver dag på landet, men kun i købstæderne. Købstædernes skoler skulle have flere fag, bl.a. gymnastik og håndgerning for piger, ligesom man her kunne undervise i fysik, sløjd, husgerning, matematik og »levende« sprog. Lærerne på landet skulle have tjenestebolig, have og brændsel.

I Ullerup var eleverne opdelt i 3 klasser indtil 1951: 1. klasse var børn fra 7-10 år, 2. klasse var børn fra 10-12 år og 3. og ældste klasse var børn fra 12-14 år. 1. klasse blev undervist fra klokken 8-11, 2. fra 10-15 og 3. fra 8-14. Da der kun var 2 klasseværelser måtte 1. og 2. klasse have en time fælles. Ullerup-børnene fik en undervisning udover den lovbefalede, idet de også havde fag som verdenshistorie, naturhistorie, fysik, tysk, sundheds- og samfundslære samt tegning og håndgerning.

J. Elkær-Hansen fortæller om 1930'ernes undervisning:

Undervisningsmidlerne var enkle, myrebøgerne og Langes retskrivning i dansk, Nicoline Helms historie og C.C. Christensens geografi. Desuden fandtes diverse anskuelsesbilleder samt et glasskab indeholdende nogle udstoppede præparater, der blev omhyggeligt flittet (sprøjtet med et insektmiddel kaldet »Flit«). Derudover var der nogle glaskolber og en vægt, som aldrig blev taget frem. Den meddelte undervisning var lagt i stramme rammer med mængder af udenadslære og mekanisk aflevering, så der var en rig arbejdsmark for en ung begejstret lærer. Men undervisningen var så kontant, at eleverne gik ud af skolen med solide hverdagskundskaber.

Selvom børnene gik i en landsbyordnet skole, blev de således ikke ladt i stikken i forhold til resten af kommunen. Men lærerne følte selv, at de »regnedes for en lavere kaste« end lærerne fra de købstadsordnede.

I 1951 blev eleverne i den ældste klasse sammen med deres lærer Chr. Hjeds overflyttet til Tårnby skole. Man havde siden 1940 forhandlet om at nedlægge landsbyskolerne i Maglebylille, Tømmerup og Ullerup. Den første etape for Ullerup skoles vedkommende blev således gennemført 11 år senere. Det var ikke uden problemer at blive sendt til en fjernt liggende skole. Det havde børnene fra Pilegårdskvarteret allerede måttet sande.

Chr. Hjeds fortæller:

Kongelundsvejen var en ret øde vej med på sine steder dybe grøfter. Så det kunne hænde, at vi ved snestorm ved vintertide fandt det uforsvarligt at lade børnene fra den ensomme udstykning ved Pilegården gå hjem i mørke. Så vi gav dem fri den sidste time.

Chr. Hjeds egne børn gik på Korsvejens skole. Sønnen Helge fortæller:

Dengang gik der ikke mange busser. Skolebussen gik lidt i to og for at nå den, skulle man have lov til at gå 5-10 min. før tiden. Det var ikke populært hver dag. Så måtte man vente til den næste rutebil, der gik kl. 17. Skolebussen var fælles med børnene, der gik på St. Magleby skole. Når vi nåede St. Magleby skole måtte vi vente 1/2 time på, at deres undervisning var ovre. Det var dårlig koordinering, syntes vi, når vi måtte gå før tiden. Hjemturen gik så over Søvang, Skovgård og skolen ved Længstehøj, før vi nåede Ullerup.

Vi kunne ikke cykle hjem fra skole, for p.g.a. krigen havde vi ikke cykeldæk til dem. Til kortere ture kunne man køre på de bare fælge, men det var ubekvemt og holdt ikke ret længe. Heldigst stillet var gartneribørnene, der kørte med kasserede slanger fra markvandingen. De kunne ikke punktere og skulle ikke pumpes. Enkelte gange gik vi hjem - en tur på 8 km - men det sled meget på skosålerne. Jeg har også haft rulleskøjter med, det gik hurtigere, men med almindelige sko gav det vabler. Så i stedet kunne man sætte sig over på biblioteket og lave lektier, indtil rutebilen kørte kl. 17.

Mellemsmeden Ole Nielsen i Viberup var kendt af alle ullerupbørn. Her blev ethvertproblem med børnenes cykler klaret. 1962.

De resterende elever ved Ullerup skole i 1951 blev undervist af frk. Schjørring, der havde været lærer ved skolen siden 1919. I 1957 blev skolen trods protester fra den lokale befolkning helt nedlagt. Der var blevet bygget 2 nye skoler i kommunen, Pilegårdsskolen og Løjtegårdsskolen, som lå tættere på Ullerup end de hidtil anvendte skoler for de større børn. Kommunen havde lovet, at den gamle skolebygning blev overdraget til Ullerup by, der ville anvende den til et længe savnet forsamlingshus. Men skolen blev solgt og anvendt til fabrik, indtil den blev revet ned i 1971 p.g.a. lufthavnsudvidelserne.

Lærerne

Ved Ullerup skole blev der fra 1908 ansat en førstelærer og en lærerinde. Den første lærerinde var Elna Faverskov fra Bornholm, der kun var ansat i 2 år. Efterfølgeren var Karen Christensen fra Jylland, der blev ved skolen i 9 år. Skolen fik herefter en lærerinde, der fortsatte indtil skolen blev nedlagt i 1957. Det var Frederikke Sophie Schjørring, bedre kendt som slet og ret frøken Schjørring. Hun underviste de 2 yngste klasser og gav bl.a. pigerne undervisning i håndgerning. Hun var kendt og huskes stadig for sin store interesse for børnenes personlige hygiejne. Når børnene mødte i skolen, blev deres hænder og negle efterset, og børnene blev spurgt, om de havde børstet tænder. De skulle også helst kunne fremvise et rent lommetørklæde.

Førstelæreren, der blev ansat i januar 1909, var Svend Svendsen, der var født i Sundby og i øvrigt havde familie i Ullerup. Da han som ganske ung havde mistet sit ene ben, kunne han ikke dyrke jorden som sin far, men fik i stedet en læreruddannelse.

Da Elkær mødte hans elever som vikar, var hans indtryk af disse således:

Eleverne var strengt disciplinerede, så strengt at når min ungdommelige ringhed passerede gangen, rejste alle sig op og stod respektfuldt ret i dyb tavshed. Dårlig opførsel var et aldeles ukendt begreb.

Helge Hjeds, hvis far Chr. Hjeds efterfulgte Svend Svendsen efter hans død, husker:

Skolelærer Svendsen var en lærer af den gamle skole. Han havde mistet det ene ben og havde træben. Han havde hest og jumbe, hesten blev passet af de store drenge, der også gravede haven, savede og huggede brænde. Når det stod på duesteg hos læreren, var det også dem, der gik ind i dueslaget, fangede og kværkede duerne. Skolelærer Svendsen holdt streng disciplin. Hvis han så en dreng »glemme« at hilse på en voksen - en 20-årig blev betragtet som en sådan - hjalp han på forglemmelsen, ved at synderen fik »lov« til at gå fra Ullerup by til skolen og ustandselig tage huen af og på og hilse imaginært ...

Lærernes status på en landsbyskole var noget anderledes end på en købstadsskole, måske i kraft af, at de boede i hyen. De blev helt naturligt inviteret med til fester hos byens beboere. De var ofte formidlere af kulturelle aktiviteter i byen.

Helge Hjeds fortæller:

Far afholdt bibelkredsmøder på skolen i samarbejde med sognets præst. Ved disse arrangementer var klasseværelset pænt fyldt op. Efter mødet serverede mor kaffe og hjemmebagt wienerbrød. Kaffekanden, der var i brug, var den store til 40 kopper.

Da det var lidt besværligt for Ullerups beboere at komme til Tårnby kirke, fik far arrangeret, at der kørte en kirkebus direkte til kirke.

I tilknytning til skolen havde der allerede fra 1903 været aftenskoleundervisning for den »konfirmerede ungdom«. Efter nogle års pauser optog Chr. Hjeds dette igen på Ullerup skole:

Her var fagene dansk, regning og bogbinding og kurvesløjd. Kurvesløjdholdet bestod hovedsagligt af trofaste gengangere. Indskuddet var 2 kr. og sæsonen blev altid afsluttet med en fest. Her serverede mor flæskesteg og desserten var enten fars hjemmelavede is eller fløderand med karamelsovs og flødeskum. Ved den lejlighed fik de, der havde mødt hele sæsonen uden forsømmelser højtideligt tilbagebetalt deres 2 kr.

Chr. Hjeds var også tillidsmand for skolescenen i kommunen, i hvilken egenskab han sørgede for uddeling af billetter m.m. til bl.a. forestillingerne i Amager Bio. Børnene så også teaterstykker på de københavnske scener.

Økonomisk sans og opsparing for skoleelever introducerede Chr. Hjeds ved hjælp af sparemærker.

Helge Hjeds fortæller:

Det var den Sjællandske Bondestands Sparekasse der stod for det. Børnene købte mærker, der kostede 5 øre, og de blev klæbet ind i et hæfte. Når det var fyldt, var der mærker for 5 kr. Børnene afleverede det fyldte hæfte til far, og beløbet blev sat ind på en sparekassebog, der var bundet, indtil man fyldte 14 år. Det var dog min mor, der cyklede ind til Vesterbrogade til sparekassens hovedsæde og foretog indbetalingerne, for hun havde jo »fri« i dagtimerne. Nogle gange om året udsendte sparekassen et blad, der hed »Sparegrisen«. Det blev imødeset og læst med stor interesse. Deri optrådte to velkendte

Elever fra Ullerup skole i 1940erne. Bageste række fra venstre:?, Henning Nielsen, Willy Petersen, Hans Jørgen Holm Sørensen, Preben Johansen, Kirsten Groesmeyer, Jytte Henriksen, Lilly Lindgreen, Ruth Petersen, Amy Johansen, Inger Bjerre. 2. række: Niels Køppen, Jan Olsen, Svend Madsen, Lars Dirchsen, Jimmy Stammerjohan, ?, Grethe Kristensen, Kaj Gøransson, Ib Svendsen, John ?, Kurt?, Amy Rasmussen, Emmy Sørensen, Lis Christensen, Karla Holm Sørensen, Grethe Nielsen, Grethe Stammerjohan, Ina Andersen, Frk. Schjørring. Siddende: Jens N. Nielsen, Peter Groesmeyer, Mogens Thybo, Mogens Christensen, Anny Olsen, Johanne Holm Sørensen, Alice Nielsen, Gerda Bjerre, Lillian Andersen.

figurer »Peter Spar« og »Søren Sold«. Med en letfattelig moral fortalte bladet, hvordan det gik den ene usandsynlig godt og den anden uhjælpelig skidt.

Skolen blev foruden den almindelige undervisning og de ovenfor nævnte aktiviteter også benyttet som valglokale. Her fik man under krigen udleveret rationeringsmærker og her blev også skattelisterne lagt frem. Man kunne på listerne læse, hvor meget man selv og ikke mindst naboerne betalte i skat.

Tidligere elever fortæller

Jytte Petersen:

Jeg gik i årene 40-45 i Ullerup skole. Det var spændende at gå der. Jeg kendte mine skolekammerater i forvejen, og nu var vi sammen i flere timer, 4 piger og 2 drenge. I i.klasse begyndte vi med svanemappen, som vi malede og

Luthersk Missionsforening holdt søndagsskole på Tømmerpvej i den tidligere private skole. De fleste ullerupbørn gik her og deltog ofte i søndagsskolens udflugter og lejrskoler. De to voksne er Th. Jensen og Johannes Jensen. Børnene er bagest fra venstre: Erik Hjeds, Jan Zibrandtsen, Rita Hansen, Grethe Nielsen, Carla Holm Sørensen, Lis Christensen, Kisser Jacobsen, Ole Bernitt, Steen Wibling, Per Nielsen, Anny Rasmussen, Gerda Bjerre, ?, Frede Hjeds, Jørgen Andy Rasmussen, Knud Madsen, Eskild Holm Sørensen, Inge Lise Nielsen, ?, ?, Karin Nielsen, ?, ?, ?, Svend Wibling, Ole Hansen,?,?.

lærte at stave efter. Vores lærerinde var frk. Schjørring, som var meget dygtig til at undervise. Der var absolut ro, når timen begyndte.

Skoleværelserne lå på første sal. Der var 2 i hele skolens længde, hver indeholdt en stor tavle på den lange led, en sort kakkelovn, et skab med udstoppede fugle og landkort. Vi sad ved skolepulte medfaste bænke med bræt til rygstød og bordet var lidt skråt.

Der var meget terperi og læren udenad, vi kom igennem salmerne og katekismus, men vi havde også sang og håndarbejde. Selvom der var krig, fik vi syet en bluse og lavet en pose til gymnastiktøjet. Vi havde dog ikke gymnastik, men spillede langbold i gården. I frikvarterene sjippede vi eller spillede bold op ad muren. Maden blev indtaget på gangene uden for klasseværelset, om vinteren når det var rigtigt koldt, fik vi lov til at spise i klasseværelset.

Om sommeren kom vi på udflugt enten til

Zoo, Tivoli, Eremitage Sletten, eller Frederiksborg slot, hvortil vi blev kørt med Wenneckes busser. Sommerferien blev holdt derhjemme. Måske kom vi et par dage på ferie hos en tante, eller vi tog med en skolekammerat til familie i Jylland en enkelt gang.

Inge Poulsen:

Jeg startede som 7-årig min skolegang i Ullerup landsbyskole, hvor der efterhånden gik 50-60 elever. Nogle af eleverne kom fra Nøragersminde, et sommerhusområde, hvor mennesker fra provinsen netop i disse år bosatte sig, da de ikke kunne finde boliger i København eller ikke ønskede at bo i en storby. Men forinden var de blevet godt snydt af de lokale ejendomsmæglere.

I den klasse jeg kom til at gå i, var der selvfølgelig også børn fra Nøragersminde. Mange af dem var rystende bange for den strenge lærerinde og lærer. Det var ikke ualmindeligt, at en af dem tissede i bukserne af skræk til stor fryd for os andre. Hvis enkelte af dem viste lidt overmod, satte læreren dem hurtigt på plads, for dengang sad lussingerne ret løse, og pegepinden blev flittigt brugt. Vi børn, der kom fra gårdene, syntes egentligt temmelig godt om de fattige Nøragersminde børn. Vi havde ikke medlidenhed med dem, men følte det var lidt ærgerligt for dem, at de aldrig havde råd til noget. Men een ting var sikkert-de blev aldrig inviteret til vores fødselsdage.

Da jeg sluttede første klasse, blev skolen delvis nedlagt. Der skulle dog fortsat være 1. og 2. klasser, resten af eleverne blev overflyttet til Tårnby skole. Da jeg skulle begynde 3. klasse på Tårnby skole, kaprede en ældre lærerinde straks os 4 piger, der kom fra gårdene. Nøragersminde børnene måtte yngre lærere tage sig af Fra den dag sluttede mit daglige samvær med disse børn.

Det var som tidligere nævnt netop p.g.a. af de mange tilflyttere på Vestamager, at sognerådet besluttede at opføre 2 nye skoler, Løjtegårdsskolen og Pilegårdsskolen, i stedet for at udbygge og bevare Ullerup skole i 1950'eme. Der skulle gå 20 år, før man fik en skole igen på det sydligste Vestamager. Det var Skelgårdsskolen, der blev bygget. Men den har Ullerupbørnene dog ikke fået glæde af, da de hører til et andet skoledistrikt og en anden skole.

En af dem, der stod i spidsen for protesterne mod en skolenedlæggelse i Ullerup i 1948, var gårdejer Bjerre. Han udtalte til Amager Bladet den 13.5. 1948:

Vi er ikke blinde for at centralskolerne er tidens løsning, og at de har deres fordele. Men det har de små skoler også. Vi er ikke alene udmærket tilfredse med den nuværende ordning, men vi føler os trygge ved den. Selv om de børn, der går i en stor skole, måske har fået TERPET en del mere ind i hovedet end her, så tror jeg, at vore børn efter endt skolegang står lige så veludrustede til at træde ud i livet, når de kommer ud af skolen.

Barn i Ullerup

Årets gang

Arbejdslivet i Ullerup inkluderede og inkluderer stadig de børn i Ullerup, hvis forældre arbejder med grønsager. Men det betød ikke, at der ikke også var tid til leg, som det fremgår af følgende.

Gunhild Hoe Larsen fortæller om sin barndom i Ullerup:

Allerede i slutningen af marts måned, når frosten var gået af fjorden myldrede den overvintede spinat frem. Så drog far og mor i marken og skar den fri af fjorden, bar den hjem, og så skulle den pilles, d.v.s. alle de visne blade skulle nippes af, skylles og anrettes i kartoffelkasser med torveklæde over, inden den blev torveført næste dag. Og det var en sand fornøjelse for forældre at sætte børn til dette arbejde efter endt skolegang.

Og så begyndte hele det store slid med at lægge kartofler, sætte løg, så de første gulerødder, hvidroer, persille, bønner, agurker og asier, som altid var klar, når kirsebærrene blomstrede i begyndelsen af juli.

Allerede i slutningen af juni kunne de første hvidroer og gulerødder trækkes på marken. De blev kørt hjem i loen, bundtet med 5 stk., så vidt jeg husker med sejlgarn. Og så kom børnene ind i billedet igen, for så skulle samme rødder nemlig vaskes. Det foregik i et stort trækar ved posten fyldt med vand. Hvidroerne blev gnedet, hver enkel, med en ulden sok. Gulerødderne blev vasket på et bræt stukket ned i karret og så en skurebørste og endelig på begge sider. Når man var færdig, kunne man få lov til at køre i vandet ude ved møllen. Men ens trængsler var ikke forbi endnu, for vi skulle have koen med hjem. Den stod på græs ude ved stranden, hvor vi, når vi havde sommerferie, havde været ude med den om morgenen. Heldigvis var vi altid to om det. Min veninde var altid med, når den bissede ko løb fra os.

Om sommeren var de almindelige lege med

Else Hansen, datter af Edvard Hansen, Kalvebodhøj, trækker koen hjem fra græsning med hjælp af en feriepige Ellen Killelund. Ca. 1928.

bolde, hinkesten, sjippetov, nipsenåle og kugler. Skolegården i Ullerup var ikke asfalteret, så der spillede vi land, indtil skolelærer Svendsen forbød det, da en afpigerne fik en kniv lodret ned i benet og måtte køres på hospitalet. Jeg husker ikke noget om faste pligter, før efter bedstemors død i 1934, da vi skulle passe min lillebror. Vi syntes han dengang var en irriterende lille hyleunge. Veninden var heldigere, hendes lillesøster var over pasningsalderen.

Om vinteren løb vi på skøjter på byens gadekær. Var der sne, fragtede vi, det vil sige stod afventende med vores kælk, og når der så kom en hestevogn, var man meget hurtig til at smide kælkens tov ind under hjulakslen, og så gik det derud af Forhåbentlig kunne man også gøre det samme den modsatte vej. Naturligvis var der børn, som ingen skøjter havde, og de fandt en sand fornøjelse i at lærke isen, det vil sige slå hul på den.

En hverdag

Kurt Petzke fortæller om en hverdag i barndomshjemmet på Petersgård.

Allerede kl. 5.30 hørte jeg, at pigen gik og rumsterede i køkkenet med atfyre op i komfuret og lave morgenmaden klar. Jeg havde også hørt, at karlen var løbet over gårdspladsen med klaprende træsko. De skulle nemlig ordne hestene og køerne, inden de skulle rykkes ud i marken. Det talte ikke med i arbejdstiden, at dyrene skulle fodres og strigles, og at stalden skulle muges ud.

Et kvarter i syv blev der kaldt på mig, så jeg kunne nå at få morgenmad og klæde mig på,

Det var almindeligt med et hundehul i porten, hvor gårdens uundværlige hund kunne kravle ind og få varmen i stalden. Her er det på Ullerup gård. Ca. 1940.

inden jeg skulle til skolen i Ullerup. Det var til fods, cykel havde jeg endnu ikke.

Pigen havde pudset mine sko og smurt min madpakke, så ca. 20 minutter i 8 traskede jeg afsted. Jeg havde et alvorligt problem på vejen til skolen, og det var gårdejer Peter Dirksens hund, der hver morgen stod ude ved vejen for at vente på mig, troede jeg. Jeg var virkelig bange for den, men jeg havde fundet ud af, at når jeg gav den min madpakke, så slap jeg forbi uden at blive overfaldet. Det varede dog ikke så længe, inden vores frøken fandt ud af, at jeg aldrig havde mad med i skolen. Hun ringede derfor hjem for at høre om grunden til det. Så det resulterede da i, at hunden fremover var bundet i en lænke.

På vejen til og fra skolen fulgtes jeg som regel med Kurt Henriksen og Knud Svendsen, som jeg så mange gange aftalte at mødes med senere på dagen for at lege. Vi skulle dog hver især

først have gjort de pligter, som ventede hjemme efter skoletid.

En dag på vejen hjem fra skolen kom proprietær Danielsen fra Raagaard kørende i sin hestevogn imod mig. Jeg hilste på ham ved at føre en finger op til kasketten. Det gjorde jeg kun denne ene gang, for om aftenen ringede Danielsen hjem til os og fortalte, at jeg ikke havde taget kasketten af for ham.

Som før omtalt havde vi børn nogle pligter eller arbejde efter skoletid. Det kunne være, man skulle pille en tønde løg, bundte persille, sortere pillekartofler eller trække rabarber. Men der blev dog altid tid til at lege alligevel.

Det var fast kutyme hos os, at man spiste morgenmad således, at man kunne rykke ud i marken kl. 6 om sommeren og kl. 7 om vinteren. Så spiste man frokost kl. 9 og middag kl. 12, kl. 15 drak man kaffe, og kl. 18 var der aftensmad. Og så vankede der ikke mere den dag.

Når karlene var færdige med deres private sysler efter aftensmaden, skete det tit, at de samledes på een af gårdene, enten for at spille kort eller klink, og det var spændende for os børn at deltage i.

Ved ottetiden om aftenen, når jeg havde lavet lektier og måske hørt radioavis, så var det fast rutine, at jeg gik med over i stalden for at se til grise, køer og heste, som også skulle fodres af for natten.

Kl. 21 var det tid til at blive vasket grundigt, således at man var klar til at gå i skole næste dag. Somme tider kom man pludselig i tanke om, at der var et salmevers, som man skulle kunne udenad til næste dag. På den måde kunne man redde en halv time mere til at være oppe i. Men den gik ikke altid, for så blev der sagt, at man ville blive vækket en time før næste morgen, så man kunne nå det, inden man skulle i skole.

Sommerlege

Helge Hjeds fortæller om sommerens lege:

Ved de første forårstegn, når solen skinnede i pytterne, vandet rindede i grøfterne, og forårsblæsten lavede små bølger på søen i engen ved Viberupgård, gav vi os til at lave både. Bådene blev lavet af udhulede roer, der blev forsynet med vikingesejl. Vi kappedes om at lave den bedste båd, foretog løbende forbedringer, og afprøvede resultaterne under kapsejladserne på søen.

Der blev også spillet en del langbold på vejen mellem Maglegård og gadekæret. Man kunne dengang trygt anvende vejen til legeplads, for der var ingen trafik, der kunne forstyrre.

Vinterens lege

Ib Svendsen fortæller:

Isvintre var et sandt paradis for os drenge, for de gav mulighed for store sportslige præstationer såsom skøjteløb, skiløb, ishockey, slædekørsel og sneboldkamp. Nu var Amager jo ikke noget alpelandskab, men det generede ikke store ånder. Man kunne feks. lege, at man var Ammundsen på vej til Sydpolen. Helst skulle det foregå en dag med forrygende snestorm, så man næsten ikke kunne se en hånd for sig. Det skulle foregå i ret linie til et punkt i horisonten, som

Byens storesøstre er barnepiger! 1934.

man vidste skulle være der. Det kunne man blive meget træt af, men også våd og rødmosset. Engang, hvor Ullerup var totalt afskåret fra omverdenen på grund af snefald, viste jeg mit heroiske sindelag ved at spænde skiene på og løbe de seks kilometer til Korsvejens skole, hvor jeg på det tidspunkt gik i mellemskole. Det var mere for »sportens« skyld end for absolut at ville i skole, jeg gjorde det. Mine kammerater betragtede mig som lettere sindssyg, hvilket jeg naturligvis havde svært ved at følge dem i. Mine brødre har også fortalt, hvordan de overvandt de isglatte veje ved at løbe på skøjter til Korsvejen.

Ishockeykampene foregik enten på gadekæret i Ullerup, hvor der var mest læ, eller på branddammen ved Viberupgård. Pucken blev lavet af en tom konservesdåse, hvori vi lod vand fryse. Den holdt selvsagt ikke så længe, så det gjaldt om at have et passende lager parat, når det gik løs. Stavene blev lavet afpassende bøjede grene. Den nutidige indkapsling af deltagerne var ukendt i de dage, det var vel mandfolk, der kæmpede? Og kæmpet blev der. Var en spiller ved at slippe fri, blev han tit effektivt stoppet med en stav mellem benene. Dommeren sagde klogeligt ikke noget, for i kampens hede kunne

han risikere at få en stav i hovedet, hvis han dømte »forkert«.

Vi løb også på skøjter på lergravene eller på strandsøerne ude bag Kongelunden. På grund af vinden var der dog som oftest for nupret på overfladen til, at det var en fornøjelse.

Kælkning var også en herlig sport. Vi kompenserede for det flade ved at hægte os på forbipasserende hestevogne. Var der flere kælke, blev de følgende hægtet på den forreste een efter een. Det gjaldt så om at blive den sidste til at hægte sig på, for det gav den største mulighed for at svinge ud til siden. Jeg erindrer engang at have svinget så langt ud, at fronten af kælken ramte en telefonstolpe, hvilket bevirkede en meget brat afslutning på den kælketur.

Endelig var der sneboldkampene. De mest sofistikerede blev udkæmpet tværs over Tømmerupvej. Her lå der meterhøjt med opkastet sne, og vi kunne derfor bygge borge på hver side. Ofte blev de forstærkede med ispansre lavet ved at hælde vand på sneen. Vi nøjedes ikke med at bombardere hinanden, sagesløse forbipasserende var fortrinlige mål. Jeg mener dog, at det var en uskreven lov, at man ikke fyrede på hestevogne, vel vidende at det kunne få katastrofale følger.

Vinterhverdag

Ib Svendsen fortæller videre om hverdagens problemer, når det var hård vinter. Beskrivelsen er betegnende for, hvordan forholdene var på gårdene ikke blot i krigstid:

I mange memoirer træder vintrene ud af erindringens tågeslør som værende kolde og fulde af sne. Således også i mine erindringer, men jeg er i den heldige situation, at der er belæg for min påstand. I mit tilfælde er der tale om »de hårde krigsvintre«. Det betød mangel på brændsel. Der er blevet skrevet meget om den elendige tørv og de våde briketter samt spandevis af løbesod. Det oplevede vi også, men vi supplerede brændselsforsyningen med tørrede kålstokke. Når marken var ryddet for hvidkål og rødkål, gik vi i gang med at trække kålstokkene op og banke dem fri for jord, så godt det nu lod sig gøre. Derefter blev de lagt til tørre indendøre, hvor de fyldte kolossalt. Brændværdien har sikkert været minimal, men sikke en bunke aske de kunne give! Vi brugte dem, så vidt jeg erindrer, kun i komfuret, ikke i stuens kamin. Vi havde to kaminer, men benyttede kun den i dagligstuen. At fyre i storstuen tillige ville være vild luksus - bortset fra juledagene. Den megen aske var dog brugbar til et formål, nemlig at strø på gårdspladsens ofte spejlglatte flade. Der var nemlig vandpost i gården tæt ved stuehuset, og overskuddet fra diverse pumpninger i dagens løb blev fordelt trindt om og frøs da til is i nattens løb eller før. Det gjorde vandposten også. Den der stod op først om morgenen, bevæbnede sig med en kedel kogende vand, som blev hældt ned i posten, der til sidst gav sig. Det forudsatte naturligvis, at vi havde været så forudseende at hente en spand vand ind om aftenen. Vandet fra boringen i gården var fortræffeligt, men det vand vi fik lagt ind - vistnok under krigen og som stammede fra en boring på marken 100 meter væk - var så fyldt med jernforbindelser, at vandet efter kogning var ræverødt. Min mor næg-

Keld og Henning Nielsen, Ullerupgård, nyder sneen og dens muligheder. Ca. 1940.

tede at bruge det til kaffe, så vi måtte stadig ud og pumpe i gården. Det kunne naturligvis heller ikke bruges til at vaske tøj i, så også i dette tilfælde måtte vi slide i det og bære mængder af vand ind i vaskehuset.

Som barn sov jeg i et uopvarmet soveværelse, hvorfra der var udgang til haven. Døren ud til haven var østvendt og sluttede ikke særlig tæt. Denne kombination medførte, at når der var en rigtig »Østenhyler« i gang med sne, kunne vi opleve efter en nats søvn at vågne op til snedrive i soveværelset! Når vi overhovedet overlevede at sove i dette rum under krigsvintrene skyldes det to ting: enorme dyner foroven og forneden samt varmedunken. Vi havde en førkrigs afgummi, som var flad og behagelig - den var reserveret min mor. Derudover havde vi et vist antal af aluminium og ret voluminøse. De havde den ulempe, at hvis man glemte, at de lå i sengen, når man selv begav sig did, kunne man brænde sig afsindigt. Morskaben var også til at overse, hvis proppen ikke var skruet tæt nok, og man i nattens løb kom til at tippe dunken over. Jeg skal ikke klage. Mine brødre Jan og Knud havde værelse oppe på loftet, hvor der blev endnu mere koldt end i mit soveværelse. De vågnede ofte op til stivfrosne dyner, forårsaget af deres dampfyldte udåndingsluft.

Jul

Om julen i barndomshjemmet »Jansens Minde« fortæller Jytte Petersen endvidere:

En uge før jul blev der slagtet gris. Grisen blev hængt op i porten med et klæde om, og dagen efter kom slagteren og parterede den. Der kom desuden en kone for at hjælpe os med at lave blodpølse, sylte, finker og rullepølse. De store stykker blev lagt i saltlage i et sulefad i kælderen til resten af vinteren. Juleaftensdag gik vi i kirke om eftermiddagen. Da vi kom hjem herfra, spiste vi gås eller and og risalamande. Til mandelgave var der en marcipangris. Juletræet havde vi købt enten i Kongelunden, eller far havde haft det med hjem fra torvet. Det blev

pyntet dagen før af min mor. Så fik vi gaverne, det var spil, legetøj og bløde pakker. Derpå dansede vi om træet og nød godterne og fik læst julekortene op, der var kommet fra familie, venner og andre vi havde haft kontakt med i løbet af året.

Juletræsfesterne fortæller Chrilles Hansen om:

Det man først kom i berøring med - bortset fra skolen - var vel nok den årlige juletræsfest, som Ullerup Selskabelige Forening afholdt. Det foregik i almindelighed alle andre steder end i Ullerup, selvom jeg dog husker en enkelt juletræsfest i Ullerup forsamlingshus i 1922, det var det år jeg startede i skolen. Festen blev holdt enten på St. Magleby Kro eller Tømmerup Kro, steder hvor der var bedre faciliteter end i forsamlingshuset. Der var naturligvis et i børns øjne meget stort juletræ pyntet flot med bl.a. dannebrogsflag, flettede glanspapirhjerter, glaskugler og meget andet. En lejet julemand underholdt børnene med forskellige sanglege og uddeling af godteposer og en lille gave til hver, alt sammen ledsaget af klavermusik. Men allerførst gik alle børn som voksne rundt om juletræet og sang nogle salmer og julesange. Senere blev der så spillet op til dans, hvor det forventedes, at børnene først skulle danse. Det ville pigerne også gerne, men drengene var naturligvis ikke anderledes her end andre steder, de ville hellere glide på dansegulvet og ellers fare rundt om juletræet i fuld fart.

Jytte Petersen kan også huske juletræsfesterne, der blev holdt af Ullerup Selskabelige Forening også i 1940'eme.

Mellem jul og nytår holdt Ullerup Selskabelige Forening juletræ på Tømmerup Kro. Til den lejlighed blev vi pyntet med krøller i håret. Vi stak krøllejern ind i kakkelovnen og varmede det. En ny kjole fik vi også. Det var en sjov aften med kæmpetræ, leg, flotte gaver, godtepose og chokolade. Juleferien var fra 21.12. til den 14.1.

Jan Svendsen er ude med aviser og overbringer her B T til lillebror Ib, mens faderen Edvard Svendsen ser til. Dannebrogsgård ca. 1936.

Besættelsen 1940-45

Ib Svendsen fortæller:

Da 2. verdenskrig brød ud, var jeg tæt på de 6 år og derfor omtrent 11, da den omsider sluttede. De erindringer, jeg har fra den tid, er oplevet med et barns øjne, et barn hvem fantasien af og til løb af med. Det var derfor først og fremmest en spændende tid, krigens gru gik vist først op for mig til allersidst - ja måske først meget senere gennem læsning. Jeg husker meget tydeligt den 9. april. Mine forældre var på torvet, og jeg sov i min moders seng, da min broder Jan kom ind med tårerne strømmende ned ad kinderne og fortalte mig, at nu var tyskerne kommet og havde besat Danmark - mor havde lige ringet hjem fra byen, og hun var ikke sikker på, om hun nogensinde skulle se os igen.

Jan tog mig med hen til vinduet, og her så jeg en himmel, der vrimlede med flyvemaskiner.

Så er det slut med erindringer i kronologisk rækkefølge for et stykke tid.

Al den stund vi på Amager ikke kunne undgå at være i nærheden af flyvepladsen, blev krigens gang meget præget af dette faktum. De grønne gik jo straks i gang med at sikre flyvepladsen med antiluftskyts og bygge flyverskjul. Det berørte dog ikke os direkte; derimod blev der til min fars store raseri anbragt adskillige master på vore marker. Dels blev der ført elektriske ledninger ophængt i dobbeltmaster tværs over øen - og altså også over vore marker ved mellemsmeden. Dels blev der opstillet vistnok to meget høje granmaster med belysning til brug ved indflyvning til flyvepladsen. Der blev jokket megen grøntsag ned ved den lejlighed, og forbitreisen blev ikke mindre af, at en person fra Viberup, som alle kendte, arbejdede for tyskerne ved dette projekt - det blev han ikke populær på! Det røde lys i den høje mast må have gjort et stort indtryk på mig. Jeg kan stadig huske den drøm, der gik ud på, at et ondt rødt lys kiggede på mig, min mor og vor pige gennem vinduet i storstuen, den som vendte ud mod lysmasten. Først forsvandt min mor, så vores pige - og jeg vågnede badet i sved.

Vi vænnede os efterhånden til de mange flyvemaskiner i alle afskygninger: både Junker transportfly og Messerschmidt jagerfly. Efterhånden som krigen skred frem, og de allierede blev mere og mere nærgående, tog antiluftskytsaktiviteten til, for det meste om natten. Luftalarmen vænnede vi os hurtigt til ikke at tage hensyn til! Derimod lå jeg altid med ørene slået helt ud for at opfange nedslagene af granatsplinter på taget. Vi havde til det formål fået udskiftet stråtaget med bølgeeternit! Efter en nat med megen bragen kunne jeg gå ud og samle adskillige granatsplinter op på allerede lokaliserede steder. Jeg havde efterhånden en hel æske fuld, og vi drenge besigtigede med kendermine hinandens erhvervelser. Det helt store scoop indkasserede vi en dag, da der var faldet en granat ned et sted på Maglegårdens fælled. Et ganske anseeligt hul og en Guds velsignelse af splinter. Mange af de voksne har sikkert haft masser af sved på panden ved tanken om, hvad der kunne være hændt, hvis granaten havde haft en lidt anden nedfaldsvinkel, men den slags bagateller kunne ikke forstyrre vores nattesøvn, selv om vi drenge også sagde: »Neeeej, tænk hvis ... « Det

Eva Røpke fra Appeldoorns Alle i et beskyttelsrum, som familien selv havde bygget. Ca. 1942.

var også en yndet sport at samle aluminiumsstrimler op. De blev kastet fra de allieredes maskiner for at forvirre tyskerne.

Tyskerne holdt af og til øvelser, hvor de for hen over markerne og skød med løst krudt. Igen et samlerobjekt for en rask dreng: patronhylstre. Ind imellem kunne vi være heldige at finde nogle, som var intakte. Dem gemte man - uden først at vise dem til sin mor eller far.

Bag ved vores hønsegård lå der en masse skrammel, heriblandt også resterne af en stivvogn, to hjul på en aksel og en stang udgående fra midten af akselen, den perfekte antiluftskytskanon! Jeg »ausradierte« med dette herlige instrument adskillige hundrede tyske flyvemaskiner - i min fantasi - lige til den dag, hvor en tysk jager begyndte at cirkulere i luften lige over vor gård. Min udmærkede fantasi fortalte mig, at nu var den rivende gal: tyskeren havde fået øje på mig - min sidste time var kommet. Hvad gør man i sådan en situation? Man skynder sig ind til mor, der godt kan se, at man ikke har det så godt, men dog ikke får den virkelige årsag at vide. Denne episode lagde for en tid en dæmper på mine kanonaktiviteter, og jeg nøjedes med at nedlægge imaginære tyskere med min nyerhvervede stengun. Den havde min fætter, som var i lære på B&W, lavet til mig i jern - det var faktisk en mægtig god kopi, som jeg transporterede hjem i sporvogn, kun delvist indsvøbt i papir.

Senere skulle jeg dog stifte bekendtskab med de ægte varer: Knud, min ældste bror, sagde en dag: »Vil du se et rigtigt maskingevær?« Jeg troede, han gassede mig, men sagde selvfølgelig ja. Vi gik ud i den nybyggede garage, hvor selvbinderen stod. Knud dykkede ned under binderen og halede en aflang pakke frem. Den viste sig faktisk at indeholde et adskilt maskingevær, som han med en vis ekspertise samlede. Det var anbragt under selvbinderen, for at tyskerne ikke skulle være i stand til at spore det med metaldetektorer, forklarede han mig. Jeg var dybt imponeret både over synet og over, at han havde betroet mig en så stor hemmelighed. Jeg fik naturligvis påbud om at holde kæft (med stort K). Det gjorde jeg faktisk, men det holdt hårdt, her havde jeg jo et virkeligt trumfkort at spille ud mod mine legekammerater. Maskingeværet var, så vidt jeg husker, ikke til Knuds eget brug, men det blev opbevaret for en af vore fætre, som var dybt involveret i undergrundsbevægelsen. Vi havde også en overgang en del våben gemt i en kartoffelkule, hvilket var det nærmeste mine forældre kom til at medvirke til landets befrielse.

I juli 1944 udbrød folkestrejke i protest mod den tyske besættelsesmagt. Københavnere søgte bl.a. ud til Amager for at købe grønsager. Her graves kartofler op hos Peter Jørgensen i Tømmerup.

Mine brødre var med i en såkaldt ventegruppe under AMPA.

Deres krigeriske udfoldelser begrænsede sig til transport af illegale blade og enkelte hold-ups af fulde tyskere på vej hjem fra Sydvestpynten. De deltog også i instruktionsmøder, hvor de blev undervist i brugen af pistoler etc. Når mine forældre var væk en aften på besøg, og de kom sent hjem eller slet ikke på grund af spærretid, blev der af og til holdt møde hos os. Jeg blev på forhånd kommanderet ud på et af værelserne med strenge påbud om at forblive der, indtil nærmere ordre blev afgivet. Faktisk var det først efter krigen, at det gik op for mig, hvad de gæve krigere foretog sig hine aftener.

Som allerede omtalt gik man ikke under jorden, blot fordi luftalarmen (som var anbragt højt knejsende på Ullerup skole) gik i gang. Tværtom - den dag, de bombede Sukkerfabrikken, stillede vi os ud i indkørselen, eftersom det var højlys dag, for at se om noget interessant ville hænde. Og minsandten om ikke der kom flyvere meget lavt indover byen - vi så dem faktisk! Vi har nok ikke kunnet skelne bragene fra bomberne fra bragene fra antiluftskyts, men da det begyndte at tusse, så vi det enorme ildskær over byen. Det må have brændt sig særlig godt fast i min erindring. Jeg kan stadig klart genkalde mig denne oprivende begivenhed.

Det gjorde et stort indtryk på alle i byen, da Kurt Petzke blev indkaldt til aktiv tjeneste i den tyske værnemagt. Han var ganske vist født i Tyskland, men havde boet så mange år i Ullerup, at han naturligvis var een af vore egne - men åbenbart uden dansk statsborgerskab. Det blev ikke bedre, da vi fik at vide, at nu var han sendt til Østfronten - det var for os lig med den visse død. Knud modtog en del hilsner fra ham. Jeg kan endnu huske et billede taget af ham i en skyttegrav, det imponerede mig meget. Til sidst

blev han taget til fange af russerne, og vi var alle sikre på, at det var slut med stakkels Kurt. Til alles glæde - og store forbløffelse - dukkede han op i Ullerup igen allerede i 1946. Jeg har altid troet, det var meget senere, men 1946 må stå til troende, han har selv fortalt mig det.

Da krigens afslutning nærmede sig, var alle raske drenge i byen forsynet med RAF-hue, hjemmelavede frihedskæmperarmbind og kunne efter evne synge kortere eller længere afsnit af frihedssangen (den martialske). Jeg fulgte, som så mange andre, krigens gang ved hjælp af et europakort og masser af knappenåle, og endelig oprandt den 4. majs aften. Vi hørte ikke det glade budskab, fordi vores radio var i stykker, men netop under reparation den selv samme aften. Men frk. Schørring ringede, så snart det var givet, og vi fik budskabet pr. radio i anden ombæring. Jeg var dog allerede orienteret om, at det var lige op over. Aftenen i forvejen så jeg Jan stå ude i redskabsskuret og file på en meget stor kniv - som vistnok var en bajonet. Jeg skulle selvfølgelig have at vide, hvorfor han gjorde det, og fik som svar, at »Nu skal vi snart ud og jage tyskerne bort«. Det var jo en salve, der kunne imponere lillebror, så jeg var som sagt forberedt, da aftenen kom. Hvad jeg ikke var forberedt på var, at han faktisk talte sandt. Pludselig stod han i stuen iført stålhjelm, armbind, ridestøvler og spidsbukser og ville sige farvel til mor. Situationens alvor gik vist ikke op for hende med det samme, for hun sagde sagligt: »Jeg synes hellere, du skulle gå i seng, du ser træt ud!« Men da hverken Knud eller Jan fulgte hendes velmente opfordring, blev hun meget ulykkelig og var

Handelsgartner Ejnar H. Hansen fra Ullerup, der var frihedskæmper, blev skudt den 5. maj 1945.

sikker på, at hun aldrig ville få dem at se mere. De var med til at rydde Dragørfortet for tyske soldater, hvilket foregik uden større ballade, tyskerne var mindst lige så trætte af krigen som deres modstandere. Uden dramatik og tragiske hændelser kom vi dog ikke ind i freden. En gruppe fra byen skulle til København og løse opgaver der. På vejen ind, hvor frihedskæmperne lå på ladet af en lastvogn, opstod der skyderi ved Provinsbanken på Amager Boulevard. En kugle ramte og dræbte en af frihedskæmperne fra Ullerup, Ejnar H. Hansen. Det gjorde et enormt indtryk på alle i byen, og mor blev endnu mere nervøs, end hun var i forvejen.

Da der var gået et par dage, blev vor gård pludselig invaderet af frihedskæmpere, men af en lidt anden observans, end den vi var vant til. Her var tale om folk fra B O PA. De gennemsøgte

hele gården fra loft til kælder og opførte sig meget krigeriske og uforskammet. De medtog et par rifler og andre småting, som man åbenbart ikke kunne overlade til konservative gemytter. Så vidt jeg erindrer, kom der en masse ballade ud af dette - det gik ikke ud over os alene, og i løbet af nogle dage blev alt leveret tilbage. Men en mærkelig oplevelse var det for en dreng, der mente at have heltemodige frihedskæmpere i familien, pludselig at se familien behandlet som rene værnemagere.

Vi drenge mente også, at vi måtte yde vort bidrag til opretholdelse af ro og orden - i hvert fald i Ullerup. Så vi stillede os op på Tømmerupvej iført alt vort krigeriske udstyr, som udover det allerede omtalte armbind, bestod i en stålhjelm (af pap ganske vist og vistnok også af tysk tilsnit) og håndgranater, fabrikeret ved at hælde grus i tomme konservesdåser, som ikke havde fået låget skåret helt af. Så kunne de nemlig bukkes tilbage i den oprindelige position og anbringes i bæltet. Vi så drabelige ud. Når børn på nogenlunde vor egen alder kom cyklende forbi, blev de standset og visiteret. Det gik altsammen meget godt, indtil Jytte Henriksen kom kørende. Vi råbte hende an, men hun grinede bare ad os og ville køre videre. Dette skulle hun ikke have gjort, for omgående landede der en »håndg,:anat« i hendes baghjul, og hun var ved at stå på hovedet af cyklen. Det gjorde hende så indædt rasende, at hun lovede os allesammen (det var vist kun Erik Hjeds og mig ved den lejlighed) nogle flade lussinger, hvis vi ikke nærede os. Hun så ud til at mene, hvad hun sagde, og det lagde en stor dæmper på vores martialske udfoldelser.

Danske frihedskæmpere og borgere fra Tårnby Kommune venter spændt langs Amager Landevej på Montgomerys ankomst. Maj 1945.

Nutidens Ullerupbørn

Hvordan det er at være gartnerbarn i nutidens Ullerup, fortæller Grith og Lisbeth Lindgreen:

Farmor, Emmy Lindgreen, havde en gård i Ullerupstræde, før vi blev født. Vores far måtte som kun 17-årig overtage driften af gården, da hans far, Peter Lindgreen pludselig døde i en ung alder. Nogle år senere blev gården revet ned på grund af lufthavnens udvidelse, og der blev bygget en ny ejendom på Tømmerupvej ved siden af Raagaard.

Far havde altid travlt i marken, mor var hjemme og passede os. Farmor, som vi boede sammen med, var også travlt beskæftiget i marken.

Da vi blev 2-3 år gamle, var vi en gang imellem med far ude at køre traktor, det syntes vi var spændende. Nogle gange faldt vi i søvn på det ekstra sæde, der var i traktoren. Lige meget hvor travlt far havde, kunne han altid afsætte 5 minutter flere gange om dagen til at pjatte med os, når han lige hurtigt var hjemme i løbet af dagen. Da vi var 5-7 år, fik vi lov til at arbejde lidt med. Vi fik en lille kasse stikl Øg hver aften, når han havde lavet streger i jorden, og så var det bare om at komme i gang. Den første halve time var det meget sjovt, men kassen skulle tømmes, og vi syntes, rækkerne var meget lange. Vi havde alverdens undskyldninger for lige at smutte ind efter et eller andet. Men vi tjente lidt lommepenge, som vi fik lov til at handle for, når vi var med mor i byen.

Ferier var der ikke noget der hed, for far har aldrig haft tid, arbejdet kommer altid i første række. Men når han havde et par timer tilovers, kørte vi en tur i skoven for at se efter rådyr. Han vidste altid, hvor vi kunne finde dem. Når vi tog bilen, var vi ude på markerne for at se efter skader, harer og fasaner. Rævegravene var han også god til at finde. Det var altid spændende, om der var ræv i, og vi rodede efter knogler og andre efterladenskaber, som ræven havde taget.

Lisbeth Lindgreen, der her er 5 år, er i gang med at hjælpe til i marken. 1981.

Far har altid været glad for dyr, og han var ekspert i at købe høns, og dem skulle vi så have sammen. Vi skulle fodre dem om morgenen og samle æg. Nogle gange stod vi og ventede på, at hønsene forlod rederne. Hvis de var for længe om det, jagede vi dem ud af redekasserne, selvom vi godt vidste, at vi ikke måtte. Bagefter var der kapløb ind til mor med æggene. Men interessen dalede, når det blev vinter, og så fik vi hurtigt fortalt far, at det var hans høns.

Far satte for alvor ind på kartoffelavl, og det var mere, end vi selv kunne få pillet op af jorden. Vi fik så kontakt med nogle irlændere, som kom og skulle arbejde for os. De boede hos os og fik også kost. Det syntes vi var sjovt. Vi kunne

overhovedet ikke forstå dem, men det var lige meget, for de var gode til at lege med os, når de havde fri. Nogle gange var vi med ude på kartoffeloptageren et par timer. Det var sjovt at stå oppe i tanken eller at få lov til at pille sten fra på båndet. På det tidspunkt arbejdede mor også med, hun vaskede og pakkede kartoflerne. Til spisetid om aftenen lavede hun mad til os og farmor. Når vi havde spist, kom vi i bad og på hovedet i seng. Farmor skulle så høre efter os, og mor gik ud og arbejdede igen. Når klokken var 22 gik hun så ind igen og lavede mad til resten af holdet, så det blev sent, inden der blev stille i huset.

Da vi var blevet større, ca. 11-13 år, skulle vi efter skoletid med op i drivhuset og plante blomkål om foråret. Det skulle foregå på en bestemt måde, det var ikke altid, vi kunne finde ud af det. Så var der en balle parat, når far så det, og så var det om igen, indtil det var blevet gjort rigtigt.

I vores skoleferie hed det også markarbejde. Nogle gange sad vi under en parasol og solgte blomkål på Kirkevej i St. Magleby, og ellers var det ud og binde persille. Vi blev dejlig brune af solen og godt beskidte af jorden. Vi lå hele dagen og glædede os til, at vi kunne få fri, så vi kunne nå at komme på badeanstalten, inden det var aften. Det var nogle gange meget pinligt, når vi kom derud, for rene var vi bestemt ikke. Nogle gange var det sent, inden vi blev færdige, det var tit vores egen skyld, for når vi ikke rigtig gad, kastede vi med jordklumper efter hinanden. Vi kunne også finde på at grave elastikkerne, vi brugte til at binde persille med, ned i jorden, så klagede vi vores nød. Vi kunne bestemt ikke arbejde mere, når der ikke var flere elastikker. Men det klarede far nemt, han havde altid nogle på lager, så det tog kun et Øjeblik, så var der ny forsyning. Så var der kun at komme i gang igen.

Martin Lihme fra Skansen fortæller om de festlige oplevelser, Ullerupdrenge har.

Jeg startede i børnehaveklassen sammen med Ejnar Lindgreens ældste datter Grith og Kaj Gøranssons søn, Gert, begge fra Ullerup. Da vi kendte hinanden i forvejen, holdt vi sammen, og det har vi gjort lige siden. Vi gik på Løjtegårdsskolen, selvom Skelgårdsskolen lå nærmere.

Samme år vi startede i skole, startede jeg med at cykle fastelavn, og jeg var pavestolt over mit amagertøj. Det var hårdt for mine små ben at følge med de store drenge, og det blæste meget. Uden hjælp fra Hans-Henrik fra Raagaarden ville jeg nok ikke have klaret den. Om aftenen var der bal i Ullerup forsamlingshus, og jeg havde inviteret Grith Lindgreen med som ledsagerinde. Jeg ved ikke med Grith, men jeg var utrolig nervøs, for alle de andre ryttere og deres piger var for de flestes vedkommende 6-10 år ældre end os. De eneste fester, jeg havde været med til, var børnefødselsdage. Den første fastelavnsfest jeg var med til, var der både sprut og kinddans. Så Grith og jeg holdt os pænt gemt væk i et hjørne. Jeg cyklede med til jeg var 15 år, og i den tid nåede jeg at cykle sammen med mine brødre Peter og Morten.

I Ullerup har det altid været sådan, at når man fyldte 16 år, skiftede man cyklen ud med en hest og red med mændene i stedet for. Jeg kan huske det postyr, der var på gården, når

Martin Lihme er blevet tøndekonge. Ved hans side tøndedronningen Lisbeth Hjeds.1982.

min far fastelavnsonsdag morgen skulle i den stivede skjorte og de lange ridestøvler. Ude i stalden var en af de lokale piger ved at flette hesten, som min far skulle ride på. Min mor havde sit at se til, hun skulle have min far ud ad døren, så han kunne nå at komme på Raagaarden til tiden. Hun skulle forberede punch til rytterne kom, og hun skulle forberede huset til de gæster, der kom hvert år. Uden min mors hjælp, var min far sikkert aldrig kommet afsted. Da jeg så skulle med og to år senere også min bror Morten, så havde min mor travlt.

I sommerferien hjalp vi børn til i marken, bundtede persille, bar kasser, når blomkålen skulle skæres, bundtede radiser o.s.v. Det var hårdt, men vi tjente lidt lommepenge og så havde vi det også meget sjovt.

Da jeg fyldte 16 år, begyndte jeg som tidligere nævnt at ride til fastelavn. Det var i den alder, at man efter min opfattelse trådte ind i de voksnes verden. Man kunne ikke ride til fastelavn eller ringridning uden at være medlem af Ullerup Skytteforening, og her blev jeg så optaget som medlem. Det var også på det tidspunkt, at jeg fik jagttegn og derfor kunne deltage i de lokale jagter. Jeg må lige understrege, at Ullerup Skytteforening og de jagter, der blev afholdt, havde intet med hinanden at gøre, udover at deltagerne hovedsaglig var de samme.

Det var en stor fornøjelse at kunne deltage i de jagter sammen med min far. Der var duejagten i august, der foregik på de modnede marker med korn og ærter. Der var jagten i september, hvor min far og morbror, samt andre familiemedlemmer og få venner sejlede til Saltholm og drev jagten fra pram. Det var under en af de jagter, jeg nær var drevet til Polen. Det var blæsende, og det var første gang, jeg var med, så jeg havde ingen øvelse i at stage en jagtpram. Da vi skulle tilbage til min onkels båd fra øen, ramte jeg ved siden af båden. Jeg kunne ikke styre tilbage på grund af den hårde vind, så min far måtte ro ud og hente mig. Det har jeg måttet høre for siden.

Da jeg fyldte 10 år, blev der afholdt Ullerup Heste- og Kræmmermarked for første gang. De første år var markedet ikke så stort, men sjovt var det for os børn, vi fik fribilletter til tivoli,

og boltrede os, som børn nu gør. Da vi blev lidt ældre, faldt interessen på ølteltet, hvor der var bands, der spillede. Men vi var jo ikke gamle nok. Efterhånden som markedet voksede, begyndte jeg og de andre børn at deltage i arbejdet. De første år var det hovedsagligt flaske- og skraldindsamling, der dominerede. Men da vi blev store nok, og vi fik traktorkørekort, begyndte vi at køre med øl og vand ud til barerne, der stod på markedspladsen. På den måde fik vi nok set mere af pladsen end de fleste andre.

Vi begyndte også at tage en tørn i ølteltet, selv om vi ikke måtte. Når markedspladsen blev lukket om aftenen, mødtes vi hjælpere til en snak om dagens begivenheder, selvom vi skulle tidligt op og fortsætte næste morgen.

Selvom jeg nu er 21 år, ser jeg stadig mine barndomsvenner og deltager i de forskellige aktiviteter og traditioner i Ullerup. Det samme gør mine brødre Peter og Morten. Det kendetegner nok byen.

Martin Lihme i de voksnes jagtverden. 1982.

Ullerup halveres

Da man i begyndelsen af 1920'erne diskuterede anlæggelsen af en lufthavn på Amager, gik een af ideerne ud på at placere den på Amagers sydvestlige kyst. Det kunne imidlertid ikke lade sig gøre, da vand- og strømforholdene ikke var de bedste til de påtænkte vandflyvere. Men hermed var denne del af Amager ikke frifundet med hensyn til deltagelsen i lufthavnens videre udvikling.

En diskussion om eventuel udflytning af lufthavnen til Saltholm eller Kongelundsområdet dukkede op med fornyet kraft 40 år senere. Inden der skulle tages en endelig beslutning angående disse planer, skulle lufthavnen alligevel udbygges endnu engang. Det skulle ske med en parallelbane til hovedbanen, og den skulle bygges tværs over Englandsvej og slutte ved Ullerup og Viberup.

Ved denne og de forudgående udbygninger af lufthavnen var mange familier på Amager blevet ramt ved de medfølgende ekspropriationer. Ikke nok med at mange familier måtte forlade deres hjem - der var mange gamle slægtsgårde imellem - men det var desuden i mange tilfælde familiernes økonomiske grundlag, der blev fjernet. De levede jo af den jord, der skulle eksproprieres. Det var da også for at varetage disse familiers interesser, at Amagerlands Producentforening i 1960'erne nedsatte et lufthavnsudvalg, der fulgte udviklingen og løbende afholdt møder og aktioner. Man tog endvidere kontakt med en advokat.

Umiddelbart så det ikke ud til, at bygningen af parallelbanen ville få særlig hårde følger i Ullerup og Viberup. Men i juli 1969 dukkede de første rygter om anlæggelse af en sikkerhedszone i forbindelse med banen op. Det viste sig, at det ville gå ud over gårdene fra Viberupgård til og med Ullerupstræde - 16 ejendomme skulle jævnes med jorden, og ligeså mange familier ville p.g.a. lufthavnens udvikling få deres liv totalt ændret. Lidt over 1 år efter at disse rygter dukkede op, var de sidste spor efter disse gamle gårde forsvundet.

Inge Poulsen oplevede dette på nærmeste hold:

I 1970 foretog staten en ekspropriation i Ullerup, hvor mine forfædre har boet i over 200 år.

Livet gik sin rolige gang i 1969, da der pludselig gik rygter om, at lufthavnen skulle bruge arealer sydvest for Tømmerupvejen. Vi vidste godt, at der skulle bruges arealer nordøst for Tømmerupvejen, for Københavns Luftfartsvæsen havde købt nogle fly af en ny type, de såkaldte jumbo-jet. De krævede en stor sikkerhedszone, og det var årsagen til en større ekspropriation end først beregnet.

Jeg vil beskrive de oplevelser og følelser, jeg havde i forbindelse med ekspropriationen, hvor bl.a. min fødegård og et nyt hus - 4 år gammelt - som min mand Svend og jeg ejede, blev jævnet med jorden.

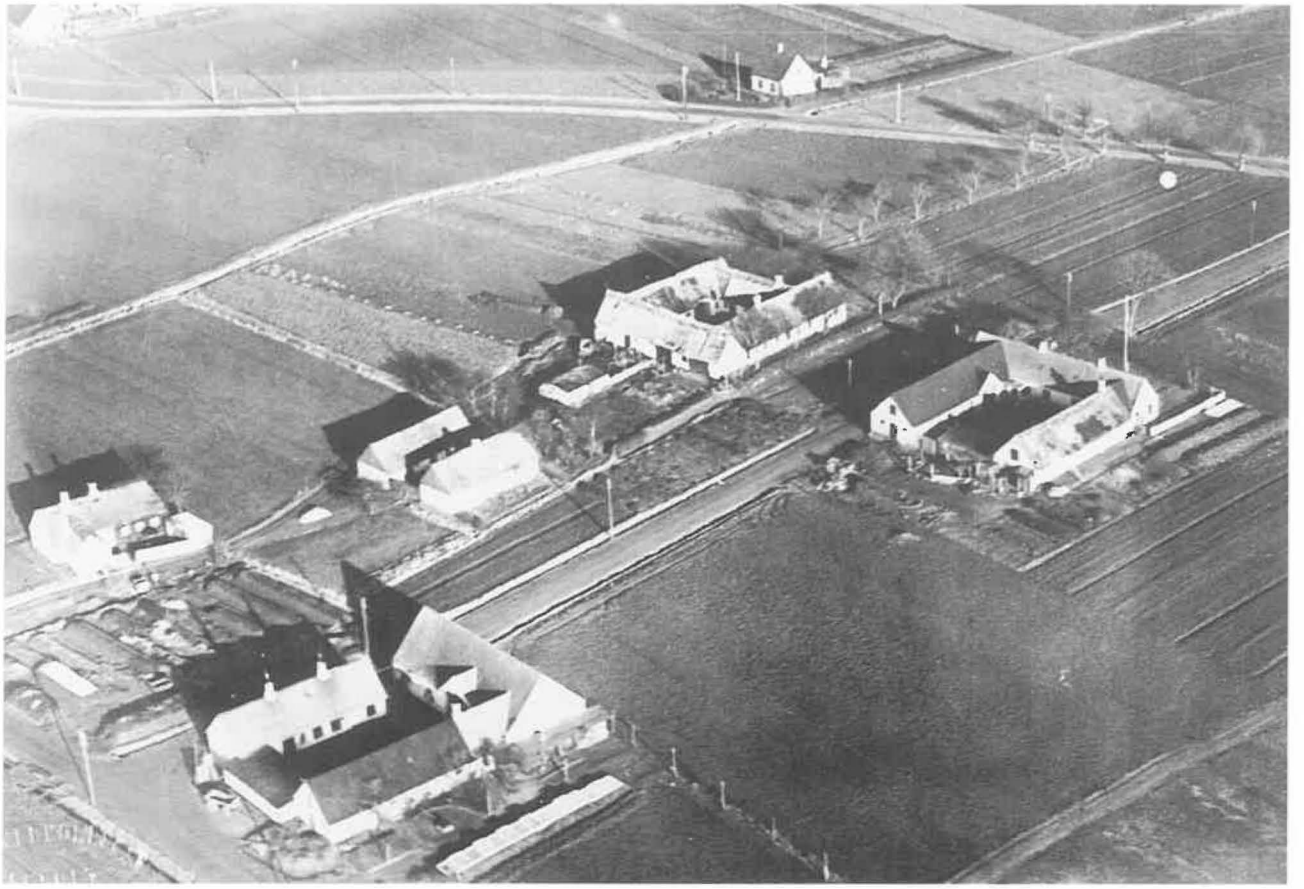

Luftfoto over den der af Ullerup, der blev eksproprieret i 1970. På den østre side af Tømmerupvej var det Gerhardt Corneliussen og Willy Nielsen. Langs Ullerup Stræde: Agnes Svendsen, Emmy Lindgreen, Birgit Christoffersen, Morten Hansen og Jørgen H. Jacobsen. Ejernavnene er fra 1970, men fotografiet er fra 1940.

For at kunne forstå de oplevelser og følelser, der opstår i forbindelse med en ekspropriation, må man vide, hvad en sådan er, nemlig tvungen afståelse af ejendom. Heri ligger den væsentlige forskel på det at flytte af egen fri vilje eller af omstændigheder, du selv er mere eller mindre skyld i.

Selvom vi vidste, at der skulle eksproprieres, fortsatte livet sin vante gang. For så længe de berørte lodsejere ikke havde fået personlig besked, kunne staten ændre på planerne. Det havde man oplevet mange andre steder i Danmark. Og hvad med den storlufthavn på Saltholmen? Nej, 100% sikker på ekspropria-

tion, det var der ingen beboere, der var på det tidspunkt.

I januar/februar 1970 gik snakken igen. En bekendt til en af beboerne havde læst i Statstidende, at der i marts måned ville blive afholdt en besigtigelse af de arealer, som Lufthavnen skulle bruge. Vi var alle i vildrede. Kunne man virkelig bare indrykke den meddelelse i Statstidende uden først at rette en skriftlig henvendelse til de berørte lodsejere? Statstidende var dengang en publikation, som kun blev læst af jurister, ejendomsmæglere og lignende »mappedyr«, som en af vores naboer lidt hånligt kaldte den slags folk.

Den dag besigtigelsen var berammet til, arbejdede jeg i laden, der hørte til min fødegård. Da jeg havde fået at vide, at mødestedet for besigtigelsen var på hjørnet af Tømmerupvej og Ullerupstræde kl.14, gik jeg, da tiden nærmede sig, ud på Ullerupstræde for at se, om der virkelig skulle ske noget. Jeg må sige, at jeg blev overrasket. Der var parkeret adskillige biler og ca. 20-25 mennesker begyndte at gå ned ad vejen. Jeg skyndte mig ind i laden igen, og herfra kunne vi se flokken dreje til højre ned ad Fægårdsvej. Nu mange år efter undrer det mig, at jeg eller nogle af naboerne ikke gik ud og talte med nogle af de personer, der gik og besigtigede arealerne.

Få dage efter besigtigelsen blev vi i samråd med byens oldermand Børge Poulsen enige om at kontakte en advokat. Det blev Henrik Christrup.•Kort tid efter modtog alle berørte lodsejere et personligt brev fra Statens Luftfartsvæsen, hvori der stod, at der ville blive foretaget en ekspropriationsforretning samt dato og tidspunkt for denne.

Vi var rystede, tænk at give os sådan en besked med så kort varsel. Enkelte af de ældre mennesker kunne simpelthen ikke fatte det. Jeg erindrer, at jeg gik og ordnede staudebedet i haven, der hørte til vores hus, da naboen, fru Agnes Svendsen, kom forbi. Jeg sagde, »Nå, fru Svendsen, så er det en af de sidste gange, jeg ordner det her staudebed.« Hun svarede: »Tror du, de river husene ned?«. »Ja«, svarede jeg. »Nu er det 100% sikkert«. »Jamen, jeg ved ikke, hvor jeg så kunne tænke mig at bo uden mine gamle naboer og mine børnebørn.«

Dagen før ekspropriationsforretningen bestemte min mand og jeg os for at lakere gulvet i stuen. Huset var trods alt kun 4 år gammelt, og når vi ikke kunne forhindre ekspropriationen, kunne vi prøve at få det bedste ud af det økonomisk. Et nylakeret gulv så da flot ud, syntes vi.

Så var dagen, hvor ekspropriationsforretningen skulle foretages.-Åh! Hvilken kaotisk dag!

Kommissionen gik fra Svendsens gård til Lindgreens gård (mit fødehjem), og pludselig satte den kurs mod vores hus. Vi havde været så optaget af at følge flokken på ca. 20 personer, at vi ikke var blevet færdige med morgenmaden. Jeg mindes ikke, vi nogensinde har fået ryddet et bord så hurtigt- noget ind i køleskabet, resten i opvaskebaljen under køkkenvasken.

Så kom turen til os, sommerfugle i maven havde vi. Der blev kigget ind i børneværelserne, badeværelset, og så trådte to, tre personer ind i stuen. Hjælp! Det viste sig, at gulvlakken ikke var blevet helt tør endnu. Klip, klap sagde det, når de gik. De tog det meget pænt og sagde:

Famillien Chrillesen måtte flytte fra Abelsminde på grund af lufthavnsudvidelserne. 1970. Foto: Svend Jans

»Nu må vi ikke ødelægge det nylakerede gulv. Vi kan stå ude i gangen og kigge ind i stuen.« Flov var jeg. Det var trods alt ikke den præsentation, jeg havde forestillet mig.

Det tog ingen tid for kommissionen at besigtige de 16 ejendomme, der skulle eksproprieres. De blev alle sammen eftersetpå en eftermiddag.

Om eftermiddagen skulle vi møde op i en kontorbygning i Lufthavnen, hvor vi ville modtage et erstatningstilbud. Selve proceduren mindede om en mundtlig eksamen. Man blev kaldt ind i et lokale, hvor der sad 22 personer ved et ovalt bord. Man modtog tilbuddet, kunne skrive under med det samme, hvis det var ok. Hvis man kom med indvendinger, skulle man gå ud igen og vente 5-10 minutter for at blive kaldt ind igen. Man fik så at vide, om ens indvendinger og argumenter var taget til efterretning. For mit eget vedkommende betød det, at erstatningen blev hævet med næsten 5%. *Nu mange år efter undrer jeg mig over, at vi gik med til en sådan sagsbehandling. Vi burde da først have fået et skriftligt tilbud, vi kunne studere i ro og mag.*

Der kom nu nogle hektiske måneder med at

En gammel slægstgård må vige pladsen for flytrafikken. 1970. Foto: Bent Høgsvig

finde nye steder at bo, få pakket ting ned. Det var ufatteligt, hvad der var gemt på loftet på de gamle gårde.

Tre eller fire af gartnerne opgav at starte et nyt gartneri op, de følte, de var for gamle til det. Nu skulle de pludselig indstille sig på at leve en helt anden tilværelse.

Familie efter familie fraflyttede byen og entreprenørmaskinerne og de arbejdere, der skulle foretage nedrivningerne kom derimod til byen.

Nedrivningen af de gamle gårde foregik på en noget makaber måde. Først blev der gravet et stort hul, derefter kørte en vogn med en tank fyldt med flyenes brændstof, petroleum, rundt om gården, mens derfra en slange blev sprøjtet ind gennem bygningens åbne vinduer. Dernæst blev der stukket ild på ejendommen. Når den var nedbrændt, skubbede entreprenørmaskinerne de varme murstensvægge ned i det hul, der var blevet gravet. Til sidst kom der et lag jord

Kort over Ullerup med markering af de ejendomme, der blev eksproprieret i Ullerup og Viberupi 1970. Abelsminde ses dog ikke på kortet. Gården lå længere ude på marken mod Tømmerup. 1933-1935. Udarbejdet af landinspektør Aksel Meldal.

Ullerup skole, der i sin skæbnetime var indrettet til plastikfabrik, ville ikke bøje sig. De sidste mure faldt først omkuld, da man svang en jernkugle mod de forkullede vægge. 1970.

Foto: Bent Høgsvig

ovenpå. Hvis der var noget, der hed at aflive og begrave et hus, så måtte det være den rigtige betegnelse.

Min mand og jeg havde købt et næsten nyt et-plans hus i Tårnby, men jeg fortsatte med at hjælpe til på min fødegård. Min mor og bror havde købt 5 tdr. landjord af Ole Nielsen, Raagaard, hvor de var ved at opføre en tolænget ejendom. Min mor fik lovning på, at hendes gård ville blive den sidste, der blev revet ned, så der var mulighed for, at det nye i mellemtiden kunne blive indflytningsklart. Det blev det ikke, hun boede hos os i 1 1/2 måned.

Jeg oplevede, hvordan den ene ejendom efter den anden forsvandt. Størst indtryk gjorde det på mig, da de fjernede Svendsens gård. Jeg stod i stuen på min mors gård, der ligger mindre end 100 m derfra. Jeg så hvordan hele ejendommen stod i flammer. Det var en mørk vintereftermiddag, og oplevelsen var så stærk og deprimerende og nærmest uvirkelig. Olaf Høst har malet nogle malerier af gårde, der brænder. Når jeg ser dem,

En bulldozer kører de sørgelige rester af generationers virke sammen i en skrotbunke. 1970. **Foto: Svend Jans**

genskaber de nogle af de følelser, jeg havde.

Da de brændte Gammel Skolegård af, var det også en en stærk oplevelse. Den lå også tæt ved min fødegård. Det var en dunkel, nærmest halvmørk dag. Der var en kraftig røgudvikling fra bygningen og eternitpladerne på taget sprang i varmen. Det bragede og knaldede, som om der blev skudt, dystert og uhyggeligt, nærmest som om man befandt sig i en krigszone.

Den dag min fødegård blev jævnet med jorden, blev jeg sammen med min mor i det nye hus i Tårnby. Vi ønskede ikke at se gården forsvinde. Det syn ville være for stærkt, vidste vi. 34 indbyggere eller ca. 1/4 af beboerne forlod Ullerup på grund af ekspropriationen.

Det var også svært for dem, der blev tilbage. Nu skulle de leve videre med de tomme arealer - og med mere fl.ystøj.

Ullerupstræde og Fægårdsvej er for mig i dag som et ingenmandsland.

Tilbageblik

Ruth Hjeds:

Som 6-7 årig gik jeg hjem ved fem-tiden, når jeg havde leget hos Bjerre.

Når mørket havde sænket sig sidst i november og først i december, og jeg gik hjemad i den kolde aftenluft og trampede i det tykke snelag, som lå på vejen kørt sammen af de mange hestevogne, som havde hentet kål hjem fra fælleden, kunne man høre hundene gø. Meget tit som om de sendte meldinger til hinanden. Der var travlt på denne tid. Alt skulle læsses af fra den sidste tur i marken, for det meste vel rosenkål. Denne lyd af det sidste læs hørtes ikke lige sådan på noget andet tidspunkt af dagen. Køerne brølede, for nu ville de gerne malkes. Fra malkespanden, der blev sat på gårdspladsen, når den var klargjort, kom en lyd, når hanken slog et par gange mod zinkspanden. Træskoenes trampen i brostenene gav også indtryk af travlhed. Møddingen dampede i den kolde aftenluft, og stjernerne blinkede fra en klar himmel.

Det kan ske i dag, at hundene kan sende deres signaler ud, og så mindes man gamle dage. Men hesteskoenes skraben og køernes kalden, hønsenes og gæssenes skræppen, når de bliver jaget i hus, den mangler. Der er stadig travlt på gårdene, men med andre gøremål end dengang. Det nære samarbejde mellem hele familien på gårdene er afløst af mekanik, og der er intet dyrehold mere.

Foto: Dirch Jansen

Kortfra 1758 over Amager. Originalkort på Rigsarkivet.

Forsvarets Arkiv

R

Bygningsregistranten

Denne del af bogen er inspireret af Karl-Erik Frandsens bygningsregistrant i »Tårnby Landsby« udgivet i 1989.

Nærværende registrant indeholder oplysninger om de nuværende ejendomme i Ullerup, der er opført før 1890, da de anvendte kilder dækker perioden op til ca. dette tidspunkt.

Kilderne er brandtaksationer og -protokoller fra ca. 1800 til 1900. Ud fra brandforsikringsprotokollerne fra 1850'erne har det været muligt med sikkerhed at identificere ejendommene i de ældste taksationer. I disse protokoller er de forskellige tiders brandforsikringsnumre anført samtidig med ejendommenes matrikelnumre.

Det er lykkedes at finde 4 bomærker ud fra skøde- og skifteprotokoller fra slutningen af 1600-tallet fra gårdene Raagaard, Petersgård, Dortheasminde og Maglegård. De er medtaget i bygningsregistranten. Bomærkerne er blevet anvendt som underskrift for gårdejerne i slutningen af 1600-tallet, sandsynligvis fordi de ikke kunne skrive. Senere blev forbogstaverne anvendt på lignende måde. Men bomærkerne blev først og fremmest anvendt som ejermærker på redskaber, skelsten og kreaturer. Det sidste var nødvendigt, når kreaturerne blev sendt på græs sammen med landsbyens og øens øvrige dyr på fælleden og på Saltholm. Bomærker kendes også fra de gamle ligsten, se f.eks. under Maglegård.

Bygningsbeskrivelserne fra 1992 er udarbejdet af arkitekt Birgit Petersen fra Tårnby Kommunes Byplanfunktion. Beskrivelserne bygger på det registreringsarbejde i marken, der blev foretaget i forbindelse med den bevarende lokalplan for Ullerup fra 1989. I denne lokalplan er der desuden en ordforklaring på en del af de fagudtryk, der anvendes i beskrivelsen.

Ejerlisten er udarbejdet efter oplysninger i skøde- og panteprotokollerne ca. 1920 -, realregister til skøde- og panteprotokollerne ca. 1850-1920, fra adkomstregister til skøde- og panteprotokollerne ca. 1820-1850 samt fra register til skøde og panteprotokollerne ca. 1770-1820.

Oplysningerne om beboerne er, som det fremgår, først og fremmest hentet fra folketællingslisterne 1787, 1801, 1834, 1860, 1890 og 1911. Desuden er kirkebøgerne taget i brug i nogle tilfælde.

Ullerup bys bygningshistorie

Hverken ildebrande eller krige er skyld i, at de eksisterende gamle gårde, med undtagelse af Hvidgård og Tømmerupvej 260, er blevet genopbygget helt eller delvis i grundmur i midten af forrige århundrede, men snarere ønsket om en bedre bolig.

Svenskekrigene 1657-60 bød blandt andet på afbrændte gårde og huse på Amager. Men i Ullerup blev kun 1 enkelt gård ud af de 7 (incl. Raagaard) ramt.

Som tidligere nævnt havde hollænderne i St.

Magleby en stor økonomisk indflydelse i Tårnby sogn i 1600- og 1700-tallet. På et tidspunkt ejede de 75% af jorden i sognet.

I et brev fra 1753 skrevet af amtforvalteren til amtmanden i Københavns Amt omtales den hjælp til bygningernes vedligeholdelse i Tårnby sogn, som hollænderne fra »ældgammel« tid forpligtigede sig til at yde. Det var penge til bl.a. tømmer, strå til tækning og ler til væggene. Men nu var hollænderne ved at være godt trætte af dette forhold. På et kirkestævne i St. Magleby havde scouten Jacob Bacher bekendtgjort, at denne hjælp måtte hollænderne ikke yde længere. Desuden blev det hævdet, at danskebys bønderne blot brugte pengene til noget andet. Da bønderne heller ikke havde så meget jord til gårdene, behøvede de heller ikke så mange bygninger, mente hollænderne. Hvis de skulle fortsætte med at hjælpe, krævede hollænderne en vis ret til gårdsbygningerne. (Kbhns. amtsarkiv, breve fra diverse embedsmænd, 1753).

Ullerup landsby havde allerede 2 år tidligere som den første landsby i sognet frivilligt givet afkald på denne bygningshjælp. Bønderne her havde en bedre økonomi end de fattige bønder i f.eks. Maglebylille og til dels i Tømmerup. De øvrige byer i sognet afskrev sig i 1756 ligeledes denne bygningshjælp.

Gårdene i Ullerup har i hvert fald siden 1500-tallet ligget på vestsiden af Tømmerupvej. Gårdenes numre startede fra syd (fra Raagaard) med nr. 1, nuværende Petersgård. Raagaard lå på østsiden af vejen, ligeledes som nu, men syd for de nuværende bygninger. Raagaard har sit

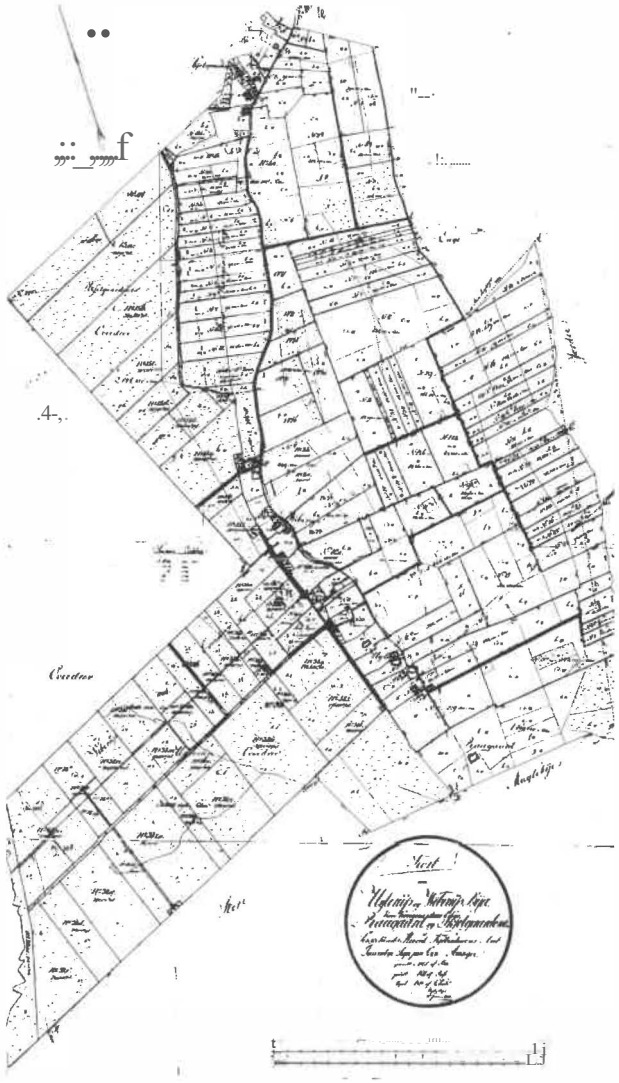

Matrikelkort tegnet i 1811. Gengivet med tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen.

an

eget ejerlaug, og er ikke en del af Ullerup matrikulært set.

Det fremgår af de ældste brandtaksationer, at indtil midten af forrige århundrede var gårdene som oftest opført af lervægge med blandingstømmer, og når det var finere - af fyrretræ. Det skyldes først og fremmest, at adgangen til træ ikke var så ligetil som andre steder i landet. Bygningerne var som regel 3 fag dybe, det vil sige ca. 5 1/2 meter. Stuehuset lå oftest mod nord med vinduer ind mod gårdspladsen. Man skærmede sig mod ufred og uvedkommende på Fægårdsvej og Tømmerupvej.

Fra midten af 1800-tallet begyndte de fleste gård- og husejere i Ullerup gradvist at udskifte bindingsværket med grundmur, og for nogles vedkommende at bygge helt nye længer. De nye stuehuse vendte nu ud mod vejen. Man åbnede sig mod omverdenen.

I den bevarende lokalplan for Ullerup landsby, lokalplan 66 udgivet af Tårnby Kommune i 1989, er der yderligere oplysninger om landsbyens bygningskulturelle perioder.

Beboerne i Ullerup landsby

Folketællingslisterne giver foruden de personalhistoriske oplysninger en oversigt over antallet af gårde/huse, personer og familier samt oplysninger om erhverv. Det nøjagtige antal er imidlertid for nogle af listerne problematiske, da Viberup ofte indgår som en del af Ullerup, uden at det fremgår hvilke gårde og huse, det drejer sig om. Samtidig medtages f.eks. Nøragersminde skiftevis under Tømmerup og Ullerup. Men et står fast: fra 1787 til 1890 var der 6 gårde samt Raagaard og mellem 11 og 13 huse i Ullerup. Befolkningstallet varierede fra ca. 105 til 256 personer. I 1890 blev 18 ejendomme betegnet som gårde og 18 som huse, i disse boede tilsammen 208 personer.

Gennem denne periode 1787-1890 var der ikke større udsving i erhvervssammensætningen. Hovedparten var beskæftiget med jordbruget. Udover dette var der en tækkemand, en hjulmand, en skomager, en kurvemager, en stenbrækker, en slagter, en smed, en mælkeforpagter, en tærskemand og en lærer. I 1911 optrådte som noget nyt en købmand.

I 1970 blev landsbyen som omtalt andetsteds reduceret med 16 ejendomme og ca. 35 personer flyttede p.g.a. lufthavnens udvidelser. De arbejdede alle på en eller måde med jordbrug og gartneri.

I 1993 boede der ca. 90 personer i landsbyens 30 gårde og huse. Kun et fåtal af disse er beskæftiget med at dyrke jorden. Hovedparten har deres arbejde udenfor landsbyen.

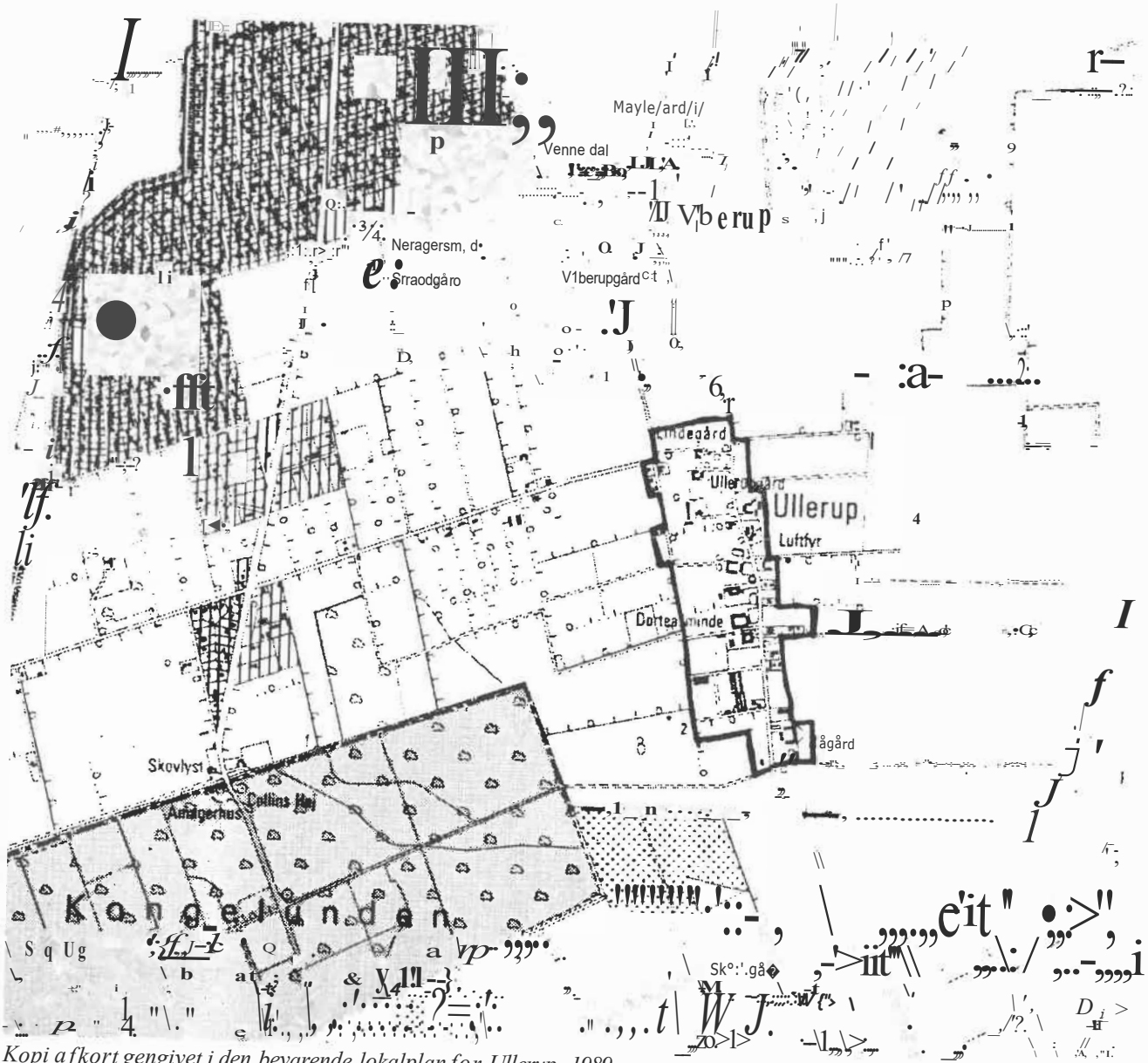

Kopi af kort gengivet i den bevarende lokalplan for Ullerup. 1989.

RAAGAARD, TØMMERUPVEJ 301
Del af matr. 1 a af Raagaard,
brandforsikringsnr. 6-2, 198, 382 og 801

Bomærke K

Raagaard. Stednavnet »Raagaard« optræder første gang i de historiske kilder i begyn-delsen af 1500-tallet. Navnet hentyder ifølge Institut for Navneforskning enten til »rådyr« eller til ordet »raa«s betydning af træ eller planke. 1994.

Foto: Dirch lansen

Indledning

Raagaard hører man første gang om i de skriftlige kilder i 1500-tallet, hvor slotsskriver Peder Villadsen fik gården overladt afgiftsfrit af kongen imod at opbygge og forbedre gården. Omkring 100 år senere blev gården overtaget af efterkommere af de hollandske indvandere i St. Magleby.

Til gården var der i 1843 81 tdr. land, af det var 23 tdr. uopdyket overdrevsjord, resten blev dyrket med rug, byg, havre, bælgsæd, kål og grønsager, heraf hovedparten med kartofler. Til det sidstnævnte var jorden ved gården fin, og det er vel ikke uden grund at »Kongelundskartoflens fader«, Niels Danielsen ejede Raagaard en overgang i 1930'erne.

I 1852 blev der bygget en ny Raagaard nord for den gamle, der lå lige over for den ældste vej til Kongelunden. Den gamle Raagaard blev revet ned i 1855.

Der var brand på Raagaard i 1914 og i 1927. Branden i 1914 blev opdaget af nogle soldater fra sikringsstyrken, der var indkvarteret på gården. De prøvede at slukke ilden, men længerne og al avlen nedbrændte, stuehuset og kreaturerne blev dog reddet. I 1927 galede den røde hane igen, alle 3 udlænger stod i et flammehav. Kun et stykke af den nordre længe, der var skilt med en brandmur, blev stående. Derved lykkedes det også denne gang at redde stuehuset.

Raagaard ejes i dag af Jytte og Ole Nielsen. De driver landbrug, men de har først og fremmest en del heste på pension.

Bygningshistorie

Den ældste registrerede brandtaksation fra Raagaard, der blev foretaget i 1798, er desværre gået tabt. Men i forbindelse med en offentlig auktion over gården og dens jorder i 1843 blev der foretaget en taksationsforretning. Med denne kilde er det muligt at få et overblik over den gamle Raagaard, selvom der ikke er mål på bygningerne. I følge denne havde gården klinede vægge og stråtag. Stuehuset lå mod nord og indeholdt 3 værelser, 3 a 4 kamre, køk-

Indretningen af Raagaard var således i 1857:

Nordre længe: 26 fag lang, 7 fag dyb.
Den var indrettet til vaskehus, rullestue og lade.

Stuehus mod vest: 19 fag lang, 7 dyb.
Indrettet til 2 forstuer og et køkken med nedgang til mælke- og viktualiekælder, spisekammer, soveværelse, dagligstue, en sal, en stor havestue med udgang til haven, børneværelse, borgerstue, gæsteværelse, samt opgang til loftet fra den søndre forstue.

Søndre længe: 26 fag lang 7 fag dyb.
Indrettet til lade, gennemkørselsport og lo.

Østre længe: 22 fag lang, 7 dyb.
Indrettet til heste- og kvægstald, skærelo.

ken og loft. Der var bræddegulve samt panel og alt var oliemalet. Den østre længe rummede stald og vognskur, den søndre lo, lade og vognskur og den vestre længe stakhus, karlekammer og brændehus.

Ser man på matrikelkortet fra 1811, hvor gårdene er indtegnet, kan man godt fornemme, at Raagaard dominerede i størrelse i forhold til de andre gårde i Ullerup på dette tidspunkt.

Som tidligere nævnt blev der bygget en ny Raagaard i 1852-1857 nord for den gamle gård. Da gården var færdigbygget i 1857 lå stuehuset af grundmur med tegltag mod vest ud imod Tømmerupvej. De 3 længer, der var sammenbygget, var opført af kløvet kampesten fra fælleden, og de havde alle tre stråtag.

Efter de 2 brande i 1914 og i 1927 blev længerne genopført med samme materialer. Indretningen ændrede sig med tiden, så de opfyldte de til en hver tid gældende behov.

(Taksationerne nr. 1096, d. 14.10 1852, nr. 1200, d. 10.11 1854, nr. 1326, d. 18.9 1857).

Bygningsbeskrivelse 1992

Ejendommen omfatter stuehus og tre sammenbyggede længer samt et par nyere landbrugsbygninger.

Stuehuset, der vender mod vest, er et grundmuret 1 1/2 etages hus. Sokkelen er kløvet kampesten og herover fremtræder murværket pudset og gulmalet. Taget er halvvalmet med røde vingetegl og uden taghæng. Gavlene afsluttes med en hvid, muret gesims under halvvalmen. Den murede, fremspringende gesims fortsætter langs tagfoden. Mod Tømmerupvej er huset forsynet med en taskekvist. Kvisten er gulmalet og er belagt med røde vingetegl. I kvisten er indsat franske altaner og to-rammede vinduer med to-rudede rammer. På tagryggen står to skorstenspiber med sokkel og udkragning. Vinduerne er udskiftet med nye traditionelt udformede vinduer, behandlet med træbeskyttelse,

De tre sammenbyggede længer bliver brugt til landbrugsproduktion. Bygningerne er i 1 etage og med saddeltag. Sokkel og ydervægge er udført af kløvede kampesten med hvidtede fuger. Taget er beklædt med grå og sorte eternitplader og uden tagudhæng.

Langs tagfoden på den nordlige længe løber en hvidmalet fremspringende gesims. På tagryggen står en skorstenspibe med sokkel og udkragning. Vinduerne er indsat i hvidmalede fladbuestik. Både støbejernsvinduerne og de to-rammede, sprossede vinduer er grønmalede.

I den østlige længe er støbejernsvinduerne også indsat i hvidmalede fladbuestik, men vinduerne er rødmalede. Porte og døre er brune.

I den østlige længe er porte og vinduer grønmalede. Vinduerne er indsat i fladbuestik og hele muråbningen er indrammet af en hvid kant. Bygningen er opført med en rødmalet træbeklædt trempel og har en lavere taghældning end de øvrige bygninger.

Ejendommens øvrige landbrugsbygninger er opført af grønne, profilerede plader og taget beklædt med grå bølgeeternitplader.

Raagaard. 1915.

Ejerliste

Jan Corneliussen	28.2 1783
Krilles Henriksen og hans enke Grith Mouritzdatter	1783 - 21.3 1827
Pitter Hansen og hans enke Grith Mouritzdatter	1827 - 9.7 1829
Pitter Adriansen og hans enke Ellen Jansdatter	1829 - 11.1 1844
Alexander Knirsch	1844 - 15.8 1850
Henning Jacob Leth	1850 - 6.11 1902
Knud Leth og hans enke Margrethe Leth	1902 - 14.8 1931
Niels Danielsen	1931 - 29.3 1941
Jens L. Nielsen	1941 - 21.2 1969
Ole Nielsen	1969-

Beboerne

Folketællingen 1787

Crilles Hendrichsen husbond	30 år	enkemand,	gårdbeboer
Jan Comeliussen bedsteforældre	62 år	g.l.g.	undertagsfolk
Kirsten Jacobsdatter do	72 år	g.2.g.	do
Anders Andersen tjenestefolk	20 år		ug
Niels Bendtsen do	50 år		do
Bertel Carlsen do	51 år		do
Anders Sørensen do	18 år		do
Lajn Hansdatter do	20 år		do
Ellen Madsdatter do	21 år		do
Mette Pedersdatter do	23 år		do

Crilles Hendrichsen havde overtaget gården efter sin svigerfar Jan Corneliussen imod at betale hans børn 850 rigsdaler, og imod at Jan Comelissen og hans kone KirstenJacobsdatter kunne leve på aftægt på gården. I skødet nævnes i øvrigt, at al indbo indgik i købet, senge, tøj, sølv, kobber og jemtøj, kister, borde og stole. Endvidere redskaber, samt alle dyrene på gården, heste, køer, gæs, svin og får.

Hvorfor Jan Comeliussen benævnes bedstefar i listen er uvist. Hans datter Birthe Jansdatter og Crilles Henriksen havde fået 3 dødfødte børn. Hun døde kort tid før folketælligen i 1787 blev foretaget. Crilles Henriksen giftede sig igen med Grith Mouritzdatter, og da han døde i 1819 efterlod han sin enke en formue på 4000 rigsdaler.

Folketællingen 1834

Pitter Adriansen	38 år	g	gårdbruger
Ellen Jansdatter	30 år	g	hans kone
Abelone Pittersdatter	1 år	ug	deres datter
Grith Mouritsdatter	67 år	enke	ophold på stedet/ aftægt
Henrich Jansen	11 år	ug	husmoders broder
Christian Holm	23 år	ug	tjenestekarl
Christian Frederiksen	23 år	ug	tjenestekarl
Sass Jacobsdatter	22 år	ug	tjenestepige
Bodil Jan Kroaersdatter	16 år	do	tjenestepige
Morten Hansen	55 år	do	tjenestekarl

Grith Mouritsdatter var gift 2 gange, men fik aldrig selv børn. Til gengæld var hun en efterspurgt gudmor, dette var hun 52 gange fra 1789 til 1823. Hun solgte gården til Pitter Adriansen, da hun var 62 år gammel. Pitter Adriansen døde i 1841 og hans kone 2 år senere. De efterlod sig 2 børn, Abelone på 11 år og Adrian på 2 år. Raagaard og al dens indbo blev solgt på auktion, det eneste børnene fik lov til at beholde var 8 sølvforgyldte maller, sandsynligvis fra moderens amagerdragt, og 11 vesteknapper af sølv vel fra faderens amagerdragt. Børnene arvede dog kontanter ca. 4050 rigsdaler hver. De blev sat i pleje hos bedstefaderen Jan

Familien Leth på Raagaard. Fra venstre Henning Leth, Anna Knudine Hansen født Leth, hendes datter Nelly Hansen, og AffLeth. Ca 1877. Anna var blevet enke efter hendes mand, styrmand Peter Vilhelm Hansen, forliste med sit skib i 1873. Ved samme lejlighed mistede hun sin bror Carl.

Henriksen på Petersgård. Abelone blev gift som 17 årig med en plejesøn fra nabogården, og Adrian kom nogle år senere ind til noget familie i Sundbyøster. Abelone og hendes mand købte gård i Ballerup, men efter hendes død i barselsseng få år senere, flyttede manden tilbage til Amager. Adrian blev senere gårdejer i Sundbyerne.

Folketællingen 1860

Henning Leth	35 år, **f.** i St. Magleby, g	gårdejer, husfader
Aff Petersen	39 år **f.** i sognet, g	hans kone
Anna Knudine Martin Leth	14 år **f.** i sognet, ug	deres datter
Knud Jacob Leth	7 år, f. sognet, ug	deres søn
Carl Jansen Leth	3 år **f.** i sognet, ug	deres søn
Marchen Caroline Sophie Nørregård	9 år f. i sognet, ug	deres plejebarn
Ida Philippe Bache	23 år, **f.** i Roskilde	guvernante
Caroline Cathrine Lauritsen	19 år **f.** Rønne, ug	husjomfru
Dorthea Nathalie Jacobsen	21 år **f.** i Kbhn, ug	tjenestepige
Karen Johansen	25 år f. i Sverige, ug	tjenestepige
Lars Jensen	22 år f. i St.Hedinge, ug	tjenestekarl
Frederik Christiansen	50 år **f.** Nakskov, ug	tjenestekarl
August Oluf Lindholm	20 år **f.** Sverige, ug	tjenestekarl
Carl Olsen	25 år **f.** i Sverige, ug	tjenestekarl
Hans Nielsen	34 år **f.** i Sverige, g	tjenestekarl
Christian Andersen	30 år **f.** i Kimmersløv, ug	Arbejdsmænd i fast tjenste
Hans Peter Jansen Dam	26 år Rusker Sogn Bornh., ug	tjenestekarl

Henning Leth var fra Dragør, hvor hans far havde ejet Dragør Kro. Han flyttede til Kastrup Værk og blev senere gift med en datter af værkets ejer, Martin Petersen. Henning Leth købte Raagaard af Alexander Knirsch, der var søn af en direktør fra D'Angleterre.

Familien Leth ejede gården indtil 1931. Tjenestekarlen Carl OIsen var i øvrigt mormon. Det er sjældent at se andre trosretninger i listerne.

Folketællingen 1890

Knud Jacob Leth	37 år, **f** i sognet, g	husfar-forpagter
Margrethe Leth	35 år f. i sognet, g	husmor
Gerda Caroline Leth	11 år, f. i sognet, ug	barn
Aff Leth	9 år, **f** i sognet, ug	barn
Anna Leth	7 år, **f** i sognet, ug	barn
Fanny Leth	3 år, **f** i sognet, ug	barn
Eline Christine Sophie Petersen	22 år, **f** i Frederikshavn, ug	lærerinde
Bengta Jepsdatter	21 år, f.i Sverige, ug	tjenestepige
Johan Richard Søderquist	40 år, f. i Sverige, ug	tjenestekarl
Hilda Caroline Samuelsen	21 år, **f** i Sverige, ug	tjenestepige
Peter Magnusson	62 år, f. i Sverige, em	tjenestekarl
Jens Nielson	25 år, f. i Sverige, ug	tjenestekarl
Carl Holmberg	23 år, f. i Sverige, ug	tjenestekarl
Heinrich Adolf Klint	38 år **f** i Kbhn, ug	tjenestekarl
Gertrud Petersen	81 år, **f.i** sognet, enke	aftægtskone

Folketællingen 1911

Hans Kjær	f.22.10 1881. Flyttet hertil i 1908 fra Jylland, g	gårdforpagter
Anna Kjær	f.14.7 1882 i Tårnby sogn, g	husmor
Thorvald Kjær	f.20.4 1896. Flyttet hertil i 1910 fra Jylland, ug	broder
Rasmus Christian Hansen	f.17.1 1886. Flyttet hertil i 1910 fra Vidy, ug	forvalter
Rasmus Hansen	f. 6.6. 1884. Flyttet hertil i 1902 fra Oppesundby, ug	tjenestekarl
Hans Peter Hansen	**f** 2.4 1877. Flyttet hertil i 1911 fra København, ug	tjenestekarl
Valdemar Jørgensen	**f** 12.10 1883. Flyttet hertil i 1910 fra Naksov, ug	tjenestekarl
Marianne Hansen	f. 16.4 1883. Flyttet hertil **i** 1910 fra U ggerløse, ug	tjenestepige
Amanda Andersen	f. 22.1 1892. Flyttet hertil i 1909 fra Sverige, ug	tjenestepige

Ejeren af Raagaard, Margrethe Leth, forpagtede i 1909 Raagaard til sin svigersøn Hans Kjær. Han havde gården i forpagtning til 1914.

PETERSGÅRD, TØMMERUPVEJ 272
Gård nr 1, matr. 3 h, tidl. matr. 2 a af Ullerup, brandforsikringsnr. 13-11, 186, 370 og 1052

Bomærke **I**

Petersgård. 1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Petersgård er opkaldt efter lægen Peter Ehlers, der ejede gården fra 1969 til 1987.

Gården kendes tilbage til 1600-tallet, men ingen af de oprindelige bygninger står tilbage. Også denne gård har som andre i Ullerup været ejet af samme slægt gennem flere generationer, her fra 1826 til 1919. En nabosøn, Axel Sally, købte i 1919 Petersgård. Han fortsatte med at drive amagerbrug ved gården, men efter nogle år gik han over til intensiv gartneridrift.

Bygningshistorie
I 1825 blev gården vurderet til brandforsikringen for første gang. Ud fra denne kan man danne sig et skøn over den gamle Petersgård. Fra 1834 begyndte man ombygningen, der skulle ende med en gård, der helt var bygget i grundmur.

I 1825 så Petersgård således ud, den var trelænget med bindingsværk og med stråtag :

Stuehus mod nord:
17 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til forstue med køkken,
stue og kammer.

Østre længe: 12 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til lo, stald og port.

Søndre længe:
11 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til lo, lade og karlekammer.

(Taksation nr. 346, d. 11.10 1825)

I 1834 blev gården firlænget, idet der blev opført et nyt stuehus mod vest. Det gamle stuehus, der nu blev forkortet med 8 fag, blev indrettet til lo, lade og karlekammer.
(Taksation nr. 461 d. 25.9 1834)

Få år efter i 1837 kom der igen gang i byggeaktiviteterne. Der blev opført et stuehus i grundmur mod syd. Stuehuset mod vest opført ca. 13 år tidligere var stadig dels bygget af 4 fag grundmur, indrettet til havestue, og dels 9 fag klinede vægge bl.a. til lo, lade og kartoffelkældre.
(Taksation nr. 937, d. 4.11 1837).

Den østre længe på Petersgård, der vender mod Tømmerupvej. Ca. 1950.

I 1855 skete der igen forandringer, den vestre længe blev forlænget med 4 fag grundmur, men havde som den eneste længe stadig delvis klinede vægge. Alle længer havde stråtag. Gården så nu således ud:

Nordre længe: 9 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til hestestald, skærelo, karlekammer og vognskur.

Vestre længe: 17 fag lang, 4 fag dyb.
Indrettet fra syd til havestue, vognskur, lade og sandhus samt kartoffelkældre.

Østre længe: 17 fag lang, 4 dyb.
Indrettet til lade, lo, indkørselsport, materialehus.

Stuehus mod syd: 11 fag lang, 4 fag dyb.

Indrettet til forstue, spisekammer, stue, sovekammer, køkken, pigekammer, vaskehus, stue, sovekammer, køkken, pigekammer, vaskehus og skærelo.
(Taksation nr. 1222, d. 6.7. 1855)

Alle længerne undtagen den vestre var som nævnt nu opført i grundmur. De midterste 9 fag i den vestre længe var stadig med klinede vægge. Men i løbet af de følgende 20 år blev bindingsværket udskiftet med grundmur.

Bygningsbeskrive/se 1992
Ejendommen omfatter fire sammenbyggede længer og to bygninger til landbrugsproduktion.

Den firlængede gård har heltage beklædt med stråtag. Mønningen består af halm med kragetræer. Taget er uden udhæng og forsynet med spinkle, grønmalede vindskeder.

Længerne er pudsede og malet med en lyserød farve. Soklen er sortmalet. I tagetagen på den nordlige længe er der placeret en halvrund kvist.

Den sydlige længe rummer stuehuset, mens gennemkørselsporten er i den østlige. Den rundbuede grønmalede port er placeret i en frontispice.

Gårdens eneste skorstenspibe står på tagryggen af den østlige længe og er blokformet, blank i gule sten. Ved den sydlige længes østlige gavl er der bygget et udskud, hvis bygningsmaterialer og udtryk er i overensstemmelse med længerne.

Vinduerne er to- eller tre-rammede vinduer. Vinduer, revledøre og de traditionelle støbejernsvinduer i rundbuestik er grønmalede.

På ejendommen er der i 1940 opført yderligere to bygninger, begge til landbrugsproduktion. Den største af bygningerne er grundmuret, pudset og hvidmalet. Taget er belagt med grå bølgeeternitplader. Vinduer, døre og revleport er grønmalede.

Den mindre, nordligt beliggende bygning er opført af lyse eternitplader, og taget belagt med grå bølgeternitplader. Revleport og støbejernsvinduer i fladbuestik er grønmalede. Den nordlige gavl er træbeklædt og afsluttes forneden med et vandbræt.

Ejerliste

Henrich Corneliussen	1785 - 27.6 1800
Hans Hansen	1800 - 9.2 1810
Jan Hansen	1810 - 22.6 1826
Jan Henriksen	1826 - 20.2 1834
Claus Jansen	1834 - 4.3 1875
Adrian Gjertsen og hans arvinger	1875 - 3.7 1919
Axel Sally	1919 - 21.6 1969
Peter Ehlers	1969 - 23.6 1987
Lotte og Peter Schøtt Petersen	1987 -

Beboerne

I folketællingen 1787 mangler Petersgård. Den var på dette tidspunkt ejet af Henrich Corneliussen, der samtidig også havde Maglegård. Da Maglegård var hans barndomshjem, og han blot 2 år tidligere havde overtaget Petersgård, som sandsynligvis skulle renoveres, må det være Petersgårds beboere, der mangler i listen. Her kommer i stedet beboerne på Petersgård i 1801.

Folketællingen 1801

Hans Hansen husbond	61 år, g.2 g.	bonde og gårdbeboer
Anne Hansdatter	hans kone 75 år, g.1.g.	
Jan Hansen	barn 22 år, ug	
Niels Hansen	barn 20 år, ug	
Hans Hansen	barn 12 år, ug	
Threjn Hansdatter	barn 16 år, ug	
Threjn Hendrichsdatter	enke 77 år efter Krilles Adrians	aftægtskone

Hans Hansen var oprindelig hjulmager først i Sundby og senere i Ullerup. Da han købte gården, måtte han låne hele salgsummen på 600 rigsdaler. 10 år senere solgte han gården til sin søn Jan Hansen, der ikke kunne klare omkostningerne v.ed gårdens drift. Han måtte derfor lade gården gå på tvangsauktion. Ifølge skødet skulle han først flytte fra gården kort efter påsken i 1826. Det var måske for at kunne holde datterens konfirmation i barndomshjemmet, for hun blev netop konfirmeret i Tårnby kirke ved påsketid. Siden gik det økonomisk ned ad bakke for familien. De måtte flytte til Sundby, hvor familien boede til leje i et hus. Jan Hansen måtte ud og tjene på gårdene, bl.a. i 1834 hvor han var tjenestekarl på en gård i Maglebylille. Da han døde i 1847 ejede han »langt fra 100 rigsdaler«.

Folketællingen 1834

Som det fremgår af bygningshistorien var gården ved at blive ombygget på dette tidspunkt. Gården var blevet solgt til Jan Hendrichsens søn Claus Jansen samme år. I folketællingen i 1834 mangler der ligesom i 1801 en gård, og det er højst sandsynligt igen Petersgård, der mangler. Her kommer i stedet for:

Folketællingen 1840

Claus Jansen	33 år,g.	gårdmand
Ane Andersdatter	28 år, g	hans kone
Ellen Olsdatter	25 år, ug	tjenestepige
Grethe Jensdatter	20 år, ug	tjenestepige
Niels Truelsen	59 år, ug	tjenestekarl
Peter Jensen Møller	18 år, ug	tjenestekarl

Folketællingen 1860

Claus Jansen	53 år f. i sognet, g	gårdmand og husfar
Ane Adriansdatter	48 år f. i sognet, g	hans kone
Adrian Gjertsen	21 år f. i sognet, ug	plejesøn
Em Bendtsen	22 år f. i sognet, ug	tjenstepige
Ole Pedersen	17 år f. i Sverige, ug	tjenestedreng

Adrian Gjertsen var gårdmandssøn fra Kastrup og blev fra sin konfirmation taget i pleje hos Claus Jansen og Ane Adriansdatter, der ikke selv fik børn.

Folketællingen 1890

Adrian Gjertsen	50 år	em	f. i sognet	gårdejer
Edvard Gjertsen	25 år	ug	f. i sognet	barn
Jan Henrik Gjertsen	21 år	ug	f. i sognet	barn
Karen Elsine Gjertsen	22 år	ug	f. i sognet	barn
Emma Margrethe Gjertsen	16 år	ug	f. i sognet	barn
Anders Gjertsen	12 år	ug	f. i sognet	barn
Ole Mourits Gjertsen	7 år	ug	f. i sognet	barn
Anna Clausine Gjertsen	6 år	ug	f. i sognet	barn
Claus Jansen	82 år	g	f. i sognet	på aftægt
Ane Jansen	77 år	g	f. i sognet	på aftægt
Anna Larsson	18 år	ug	f. i Sverige	tjenestepige
Anders Nielsen	60 år	em	f. i Sverige	tjenestekarl

Folketællingen 1911

Tønnes Nielsen	f. 7.10 1875 i Tårnby, g	husfar og landmand
Threin Nielsen	f. 3.3 1871 i Tårnby, g	husmor
Kirsten Hansine Nielsen	f. 9.6 1897 i Tårnby, ug	barn
Einar Peter Nielsen	f.16.12 1900 i Tårnby, ug	barn
Gudrun Anna Nielsen	f. 2.12 1908 i Tårnby, ug	barn
Threin Hildur Nielsen	f.30.8 1910 i Tårnby, ug	barn
Laurits Larsen Balle	f.10.10 1879 på Fyn, ug Flyttet hertil i 1910 fra Fåborg	tjenestekarl

Forretningsudvalget i Amagerlands Producentforening. Fra venstre Anders H. Jacobsen, H. C. Andersen, og Axel Sally, Ullerup. 1958.

Ollof Olson	f. 9.3 1868 i Sverige, ug Flyttet hertil i 1908 fra Lolland	tjenestekarl
Idda Harriet Christensen	f. 27.10 1894 i Kbhn, ug Flyttet hertil i 1911 fra København	tjenestepige

Tønnes Nielsen havde Petersgård i forpagtning fra 1904 til 1919. Han købte selv Vestergård på Amager Landevej. Adrian Gjertsen flyttede ind hos en datter i Tårnby. Han døde i 1914.

DORTHEASMINDE,
TØMMERUPVEJ 268

Gård nr. 2, del af matr. 3 a af Ullerup, brandforsikringsnr. 13-5, 180, 364 og 1053

Bomærke

Dortheasminde. 1994.

Foto: Dirch Jansen

Indledning

Gård nr. 2 i Ullerup fik navnet Dortheasminde, efter slægten Sally havde købt gården i midten af forrige århundrede. Gården havde som en af de få i byen været på 3 »udenbys« hænder i en årrække, og havde lidt den skæbne at blive udbudt på auktion, da ejerne ikke kunne klare de økonomiske fordringer. Da Peter Jacob Sally overtog gården i 1838, var den så forfalden, at brandforsikringssummen var blevet nedsat af samme grund. Det var da heller ikke landbrugskyndige - en enkelt 2-årig periode undtagen - der havde ejet gården gennem de foregående 20 år, men en murermester, en klædefabrikant og en embedsmand. Gårdens jorder på byens mark og på fælleden havde i flere år været uopdyrkede. Dortheasminde er opkaldt efter Peter Jacob Sallys mor, Dorthea Lafrentz, der var gift med møller Frederik Vilhelm Sally, Kastrup Mølle. De var indvandret til Danmark fra Fehmern. Det var sandsynligvis arven efter forældrene, der døde i henholdsvis 1836 og i

1837, der gjorde det muligt for Peter Sally at genopbygge den forfaldne gård i Ullerup.

I 1843 var der ved gården to store haver, hvor der blev dyrket frugt og grønt. På markerne var afgrøderne rug, byg, kløver, havre, kartofler og andre rodfrugter. Besætningen bestod af 8 heste, et stort kreaturhold på 31 køer og 2 ungkvæg samt 8 svin. På gården var der på samme tid 7 tjenestefolk til at hjælpe inde og ude.

Slægten Sally ejede Dortheasminde i over 125 år.

Bygningshistorie

Den ældste brandtaksation fra Dortheasminde er fra 1817.

Silhout af Dorthea Lafrentz gift med møller Sally. Hun var født på Fehmern i 1779.

Gården var firlænget, bygget af blandingstømmer med lervægge og stråtag:

Stuehus mod nord: 5 fag lang, 3 fag dyb.
Forstue, køkken med grundmuret skorsten, forstue, 3 stuer og et spisekammer, bryggers og under en af stuerne en kælder på 3 fag.

Vestre længe: 9 fag lang, 3 fag dyb.
Indkørselsesport, lo, tørve- og brændehus og stald for nogle kreaturer.

Østre længe: 19 fag lang, 3 fag dyb.
Stald for 12 køer og 6 heste,
hølo, karlekammer
og materialehus.

Søndre længe:
11 fag lang, 3 fag dyb.
Lo og sædehus.

Desuden var der et svinehus af træ og tømmer, tækket med strå og i gården en brønd med opstander og pumperedskab.
(Taksation nr. 245, d. 27.3 1817)

20 år senere blev forsikringssummmen nedsat til 800 rigsdaler, da gårdens bygninger var blevet forringet.

Der var blevet indrettet et stuehus mod øst i den tidligere staldbygning. Det var nu 12 fag lang og 3 fag dyb, og som de øvrige bygninger stadig bygget af blandingstømmer med lervægge, og uden vinduer. Nogle steder manglede der også døre! Der var 2 indgange til 2 forstuer, der var 2 stuer, et kammer, et bryggers og et køkken. Der blev i vurderingen hovedsagelig taget hensyn til bygningsmaterialernes værdi, da stuehuset var meget forfaldent.

Det tidligere stuehus mod nord var nu indrettet til en stue også her uden vinduer, til port og 3 afdelinger, men til hvad bliver der ikke fortalt i taksationen. Bygningen var 11 fag lang og 3 dyb.

Den vestre længe var nu 12 fag lang og 3 fag dyb og indrettet til materialehus.

Den søndre længe var 14 fag lang og 3 fag dyb indrettet til port og 3 afdelinger.

Taksationen blev foretaget i forbindelse med Peter Jacob Sallys overtagelse af gården.

(Taksation nr. 536, d. 16.3 1838)

Det første Peter Sally gjorde var at opføre et nyt stuehus mod øst i grundmur og med tegltag. Det stod færdig i 1839 og var 17 fag lang, indrettet med seks værelser, køkken, forstue og spisekammer.

Den nordre længe blev da alene benyttet til avlsbrug, den vestre til skærelo og stald til 18 kreaturer og den søndre til stakhus.

(Taksation nr. 559, d. 18.4 1839)

Dortheasmindes gårdsplads omkring århundredeskiftet. Tjenestekarlen er måske Isak Karlsson, der tjente på gården gennem næsten 50 år. Foto: Carl Flensburg

I 1843 havde de øvrige 3 længer stadig klinede vægge og stråtag. Den nordre længe var forlænget med to fag i længde og dybde, så den nu var 13 fag lang og 5 fag dyb. Den var indrettet til kostald, rullestue, skærelo, vognskur og brændehus. Den vestre længes benyttelse var uforandret, den søndre længe var indrettet til lo og lade.

(Taksation nr. 846, 1, d. 19.1 1843)

I 1850 blev gården igen omforsikret på grund af til- og ombygning. Den nordre længe var udvidet til at omfatte 24 fag i længden og 6 fag i dybden. Fra øst var den indrettet til følgende brug: rullestue, materialekammer, tærske- og skærelo, stald, gennemkørselsport, lo og lade.

Den vestre længes østre væg var rykket 2 alen ud, så den blev forbundet med den nordre længde. Desuden var der opført et halvtagsskur i gården med tegltag til vognskur.

(Taksation nr. 1013, d 21.10 1850)

I 1853 var der blevet bygget en mejeribolig øst for gården. Den lå med gavlene vendt nord-syd, var opført af stampede lervægge med stråtag, 9 fag lang og 5 fag dyb. Fra syd var den indrettet med stald, foderlo og pigekammer, forstue, køkken med indmuret kobberkedel og 2 stuer. Under den ene stue var en kælder med nedgang fra køkkenet.

(Taksation nr. 1143, d. 21.10 1853)

I 1855 blev der opført en ny vestre længe af grundmur med kampestenssokkel og stråtag, indrettet til foderlo og lade. Den var 18 fag lang og 14 alen dyb.

Denne vestre længe fik en yderligere tilbygning året efter på 6 fag til lade. En ny søndre længe 16 fag lang, 14 alen dyb, opført af grundmur med stråtag, indrettet til stald, lade og gennemkørselsport.

(Taksation nr. 1242, d 17.9 1855 og nr. 1284,1, d. 16.9 1856)

I 1858 var der igen en taksation. Denne gang er var der mere nøjagtige mål på de enkelte bygninger:

Mod øst: stuehuset, 22 fag lang, der svarede til 36 alen, 13 alen dyb, 5 alen høj. Opført i grundmur med tegltag, 2 skorstene, 19 fag dobbelte vinduer. Indrettet til beboelse med 8 værelser. Der var 3 kakkelovne og 1 bilæggerovn samt 1 komfur.

Mod nord: en længe, der var 23 fag og 55 alen lang, 14 alen dyb, 4 alen bred. Opført dels i grundmur dels med lervægge og stråtag, samt 13 fag vinduer. Indrettet til stald, lade, materialekammer og gennemkørselsport.

Gårdejer og kammerråd Georg Sally ved Ullerup gadekær omkring århundredeskiftet. Foto: Carl Flensburg

Mod vest: en længe, 23 fag og 62 alen lang, 14 alen dyb og 41/2 alen høj. Opført i grundmur og med stråtag, indrettet til lade.

Mod syd: en længe 24 fag og 65 alen lang, 14 alen dyb, 4 1/2 alen høj. Opført af grundmur med stråtag og 10 jernvinduer. Indrettet til stald, karlekammer, lade, brænde- og vaskehus, indkørselsport.

Øst for gården: en bygning indrettet til mejeribolig.

(S?gnetaksation løbenr. 17, d. 10.9 1858)

I 1873 blev der i forbindelse med ejerskifte på gården foretaget en taksationsforretning. Nu var alle bygninger af grundmur, stuehuset havde tegltag, de øvrige tre længer stråtag.

Nordre længe: 54 alen lang, 14 alen dyb.
Stald til 40 køer, blandingskammer, hønsehus, lokum, karlekammmer, svinestald, vognrum, vaskehus, mælkekælder i to rum.

Vestre længe: 62 alen lang, 14 alen dyb.
I taget en kvist, indrettet til lo og lade med faste tærske- og hakkelsessmaskiner.

Stuehus østre længe: 35 3/4 alen lang, 13 1/4 alen dyb.
6 værelser, køkken med komfur m.m., folkestue, pige- og spisekammer, forstue med trappe til loftet og et værelse. Under folkestuen og pigekammeret er en stensat kælder.

Søndre længe: 60 alen lang, 14 alen dyb.

Indkørselsport, brænde- og sandhus, materialehus, tærskelo, karlekammer, selekammer, og hestestald til 12 heste.

Bygningsbeskrivelse 1992

Stuehuset, der vender mod øst, er et grundmuret 1½-etages hus. Sokkelen er sortmalet og herover fremtræder murværket pudset og hvidmalet. Heltaget er belagt med røde vingetegl uden tagudhæng. Gavlene afsluttes med en fremspringende gesims fortsat tagkanten rundt. Den murede, fremspringende gesims fortsætter langs tagfoden. Den østlige facades 3-fags frontispice er hvidmalet, og heltaget er belagt med røde vingetegl. Gavlen afsluttes med en fremspringende, omløbende gesims fortsat tagkanten rundt. Gesimsen løber også langs frontispicens tagfod.

På tagryggen står to pudsede og hvidmalede skorstenspiber med sokkel og udkragning. Vinduerne er hvidmalede to-rammede vinduer med tre-rudede rammer. Mod Tømmerupvej er vinduerne og den hvidmalede havedør forsynet med rosafarvede skodder.

De tre sammenbyggede længer bliver brugt til landbrugsproduktion. De grundmurede bygninger er i 1 1/2-etage. Sokkelen er sortmalet og herover fremtræder murværket pudset og hvidmalet, dog er den vestlige og den sydlige længe gulmalet mod gårdspladsen. Taget på længerne er halvvalmet, men med forskellige tagmateriale: den nordlige længe er dels belagt med metalplader, dels med bølgeeternitplader, den vestlige og den sydlige er belagt med ondulineplader.

Den vestlige og den sydlige længe har spinkle grønmalede vindskeder. Østgavlen på den nordlige længe er beklædt med grå eternitplader, og på tagryggen står en pudset, hvidmalet skorstenspibe med sokkel og udkragning.

Den nordlige længes revleporte og småprossede støbejernsvinduer er rødmalede.

I den vestlige længe er revleportene grønmalede og vinduerne er to-rammede med tre-rudede rammer, i østfacaden rødmalede og i sydgavlen hvidmalede.

I den sydlige længe er der to porte, i sydfacaden er der en gennemgående grønmalet revleport, mens østgavlen er forsynet med en rundbuet, rødmalet revleport. Vinduerne er grønne to-rammede med tre-rudede rammer i hver og de småsprossede støbejernsvinduer er indsat i rundbue og fladbuestik.

Ejerliste

Isbrandt Isbrandtsen	- 23.12 1791
Dirch Dirchsen	1791 - 16.3 1805
Hans Mouritsen	1805 - 24.12 1819
Frederik Beckmann	1819 - 12.1 1832
Mikkel Clausen	1832 - 5.6 1834
Peter Frontin	1834 - 20.7 1837
Frederik Brummer	1837 - 17.5 1838
Peter Jacob Sally	1838 - 11.12 1873
Georg Peter Sally	1873 - 31.8 1920
Christian Peter Sally	1920 - 25.4 1972
Peter Ehlers	1972 - 23.6 1986
Lotte og Peter Schøtt Petersen	1986 -

Beboerne

Folketællingen 1787

Isbrandt Isbrandtsen husbond	55 år	g. 1 g.	gårdbeboer
Neel Rajersdatter madmoder	60 år	g. 1. g	
Neel Isbrandtsdatter tjenestepige	22 år	ug	
Else Isbrandtsdatter tjenestepige	21 år	ug	
Threjn Isbrandtsdatter tjenestepige	15 år	ug	
Esben Theisen tjenestekarl	20 år	ug	
Aage Andersen tjenestekarl	32 år	ug	
Tønnes Olsen tjenestekarl	15 år	ug	

De tre piger Neel, Else og Threjn Isbrandtsdatter var døtre af en gårdmand fra Tømmerup. De kom i pleje hos halvonklen, Isbrandt Isbrandtsen, som tilsyneladende ikke selv fik børn. Her er niecerne opført som tjenestefolk. Og som sådan har de sandsynligvis også levet på Dortheasminde. Esben Theisen var ligeledes gårdmandssøn.

Folketællingen 1801

Dirch Dirchsen husbond	32 år	g. l. g	bonde og gårdbeboer
Threjn Isbrandtsdatter hans kone	29 år	g. l. g.	
Neel Dirchsdatter datter	3 år	ug	
Rajer Dirchsen husbondes bror	30 år	ug	
Ehm Isbrandtsdatter konens søster	15 år	ug	
Isbrandt Isbrandtsen konens farbror	67 år	em g.l.g	lever i fledføring (på aftægt)
Lars Thruelsen tjenestekarl	21 år	ug	
Klavs Svendsen tjenestekarl	15 år	ug	
Anne Hansdatter tjenestepige	27 år	ug	
Ellen Jensdatter tjenestepige	19 år	ug	

Som det fremgår af ovenstående, overtog Isbrandt Isbrandtsens niece Threjn Isbrandtsdatter og hendes mand, Dirch Dirchsen, gården.

Dirch Dirchsen døde i 1805 og samme år giftede enken sig med Hans Mouritsen, der stammede fra en gård i Skelgårde i Tømmerup.

Folketællingen 1834

Eduard Frontin	27 år	ug	gårdbestyrer
Ane Kjøbke	23 år	ug	husjomfru
Inger Michelsen	54 år	ug	tjenestepige
Hans Jeppesen	26 år	ug	tjenestekarl
Peter Olsen	40 år	ug	tjenestekarl
Jacob Præst	15 år	ug	tjenestekarl

Eduard Frontin var »cabinetscourir«, en embedsmand.

Folketællingen 1860

Peter Jacob Sally	47 år f. i sognet, g	gårdejer og sogneforstander, husfar
Hanne Martine Vernberg	44 år **f** i Kbhn, g	hans kone
Theodor Chr. Vilh. Sally	20 år **f** i sognet, ug	søn
Georg Peter August Sally	17 år **f** i sognet, ug	søn
August Ferdinand Sally	13 år **f** i sognet, ug	søn
Dorthea Johanne Sally	3 år **f** i sognet, ug	datter
Olivia Vilhelmine Larsen	8 år **f** i Stillinge sogn Sorø Amt	plejebarn

Emma Henriette Mortensen	34 år, **f** i Kbhn, ug	husjomfru
Karen Marie Olsen	23 år, f. Vallensbæk, ug	tjenestepige
Juliane Cathrine Lind	28 år **f** på Christiansø ved Bomholm, ug	tjenestepige
Peter Christian Sørensen	73 år **f** i N. Taarnby Hjørring Amt, enkemand	røgter
Isak Carlsen	21 år **f** i Sverige, ug	tjenestekarl
Carl Chr. Nielsen	32 år **f** i Store Heddinge, ug	tjenestekarl
Morten Olsen	25 år **f** i Sverige, ug	tjenestekarl
Bendt Jensen	36 år **f** i Sverige, ug	tjenestekarl
Oluf Chr. Nielsen	15 år **f** i Kbhn, ug	tjenestedreng

Folketællingen 1890

Georg Peter August Sally	46 år f. i sognet, g	husfar og gårdejer
Mathilde Nielsine Sally	35 år **f i** Kbhn, g	husmor
Johanne Margrethe Sophie Sally	2 år **f** i sognet, ug	barn
Marie Adamsen	29 år, f. Sverige, ug	tjenestepige
Anna Jacobsdatter	16 år, **f** i Sverige, ug	tjenestepige
Marie Petersson	27 år, **f** i Sverige, ug	tjenestepige
Peter Linderstrøm	39 år, **f i** Sverige, ug	tjenestekarl
Anders Nielsson	29 år, **f i** Sverige, ug	tjenestekarl
Hans Chr. Petersen	20 år, **f** i Kjeldby sogn Præstø Amt, ug	tjenestekarl
Hans Bæk Th. Petersen	20 år, f. i Bække sogn, ug	tjenestekarl

I haven på Dortheasminde. På bænken Mathilde Sally, stående Else Larsen, der tjente på gården. Else Larsen var født i Ullerup og blev senere gift med** H. C. **Ohlsen, Sophienhøj** i **Sundby. Ca 1907. Foto: Carl Flensburg

Dortheasminde.1960.

Folketællingen 1911

Georg Sally	**f.** 15.9 1845 i Tårnby sogn, em	gårdejer
Christian Sally	**f.** 30.41895 i Tårnby sogn, ug	barn
Axel Sally	**f.** 23.11 1898 i Tårnby sogn, ug	barn
Johanne Sally	**f.** 24.11 1886 i Tårnby sogn, ug	barn
Else Larsen	**f.** 10.12 1884 i Tårnby sogn, ug	tjenestepige
Hansine Larsen	**f.** 17.4 1891 i Tårnby sogn, ug	tjenestepige
Marta Mortensen	**f.** 12.10 1894 i Tårnby sogn, ug	tjenestepige
Charl Bertelsen	**f.** 7.7 1874 i **Kbhn.** Flyttet hertil i 1894, ug	tjenestekarl
Chresten Laursen	f. 17.10 1861 i Jylland. Flyttet hertil i 1899, ug	tjenestekarl
Isak Karlsson	f. 6.3 1839 i Sverige. Flyttet hertil i 1854, ug	tjenestekarl
Hans Larsen	f. 27.10 1893 i Tårnby sogn	tjenestekarl

Isak Karlsson havde tjent på gården gennem mange år. I 1890 arbejdede han dog på Nøragersminde, men igen på Dortheasminde i 1901 og 1911.

HVIDGÅRD, TØMMERUPVEJ 266
Gård nr. 3, del af matr. 4 a af Ullerup, brandforsikringsnr. 13-6, 181, 365, 1055

Hvidgård. 1994. **Foto: Dirch Jansen**

Indledning
Hvidgård har de ældste bevarede bygninger i Ullerup. Gården er fra slutningen af 1600-tallet og var gennem næsten 200 år ejet af den samme slægt. Den sidste i slægten, Anders Petersen og hans kone Wilhelmine, der var datter af skovløber Clemmensen i Kongelunden, fik ikke selv børn. Det var nok ikke tilfældigt, at parret solgte gården til Oluf Albrechtsen, hvis far var fasanjæger i Kongelunden. I dag ejes gården af dyrlægeparret Carsten Hvidgård Poder og Helle Poder. Gårdens navn stammer således fra denne familie.

Bygningshistorie
Den første beskrivelse af gården er fra en brandforsikringsvurdering fra 1777, der i øvrigt er den ældste taksation fra Ullerup. Dengang var gården 2-længet. Stuehuset var på 7 fag, hvoraf de 2 var et kammer, de 3 en stue med panel samt 3 fag blyindfattede ruder. Ved siden af stuen en forstue med åben skorsten og indmuret b$_{ry}$ggerkedel. I forlængelse af stuehuset lå en bygning på 7 fag indrettet til kornlade, stald og karlekammer. Mod øst var en bygning ligeledes på 7 fag indrettet til en lo på 6 fag og en port. Desuden var der på nordsiden et lille

fåre- og hønsehus på 4 fag. Til gården hørte en brønd.

Den daværende ejer Peder Hansen havde netop anskaffet sig nogle nye brandredskaber i form af af en kort og en lang stige, en håndsprøjte, en kort og en lang brandhage og 4 brandspande.

(Sjællands Stiftamt, Brandtaksationsforretning 416, d. 19.6 1777)

40 år senere nemlig den 27.3. 1817 tegnede gårdens daværende ejer, Anders Nielsen, en ny forsikring. Nu var der kommet en længe mod nord, og der var blevet byttet om på nogle af rummenes funktioner. Gården var bygget af blandingstømmer og med lervægge og stråtag.

Gården blev vurderet igen i 1874, men det har ikke været muligt at finde denne taksation. Men går man til en anden kilde, nemlig en aftægtskontrakt fra 1866 mellem enken Karen Adriansdatter og hendes søn Pitter Andersen, kan man ud af denne læse, at der på dette tidspunkt var en vestre længe. Den må være blevet bygget omkring dette tidspunkt, for den er ikke med i oversigten over de enkelte bygninger, man kan finde i de brandforsikringsprotokoller, der dækker perioden ca. 1858-1870. En af bestemmelserne i aftægtskontrakten var, at Karen Adriansdatter skulle have fri bolig i stuelængen sammen med sønnen og hans familie. Hvis dette ikke gik, betingede aftægtskonen sig, at sønnen skulle indrette en

Nordre længe: 11 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til lo, lade, vognskur og materialehus.

Den østre længe: 6 fag lang og 3 fag dyb.
Indrettet til stald for 9 køer og 5 heste, foderlo og maskekule.

Stuehuset mod syd: 11 fag lang, 3 fag dyb og i forlængelse heraf en lolænge 8 fag lang, 3 fag dyb.
Stuehuset indeholdt en indgang til køkkenet, 2 stuer og et kammer og bryggers. Lolængen havde sædelo og indkørselsport.

Desuden var der et svinehus bygget af tømmer med klinede vægge og stråtag. I gården en brønd med karm og vippe.
(Taksation, 245, 2, d. 27.3 1817)

lejlighed til hende i gårdens vestre længe. Denne vestre længe er først nævnt i en oversigt over gårdens bygninger fra 1874 i en brandforsikringsprotokol. Længen var opført af bindingsværk og indeholdt karle- og pigekammer samt svinehus og port. Aftægtskonen Karen Adriansdatter døde iøvrigt 1 år efter kontraktens indgåelse, så det var reelt ikke muligt for hende at gøre alvor af »truslen«.

I 1891 blev der imidlertid indrettet stuehus i den vestre længe, samtidig med at stuehuset mod syd blev bibeholdt.

Bygningsbeskrivelse 1992

Ejendommen omfatter fire sammenbyggede længer og to landbrugsbygninger.

Adgangen til den hvidmalede gård sker ad den gennemgående port i østlængen. Porten er en tofløjet, rødmalet revleport.

Beboelseslængen er mod vest, men en del af den sydlige længe er også indrettet til beboelse.

Det overmalede bindingsværk står tilsyneladende direkte på en kampestenssokkel uden fodrem. Bindingsværket har gennemstukne bjælkeender.

Den nordlige overgavl på den østlige længe er træbeklædt og afsluttes forneden med et vandbræt. Vestgavlen på den nordlige længe er beklædt med tagpap. Taget er lagt med tykt stråtag og mønningen består på alle fire længer af halm uden kragetræer. I de to beboelseslænger er der i tagfladerne placeret halvrunde tagkviste med småprossede vinduer. I tagfladerne på den nordlige længe er der placeret en større, halvrund tagkvist med en sortmalet revledør.

Hvidgård. 1970. Foto: Svend Jans

På tagryggen af den vestlige står en blokformet, hvidmalet skorstenspibe.

Vinduerne i beboelseslængen er to-rammede, blåmalede, småprossede vinduer. Landbrugslængerne er forsynet med små, mørke støbejernsvinduer og røde revledøre.

På ejendommen er der opført yderligere to landbrugsbygninger. Ved gadekæret er der opført en grundmuret, hvidmalet bygning. Sokkelen er sortmalet og taget belagt med tagpap. Vinduerne og revleporten er rødmalede. Denne bygning er opført i 1944.

Bag gården ligger den anden landbrugsbygning, der er grundmuret og hvidmalet. Taget er belagt med grå etemitplader. Vinduer og revleport er rødmalede. Bygningen er opført i 1950.

Kirsten og Oluf Albrechtsen. Ca. 1920.

Ejerliste

C. A. Krabbe	7.2 1772 - 8.5 1772
Peder Hansen	1772 - 24.3 1797
Anders Nielsen	1797 - 27.5 1847
Hans enke Karen Adriansdatter	1847 -15.111866
Peter Andersen	1866 - 13.12 1879
Hans enke Marchen Pedersen	1879 - 15.10 1891
Anders Petersen	1891 - 5.7 1917
Oluf Albrechtsen	1917 - 9.12 1941
Oli Albrechtsen	1941 - 2.5 1983
Carsten og Helle Poder	1983 -

Beboerne

Folketællingen 1787

Peder Hansen	husbonde	52 år, g. 1 g. gårdbeboer
Gjertrud Andersdatter	madmoder	58 år, g. 1 g.
Pitter Andersen	hustruens bror	60 år, g. 1 g. svag og fattig
Anders Nielsen	tjenestekarl	21 år, ug
Kirsten Christensdatter	tjenestepige	24 år, ug
Karen Jensdatter	tjenestepige	20 år, ug

Pitter Andersen overtog i 1764 Hvidgård efter forældrene, men han kunne ikke klare de økonomiske forpligtelser, derfor gik gården på auktion. Hans søster Gjertrud Andersdatter og svogeren, Peder Hansen, købte gården tilbage af Kaptajn Krabbe, der kun havde den et par måneder. Den fallerede gårdmand Pitter Andersen fik dog, som det fremgår af ovenstående liste, lov til at blive boende på gården.

Anders Nielsen, der her står anført som tjenestekarl, var nevø til Gjertrud Andersdatter, og stammede som hende fra St. Magleby. Da parret Peder Hansen og Gjertrud Andersdatter ikke havde nogle børn, der kunne overtage gården, solgte de denne til Anders Nielsen.

Pitter Andersens står som gift - hvor er hans kone?

Jagtselskab i Kongelunden. Fra venstre drengen Carl Albrechtsen, Dirch Hansen, Carl Clemmensen, Martin P. Leth, Anders Pittersen fra Hvidgård, Knud Leth, købmand Clemmensen, ?, Peder Albrechtsen, og den lille dreng til højre måske Oluf Albrechtsen. Ca 1900.

Folketællingen 1801

Anders Nielsen	husbonde	32 år, g. 1 g. bonde og gårdbeboer
Anne Nielsdatter	hans kone	31 år, g. 1 g.
Peder Andersen	deres søn	1 år, ug
Niels Ouskersen	husbondens søsters søn	8 år, ug
Giertrud Anders-datter	husbondes faster	68 år, enke efter 1. ægteskab, lever i fledføring
Anders Larsen	tjenestekarl	20 år, ug
Karen Jensdatter	tjenestepige	26 år, ug
Anne Lisbeth Hindemands	tjenestepige	17 år, ug

Folketællingen 1834

Anders Nielsen	61 år, g	gårdmand
Karen Adriansdatter	52 år, g	hans kone
Pitter Andersen	26 år, ug	deres søn og tjenestekarl
Gerth Andersen	24 år, ug	deres søn og tjenestekarl
Erik Johnsen	16 år, ug	tjenestedreng
Rasmus Dirchsen	12 år, ug	konens søstersøn
Ane Andersdatter	22 år, ug	deres datter og tjenestepige
Gjertrud Andersdatter	20 år, ug	deres datter og tjenestepige
Bodil Jensdatter	18 år, ug	tjenestepige

Folketællingen 1860

Karen Adriansdatter	79 år, f. i sognet, enke	gårdejerske og husmoder
Pitter Andersen	52 år, f. i sognet, g	hendes søn
Marchen Pittersen	41 år, f. i sognet, g	hans kone
Anders Pittersen	12 år, f. i sognet, ug	deres søn
Pitter Pittersen	10 år, f. i sognet, ug	deres søn
Ane Pittersen	8 år, f. i sognet, ug	deres datter
Adrian Pittersen	6 år, f. i sognet, ug	deres søn
Jan Pittersen	1 år, f. i sognet,ug	deres søn
Anders Larsen	24 år, f. i sognet,ug	enkens dattersøn
Johanne Hansen	19 år, f. i sognet, ug	tjenestepige
Margrethe Nielsen	20 år, f. i Sverige, ug	tjenestepige
Carl Helmer	20 år, f. i Kbhn, ug	tjenestedreng
Aage Johnsen	47 år, f. i Sverige, ug	tærskemand

Metalplade fra gravsten over Pitter Andersen fra Hvidgård. Mindesmærket er blevet gemt på gården gennem mere end 100 år.

Folketællingen 1890

Marken Andersen	70 år f. i sognet, enke	husmoder og ejerinde
Anders Petersen	41 år f. i sognet, ug	søn
Jan Petersen	30 år f. i sognet, ug	søn

Tilbage på den store gård er kun en ældre kvinde og hendes 2 sønner. Sammenlignet med tidligere tider er det ikke meget arbejdskraft, men noget tilsvarende gælder f.eks. på gården, Tømmerupvej 260.

Folketællingen 1911

Anders Petersen	f. 5.6 1843 i Tårnby sogn, g	gårdejer
Vilhelmine Petersen	f. 8.7 1851 i St. Magleby, g flyttet hertil i 1891	husmoder
Theodor Jensen	f. d. 8.12 1892 i Gentofte sogn, ug flyttet hertil i 1910	tjenestekarl

MAGLEGÅRD, TØMMERUPVEJ 262
Gård nr. 4, matr.5 c, tidl. 5 a af Ullerup, brandforsikringsnr. 13-1, 176, 360 og 1058

Bomærke

Maglegård.1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Maglegårds historie går tilbage til 1500-tallet, men gården er ombygget flere gange og ingen af de oprindelige bygninger er tilbage. Selvom bygningerne er af nyere dato, er der bevaret minder fra fortiden på gården. I en kælder på Maglegård ligger der nogle brudstykker af nogle grav- eller ligsten. Den ene gravsten er sandsynligvis over Jacob Jansen Kurvemager, der ejede gården fra ca. 1668 og frem til sin død i 1686. Navnet er ulæseligt, men årstallet passer til hans dødsår. På stenen er gårdens bomærke

Bomærke på et brudstykke af gravsten over Teis Jacobsen Kurvemager fra Magtegård, der døde i 1705.

prentet (om bomærker se s. 89). På en anden gravsten over Jacob lansens Kurvemagers søn, Theis Jacobsen, er et tilsvarende bomærke, den ene tværstreg mangler dog.

Maglegård var en af de største gårde i Ullerup, sandsynligvis ejet af efterkommere fra den hollandske koloni i St. Magleby.

I 1751 blev der foretaget et skifte på gården, denne og jorden blev vurderet til 1700 sletdaler. På nabogården, Hvidgård, blev der samme år foretaget et skifte, og her blev værdierne kun sat til 460 sletdaler.

Maglegård har været i samme slægts eje i over 200 år. Den gik fra far til søn fra 1751 indtil 1915, hvor den blev solgt til en nevø, P.B. Dirchsen, der ejede den til sin død i 1967. Efter den tid var jorden ikke længere hovedindtægtskilden for gårdens ejer.

Bygningshistorie

Selvom den ældste taksation er af »nyere« dato nemlig fra 1852, kan man dog ud fra en anden kilde, ovennævnte skifte fra 1751, slutte sig til hvilke rum, der har været i stuehuset. Ved skifteforretningen blev noteret, hvad der var af indbo i de enkelte værelser. Stuehuset indeholdt en kælder, et køkken og en »øverste stue«. Denne ser ud til at være stuen, man opholdt sig i til hverdag, for her var der tintallerkner og bestik. Desuden var der en dagligstue, der må have været den fine stue, for her blev sølvtøjet, stueuret og andre fine ting opbevaret. Maglegård havde desuden et pige- og et drengekammer til tjenstefolkene, og et mellemkammer, hvor man opbevarede gamle klæder i en seng.

Maglegård. Ca 1960.

Den første ombygning af Maglegård, der er registreret i brandtaksationerne, foregik kort efter Henrik Jansen havde overtaget gården. Det skete i 1852, og fra da af gik man gradvist over til at udskifte bindingsværket med grundmur.

I 1852 var indretningen af Maglegård således: Med undtagelse af stuehuset mod nord var de øvrige 3 længer opført af samlingstømmer og med klinede vægge. Alle 4 længer havde stråtag.

Stuehus mod nord: 21 fag lang, heraf var de 14 grundmur og 7 dels klinet, dels grundmur, 5 fag dyb.
Indrettet fra vest til storstue, forstue, stue, forstue, spisekammer, 2 stuer, bryghus, pigekammer, køkken, mælkekammer, tørvehus og stald. Under de 8 første fag var en kælder.

Vestre længe: 11 fag lang, 5 fag dyb.
Indrettet til gennemkørselsport og materialehus.

Øster længe: 13 fag lang, 5 fag dyb.
Indrettet til stald, hønsehus, karlekammer og kartoffelkælder.

Søndre længe: delt i 2, nærmest den vestre længe 1. afdeling: 8 fag lang, 5 dyb.
Indrettet til stakhus og lade.
2. afdeling: 15 fag lang, 5 fag dyb.
Indrettet til vognport, karlekammer, materialekammer, skærelo og stald.

Der var desuden et svinehus mod øst udenfor gården og på gårdspladsen en stensat brønd med karm.
(Taksation nr. 1103, d. 2.11. 1852)

I 1857 var en ny vestre længe og et stuehus mod øst under opførelse. Begge var opført af grundmur, stuehuset fik tegltag, den vestre længe stråtag. Stuehuset var fra nord indrettet med et spisekammer, køkken, pigekammer, sovekammer, dagligstue, havestue, storstue, borgerstue og et kammer. Desuden var der kælder under pige- og sovekammer.
(Taksation nr. 1314, d. 24.7. 1857)

Året efter var der igen sket en ændring, idet der var kommet en ny grundmuret sydlænge på 23 fag eller 56 alen lang, 14 alen dyb og 4 1/2 alen høj. Bygningen havde stadig stråtag og var indrettet til lade. Den var sammenbygget med den vestre længe og forbundet med den østre længe med en mellemrumsmur. Det gamle stuehus mod nord var nu 18 fag eller 56 alen lang. Det var indrettet til vaskehus, rullestue, brændehus, vognskur, karlekammer, materia-

lehus og lo. Desuden var der 6 fag små vinduer, en reminiscens fra dengang længen blev brugt til stuehus. Den var sammenbygget med den vestre længe.

(Sognetaksation løbenr. 14, d. 28.7. 1858)

I 1874 var alle bygningerne ifølge brandforsikringsprotokollerne opført af grundmur. Stuehuset mod øst, lo og lade mod syd, stald m.m. mod vest og vaskehus, karlekammer og stald mod nord.

Bygningsbeskrivelse 1992

Ejendommen omfatter tre sammenbyggede længer og et fritliggende stuehus. Stuehuset, der vender mod øst, er et grundmuret 1 1/2-etages hus. Sokkelen er sortmalet kampesten og herover fremtræder murværket pudset og hvidmalet.

Taget er halvvalmet med grå vingetegl og uden udhæng. Gavlene afsluttes med en hvidmalet, muret gesims under halvvalmen. Den murede, fremspringende gesims fortsætter langs tagfoden.

På den østlige facade blev der i 1934 bygget en flerfags frontispice. Frontispicen er hvidmalet, og det helvalmede tag er belagt med grå vingetegl. Under helvalmen løber en hvidmalet, fremspringende gesims. I frontispicen er der indsat tre to-rammede vinduer.

De oprindelige vinduer er udskiftet med nye brunmalede vinduer i fladbuestik. I sydgavlen er der indsat to hel-rammede franske altaner, mens der i nordgavlen er et to-rammet vindue.

De tre sammenbyggede længer bliver hovedsaglig brugt til malervirksomhed. De grundmurede bygninger er i 1½-etage og med sadeltag.

Kampestenssokkelen er sortmalet og murværket er pudset og hvidmalet.

Tagmaterialet er forskelligt på de tre længer, dog er det holdt i grå-brune nuancer: den nordlige længe er belagt med betontagsten, den vestlige med betontagsten mod gården og ondulineplader på den anden tagside, mens den sydlige længe er belagt med bølgeeternitplader.

På tagryggen af den nordlige længe står en blokformet, hvidmalet skorstenspibe. Endvidere er der i længen en gennemgående port.

Længerne er forsynet med revledør og nye to-rammede vinduer med tre-rudede rammer samt brunmalede støbejernsvinduer i rundbuestik.

Vinduer og døre er behandlet med træbeskyttelsesmiddel.

Ejerliste

Cornelis Jansen	-1751
Hendrich Corneliussen	1751 - 27.6 1800
Jan Hendrichsen	1800 - 15.2 1849
Hendrich Jansen	1849 - 2.7. 1885
Mikkel Henriksen	1885 - 14.1 1915
Peter Bastian Dirchsen	1915 - 21.6 1969
Peter Ehlers	1969 - 19.6 1972
Ole Dirch Hansen	1972 - 2.5 1975
Peter Ehlers	1975 - 16.6 1975
Klaus Kristoffersen	1975 -

Peter Bastian Dirchsen født på Nordregård i Tårnby, opsynsmand på Saltholm 1907-1914 og derefter ejer af Magtegård.

Beboerne

Folketællingen 1787

Hendrich Corneliussen husbond	58 år	g.3.g.	foged og gårdbeboer
Abelone Nielsdatter madmoder	39 år	g.l.g	
Jan Henriksen søn	7 år	ug	
Lars Andersen fattigt antaget barn	8 år	ug	
Anders Hansen tjenestekarl	39 år	ug	
Anders Pedersen tjenestekarl	35 år	ug	
Niels Carlsen tjenestekarl	31 år	ug	
Anders Jensen tjenestekarl	16 år	ug	
Sidse Sørensdatter tjenestepige	26 år	ug	
Kirsten Sørensdatter tjenestepige	24 år	ug	
Marchen Joensdatter tjenestepige	18 år	ug	

Hendrich Corneliussen ejede på dette tidspunkt også Petersgård. I folketællingen 1787 mangler der en gård i Ullerup. Det er enten Maglegård eller Petersgård. Men da fogeden (her ejeren af de to gårde, Hendrich Corneliussen) altid nævnes først i hver enkelt landsby i sognet, kan det således godt være gård nr. 5 i Ullerup, Maglegård, der her kommer først. Ellers kommer gårdene i nummerisk rækkefølge i listen. Da Maglegård endvidere er Hendrich Corneliussens barndomshjem, er han sandsynligvis blevet boende her og ikke flyttet til Petersgård (se i øvrigt under Petersgård).

Folketællingen 1801

Jan Hendrichsen	husbond	20 år, ug	bonde og gårdbeboer
Hendrich Kornelisen	husbonds forældre	71 år, g. 3 g.	lever i fledføring
Abelone Nielsdatter	do	52 år, g. l.g.	do

Kirsten Hendrichs-datter	husbondes søster	8 år, ug
Hans Larsen	tjeneste-karl	28 år, g 1 g.
Bendt Jensen	tjeneste-karl	26 år, ug
Peder Kristensen	tjeneste-karl	15 år, ug
Anne Jensdatter	tjeneste-pige	26 år, ug
Sidse Gierdtsdatter	tjeneste-pige	20 år, ug
Anne Olsdatter	tjeneste-pige	15 år, ug

Her er Hans Larsen et eksempel på, at gifte tjenestefolk ofte måtte bo adskilt.

Folketællingen 1834

Jan Hendrichsen	53 år	gift	gårdmand
Else Mouritzdatter	51 år	gift	hans kone
Claus Jansen	27 år	ugift	søn
Chrilles Jansen	16 år	ugift	søn
Mouritz Jansen	13 år	ugift	søn
Hans Jansen	9 år	ugift	søn
Marchen Jansdatter	20 år	ugift	datter
Margrethe Olesdatter	51 år	ugift	tjenestepige
Stine Christensen	19 år	ugift	tjenestepige
Peter Terkilsen	38 år	ugift	tjenestekarl
Ole Poulsen	22 år	ugift	tjenestekarl
Christen Jonasen	39 år	ugift	tjenestekarl

Jan Henriksen ejede 2 gårde i Ullerup, han havde i 1826 købt Petersgård tilbage til familien (se ovenfor og under Petersgård). En af sønneme, den senere ejer Henrik Jansen, opholder sig i 1834 hos sin søster på Raagaard.

Folketællingen 1860

Hendrik Jansen	37 år, f.i sognet, g	husfar, gårdmand
Karen Mikkelsen	40 år, f. i sognet, g	hans kone
Mikkel Hendriksen	10 år, f. i sognet, ug	deres søn
Crilles Hendriksen	5 år, f. i sognet, ug	deres søn
Cornelius Hendriksen	3 år, f. i sognet, ug	deres søn
Jan Henriksen	80 år, f. i sognet, em	mandens fader
Marie Augustine Nicoline Schakas	25 år, f. i sognet, ug	tjenestepige
Ida Albertine Jacobsen	16 år, f. i Kbhn, ug	tjenestepige
Ole Jørgensen	23 år, f. i sognet, ug	tjenestekarl
Peder Vilhelm Jørgensen	29 år, f. i Kbhn, ug	tjenestekarl
Ole Jacobsen	26 år, f. i Sverige, ug	tjenestekarl
Christian Thete	43 år, f. i Kiel, ug	tjenestekarl

Folketællingen 1890

Mikkel Henriksen	46 år f. i sognet, em	husfader og gårdejer
Else Hendriksen	7 år, f. i sognet, ug	datter
Karen Hansine Henriksen	4 år, f. i sognet, ug	datter
Hendrik Jansen	67 år, f. i sognet, em	aftægtsmand
Elne Peterson	36 år f. i Sverige, ug	tjenestepige
Emma Marie Grønberg	44 år f. i Helsingør	husholderske
Olof Olson	21 år, f. i Sverige, ug	tjenestekarl
Niels-Peter Christensen	17 år, f. i sognet, ug	tjenestekarl

Folketællingen 1911

Mikkel Henriksen	f. 1.3 1850 i sognet, g.	husfar og gårdejer
Anne Henriksen	f.18.2 1853 i sognet, g	husmor
Gert Rikhart Frederiksen	f. 15.6 1898 Flyttet hertil i 1904 fra Ringsted, ug	barnebarn
Eduart Christensen	f. 9.6 1888 i sognet, ug	tjenestekarl
Alfred Jensen	f. 19.7 1891. Flyttet hertil i 1910 fra Vissinge, ug	tjenestekarl
Rasmine Nielsen	f.23.10 1885. Flyttet hertil i 1908 fra Glostrup, ug	tjenestepige
Emilie Blouer	f. 29.5 1894. Flyttet hertil i 1908 fra Sundby, ug	tjenestepige

Maglegård set fra vest. ca. 1965.

Foto: Christian Elling

TØMMERUPVEJ 260
Gård nr. 5, matr. 6 l, tidl. 6 a af Ullerup, brandforsnr. 13-9, 184, 368 og 1060

Tømmerupvej 260. 1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Gården Tømmerupvej 260 er en gammel bindingsværkbygning, hvis ældste dele er henved 300 år gamle. Som de fleste andre gårde i byen, har også denne været ejet af samme slægt gennem mange generationer.

Bygningshistorie
Den ældste brandtaksation er fra 1821, dengang var det en trelænget gård bygget af blandingstømmer og lervægge samt med stråtag.

I 1850 blev der bygget om på stuehuset. I første omgang blev 8 fag genopbygget i bindingsværk.

Stuehus mod nord: 18 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet med en indgang fra gården til en forstue, et køkken, 2 stuer, en mellemgang til et pige-og et spisekammer, bryghus, karlekammer, lo, lade og stald for 12 kreaturer. Fra forstuen var en fast trappe til loftet, som var ud i eet, og under den ene stue var en kælder.

Vestre længe: 7 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet med en gennemkørselsport, brænde og materialehus.

Østre længe: 10 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til stald, lo og gennemkørselsport.

I gården var der desuden en tømmersat brønd med karm og vippe og om gården et 12 fags plankeværk.
(Brandtaksation nr. 308, 2, d. 6.12. 1821)

Det var her, der var foderrum, lo, lade, karle- og mælkekammer. De resterende 10 fag blev genopført dels med grundmur og dels med bindingsværk. Det var her, den egentlige beboelse var, forstue, køkken, stue, kammer, en gang og en storstue med kælder under. Bredden på huset var uforandret 3 fag. Den vestre længe indeholdt nu også stald, men ellers var denne og den østre længe uforandret.

Det var den sidste taksation, det har været muligt at finde. Men ud fra brandforsikringsprotokollerne kan man læse, at den vestre længe er nedrevet mellem 1898 og 1915.

Bygningsbeskrive/se 1992

Ejendommen omfatter et beboelseshus, der er sammenbygget med en landbrugsbygning. Landbrugsbygningen, der ligger mod Tømmerupvej, er mod vest forlænget med stuehuset.

Huset er opført med bindingsværk og er i 1-etage med udnyttet tagetage. Over den sortmalede, fremspringende sokkel fremtræder bindingsværket på stuehuset sortmalet, mens tavl og landbrugsbygning er hvidmalet.

Taget er belagt med stråtag, hvor mønningen er fastholdt med kragetræer. Taget har et beskedent udhæng og er forsynet med vindskeder. I stuehusets tagflader er placeret halvrunde tagkviste med sprossede vinduer.

Stuehusets vestlige gavl er beklædt med vandrette brædder. Landbrugsbygningens nordlige gavl er muret, mens den sydlige er beklædt med lodrette liggende brædder - gavlebrædder og vindskeder er brunmalede. På tagryggen står en skorstenspibe med sokkel og udkragning.

Landbrugsbygningens revledøre, traditionelle vinduer og de småprossede støbejernsvinduer er grønmalede. Stuehusets døre og de torammede vinduer med tre-rudede rammer er alle rødmalede.

Ejerliste

Peder Andersen Møller og hans enke Marchen Ouskersen	30.3 1761 - 15.8 1800
Esben Theisen og hans enke Gjertrud Christiansdatter	1800 - 25.4 1836
Dirch Jansen	1836 - 4.6 1874
Esben Dirchsen	1874 - 14.5 1908
Christian Frederik Nielsen	1908 - 19.3 1938
Else Marie og Edvard Nielsen	1938 - 13.7 1939
Edvard Nielsen	1939 - 25.11 1948
Thønnes Nielsen	1948 - 1.4 1976
Peter Ehlers	1976 - 30.7 1980
Susan og Chr. Henrik Biering	1980 -

Beboerne

Folketællingen 1787

Peder Andersen	husbond	52 år, g. l.g. gårdbeboer
Marchen Auchersdatter	madmoder	50 år, g. 1. g
Lejsbeth Andersdatter	mandens søster	55 år, ug
Anders Pedersen	søn	26 år, ug

Jens Pedersen	søn	17 år, ug
Sidse Pedersdatter	datter	22 år, ug
Alt Pedersdatter	datter	15 år, ug
Majnu Pedersdatter	datter	14 år, ug
Threjn Pedersdatter	datter	4 år, ug

Folketællingen 1801

Esben Thejsen	husbonde	33 år g.1.g bonde og gårdbeboer
Ahldt Pedersdatter	hans kone	29 år, g. 1.g
Sidse Espensdatter	deres datter	1 år, ug
Mardtgen Ouskerdatter	konens moder	63 år, enke efter 1. ægteskab
Threjn Pedersdatter	konens søster	16 år, ug
Majno Pedersdatter	konens søster	27 år, g.1 g
Mardtgen Nielsdatter	dennes datter	1 år, ug
Peder Nielsen	tjenestekarl	44 år, ug

Her lever ikke blot 2 generationer sammen, men også den ene ægtefælles søstre og den enes lille spæde barn. Datidens familiekollektiv bundet sammen af indbyrdes økonomisk afhængighed. Majno står i kirkebogen anført som gift med Niels Olufsen, men hvor han er henne på dette tidspunkt vides ikke. Måske er han soldat. Men i 1834 er familien samlet i Tømmerup. Nu står han opført som hjulmand og ikke som indsidder, som ved datterens dåb.

Folketællingen 1834

Esben Theisen	67 år, g	gårdmand
Gjertrud Christensdatter	43 år, g	hans kone
Theis Espensen	18 år, ug	deres søn
Christen Espensen	15 år, ug	deres søn
Trein Espensdatter	31 år, ug	deres datter
Marchen Espensdatter	23 år, ug	deres datter
Alt Hansdatter	5 år, ug	deres datterdatter
Marie Nielsen	18 år, ug	tjenestepige
Jens Pedersen	54 år, ug	tjenestekarl

Alt Hansdatter var født i St. Magleby. Hun blev i folketællingen 1845 betegnet som »fjollet lige fra barndommen«. Hun blev senere boende hos mosteren Trein og hendes mand Dirch Jansen.

Folketællingen 1860

Dirch Jansen	60 år, f. i sognet, g	gårdmand og husfader
Trein Esbensdatter	57 år, f. i sognet, g	hans kone
Alt Dirchsen	24 år, f. i sognet, g	deres datter
Esben Dirchsen	21 år, f. i sognet, g	deres søn
Jan Nielsen	37 år, f. i sognet, g	datterens mand
Niels Jansen	2 år, f. i sognet, ug	hans og hendes barn
Gjertrud Christensdatter	70 år, f. i sognet, enke	på aftægt, konens moder
Karen Knudsdatter	57 år, f. i sognet, g	tjenstepige

Tjenestepigen Karen Knudsdatter blev gift i 1828 med Peder Johansen fra Maglebylille. De fik 2 børn, som begge døde spæde. Gennem de blot 3-4 år de boede sammen, flyttede de i hvert fald 3 gange: fra Ullerup til Løjtegård og sidst

F;a venstre Ella Nielsen, Tommy Christiansen, Kurt Henriksen og Anna Nielsen foran Tømmerupvej 260. Ca.1930.

til Tømmerup. Hvad der gik galt vides ikke, blot at deres veje skiltes. Hun var i 1834 tjenestepige i Kastrup og han tjente på en gård i Sundby ester. Hun står stadig her over 30 år senere opført som gift.

Folketællingen 1890

Espen Dirchsen	50 år, f. sognet, ug	husfar og gårdejer
Threin Jansen	87 år, f. i sognet, enke	undertagskvinde

Det er de eneste to, søn og mor, der driver gården på dette tidspunkt.

Han er som skrevet står ugift, og det er formodentlig derfor, gården efter ham gik over på en anden slægts hænder.

Folketællingen 1911

Christian Nielsen	f 15.81876 i Tårnby sogn, g	gårdejer
Gertrud Nielsen	f 18.6 1887 i Tårnby sogn, g	husmoder
Anna Marie Olsen	f 2.10 1896 i Kbhn. Flyttet hertil i 1910, ug	tjenestepige
Charl. Olluf Olsen	f 6.1. 1896 i Tårnby, ug	tjenestekarl
Else Marie Nielsen	f 25.10 1910 i Tårnby sogn, ug	datter
Jens Jensen	f 21.2 1862 i Frederiksberg. Flyttet hertil i 1883, g	husfader og arbejdsmand
Ellen Jensen	f. 25.9 1850 i Sverige. Flyttet hertil i 1880	husmoder
Espen Dirksen	f 3.10 1839 i Tårnby sogn, ug	partikulier
Cornelius Olsen	f. 6.3 1855 i Tårnby sogn, g	husfader og arbejdsmand
Anna Emilie Olsen	f. 9.10 1860 i Roskilde. Flyttet hertil i 1876, g	husmoder
Frits Christian Olsen	f. 3.6 1894 i Tårnby sogn, ug	søn
Karen S. Olsen	f. 26.2 1898 i Tårnby sogn, ug	datter

Der boede således 12 personer på den forholdsvise beskedne gård. Familien Nielsen har muligvis måttet tage lejere ind for at kunne klare de økonomiske forpligtelser på gården, som de havde købt 3 år tidligere. Den tidligere gårdejer Esben Dirchsen boede stadig på sin slægtsgård, nu som lejer.

SKANSEN. TØMMERUPVEJ 252
Gård nr. 6, matr. nr. 7 a af Ullerup,
brandforsnnr. 13-8, 183, 367 og 1063

Skansen. 1994. Foto: Dirch lansen

Indledning
Denne gårds navn stammer måske fra 1. verdenskrig, hvor der blev bygget nogle skanser omkring Ullerup by. Navnet ses ikke i skøder eller andre papirer vedrørende gården og dens beboere. Gården kan spores ca. 300 år tilbage i tiden, og som andre gårde i byen har også denne været beboet af samme slægt i mange generationer. Fra denne gård er der bevaret mange papirer, bl.a. skillingsvisen om Ellens bryllup skrevet af Julius Strandberg og omtalt s. 18.

Gårdens nuværende ejer, Niels H. Lihme, er en af de få i byen, der stadig dyrker jorden og har sin indkomst herfra.

Stuehuset mod nord: 17 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet med en indgang fra gården til en forstue, herved et køkken med skorsten, 2 stuer, et spise- og et pigekammer. Under den sidste stue en kælder på 3 fag og fra forstuen en fast trappe op til loftet. Desuden lo og stald for 16 kreaturer.

Vestre længe: 4 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til gennemkørselsport og materialehus.

Østre længe: 9 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til skærelo, lade og gennemkørselsport.

Søndre længe: 14 fag lang, 3 fag dyb.
Indrettet til lo, lade, stakkehus, stald og 6 kretaurer, heri et grundmuret vaskehus og et karlekammer.

(Brandtaksation nr. 308, 1, d. 6.12. 1821)

Bygningshistorie

Den første og eneste brandtaksation fra gården er fra 1821. Dengang var gården firlænget, opbygget af blandingstømmer og lervægge og med stråtag, se næste side.

I de følgende ca. 50 år skete der ifølge brandforsikringsprotokollerne ingen forandring på gårdens bygninger. I 1874 kom der en mindre tilbygning til stuehuset midt på dennes nordside, som blev anvendt til beboelse. Den var ligesom de øvrige af gårdens bygninger opført af bindingsværk og med stråtag. Mod vest blev der bygget et svinehus i forlængelse af de eksisterende bygninger.

I september 1907 blev den østlige og den sydlige længe nedrevet. I 1920'erne blev strået udskiftet med eternittag. I 1930'erne kommer der drivhuse på ejendommene og i den forbindelse også kedelhus og skorsten. Gårdens ejere drev nu gartneri.

I den følgende bygningsbeskrivelse fra 1992 står anført, at bygningerne er opført i grundmur. Der må imidlertid stadig være bindingsværk i bygningerne gemt bag det grundmurede.

Bygningsbeskrivelse 1992

Ejendommen omfatter stuehuset og den oprindelige landbrugsbygning samt flere nyopførte bygninger til landbrugsproduktion.

Stuehuset er et grundmuret 1-etages hus med sadeltag. Sokkelen er sortmalet og herover fremtræder murværket pudset og hvidmalet. Taget er beklædt med grå bølgeeternitplader med lille tagudhæng og sortmalede, spinkle vindskeder.

I den østlige gavl er der indsat et mindre rundt vindue af støbejern, mens gavlen på tilbygningen er beklædt med brædder. På tagryggen står en hvidmalet skorstenspibe med sokkel og udkragning.

Husets oprindelige vinduer er udskiftet til to-rammede vinduer, der er behandlet med træbeskyttelsesmiddel.

På ejendommen er der i 1933 og 1979 opført flere bygninger til landbrugsformål. Den største bygning er opført med røde profilerede plader og taget er belagt med bølgeeternitplader.

Ejerliste

Ole Comeliussen og hans enke Ane Jansdatter	- 24.12 1784
Claus Hendrichsen og hans enke Karen Olsdatter	1784 - 13.2 1818
Dirch Mouritsen og hans enke Else Clausdatter	1818 - ? .1 1862
Hans Madsen	1862 - 12.7 1883
Svend Comeliussen	1883 - 4.2 1897
Adrian Gjertsen og hans arvinger	1897 - 4.8 1920
Chr. F. Nielsen	1920 - 3.7 1932
Alfred Christensen	1932 - 30.3 1946
Edvard H. Christensen og hans enke Carla Christensen	1946 - 28.1 1975
Niels Remmer Lihme	1975 -

Skansen. Ca. 1910. Stuehuset rummede på dette tidspunkt ifølge Edvard Hansen, køkken, dagligstue, soveværelse, spisetue og i en »karnap« i tilknytning hertil en gildestue. I den sidste del var hestestald.

Beboerne

Folketællingen 1787

Claus Hendrichsen	husbond	27 år, g.1.g	gårdbeboer
Karen Olsdatter	mad-moder	31 år, g.1.g	
Ole Clausen	søn	1 år, ug	
Else Clausdatter	datter	3 år, ug	
Ane Jansdatter	svigermoder	75 år, enke efter 2. ægteskab	
Pitter Larsen	dennes søn af 1. ægteskab	53 år, ug	
Mons Haagensen	tjeneste-karl	30 år, ug	
Christen Mortensen	tjeneste-karl	28 år, ug	
Aage Pittersen	tjeneste-karl	18 år, ug	
Dyver Aagesdatter	tjeneste-pige	32 år, ug	
Gjertrud Pedersdatter	tjeneste-pige	22 år, ug	

Gårdens tidligere ejer, Ane Jansdatter, boede på aftægt her hos datteren og svigersønnen. Samtidig havde familien velsagtens også hjælp i halvbroderen, Pitter Larsen. Det må have været en forholdsvis stor gård på dette tidspunkt med det store falkehold.

Folketællingen 1801

Klaus Hendrichsen	husbonde	41 år, g.1.g	bonde og gårdbeboer
Karen Olsdatter	hans kone	46 år, g.1.g	
Else Klausdatter	deres datter	15 år, ug	
Ole Klausen	deres søn	14 år, ug	
Krilles Klausen	deres søn	9 år, ug	
Hendrich Klausen	deres søn	2 år, ug	
Kirsten Klausdatter	deres datter		12 år, ug
Anne Klausdatter	deres datter		6 år, ug
Mogens Haagensen	tjenestekarl		46 år, ug
Ole Pedersen	tjenestekarl		25 år, ug
Sidse Pedersdatter	tjenestepige		26 år, ug
Kirstine Andersdatter	tjenestepige		56 år, ug

Folketællingen 1834

Else Clausdatter	49 år, enke	gårdmands-enke
Karen Dirchsdatter	16 år, ug	hendes datter og tjenestepige
Marie Just	79 år, enke	tjenestepige
Frederik Olsen	23 år, ug	tjenestekarl
Ellen Andersdatter	11 år, ug	hendes mands broderdatter
Henrich Clausen	36 år, ug	tjenestekarl
Claus Dirchsen	18 år, ug	tjenstekarl
Jacob Olsen	56 år, ug	tjenestekarl

Her er Else Clausens datter Karen, sønnen Claus og broderen Henrik opført som tjenestefolk, som det også kan ses på andre gårde på dette tidspunkt. Else Clausen blev enke i 1829 med 2 mindreårige børn. Hun foretrak i modsætning til mange andre enker åbenbart at forblive ugift og drive gården videre med familien og nogle tjenestefolk til hjælp.

Folketællingen 1860

Hans Madsen	35 år, **f.** i sognet, g	gårdmand og husfader
Karen Dirchsen	42 år, f. i sognet, g	hans kone
Karen Hansen	5 år, **f** i sognet, ug	deres datter
Dirch Hansen	1 år, **f** i sognet, ug	deres søn
Else Clausdatter	74 år, f. i sognet, enke	konens moder
Hendrik Clausen	62 år, f. i sognet, ug	hendes broder
Trein Hansdatter	22 år, **f.** i sognet, ug	tjenestepige
Caroline Vilhelmine Bøgh	17 år, f. i sognet, ug	tjenestepige
Jan Dirchsen	26 år, **f** i sognet, ug	tjenestekarl

Den tidligere ejer Else Clausdatter levede her på aftægt hos datteren og hendes mand, også hendes bror boede på gården.

Folketællingen 1890

Svend Corneliussen	32 år, f. i sognet, g	husfader og gårdejer
Karen Corneliussen	34 år, **f.** i sognet, g	hans kone
Dirch Svend Corneliussen	7 år, f. i sognet, ug	søn
Hans. Madsen	64 år, f. i sognet, g	undertagsmand
Karen Madsen	71 år, **f** i sognet, g	undertagskvinde
Emma Christina Johansen	23 år, f. i Sverige, ug	tjenestepige
Jan Dirchsen	56 år, **f** i sognet, em	tjenestekarl

Hans og Karen Madsen havde en søn og en datter. Datteren og hendes mand overtog gården, men sønnen Dirch Hansen fik halvdelen af de ca. 70 tdr. land, der hørte til gården. Han byggede så gården på nuværende Tømmerupvej 253, lige overfor Skansen. Hans Madsen og hans kone levede på aftægt på Skansen, som det fremgår af ovenstående. Men efter nogle år flyttede de over til sønnen.

Det er værd at bemærke, at Jan Dirchsen havde været tjenestekarl på gården i ca. 30 år. Han var blevet gift i 1870 og blevet enkemand igen i 1885.

Folketællingen 1911

Vilhelm Olsen	f. 12.11 1864 i sognet, g	husfader, skatteopkræver og forpagter
Hanne Olsen	**f** 7.2 1864 i Sverige Flyttet hertil i 1880, g	husmoder
Martin Alfred Olsen	f. 19.12 1892 i sognet, ug	søn
Ellen Marie Olsen	f. 11.9 1894 i sognet, ug	datter
Villiam Fr. Olsen	**f** 5.4 1900 i sognet, ug	søn

Vilhelm Olsen var, som det fremgår, forpagter af Skansen.

ULLERUPGÅRD, TØMMERUPVEJ 248

Hus nr. 1 under Raagaard, matr. 33 af Ullerup,
brandforsikringsnr. 13-7,182, 366 og 1076

Ullerupgård. 1994. **Foto: Dirch lansen**

Indledning

Ullerupgård begyndte som et husmandssted i 1786, da hjulmand Hans Hansen fra Sundby købte en jordlod, der var ejet af gårdmand Jan Tønnesen fra St. Magleby. Lodden lå dengang under Raagaards jorder, hvorfra den blev udstykket. Her byggede Hans Hansen et husmandssted og havde sandsynligvis også sit hjulmagerværksted her. Dette håndværk må have givet godt, for efter nogle år købte han Petersgård(s.d.) og solgte husmandsstedet til sønnen.

Ejendommen blev først i slutningen af 1800-taller betegnet som gård.

Bygningshistorie

Ejendommen blev første gang vurderet til brandforsikringen i 1820, da var den tre-længet, opført af blandingstømmer med lervægge og stråtag.

Stuehus mod nord: 9 fag lang, 3 dyb.
Forstue, køkken med grundmuret skorsten, stue, spisekammer, bryghus, brændehus og materialekammer.

Vestre længe: 9 fag lang, 3 dyb.
Stald til 6 kreaturer, lade og gennemkørselsport.

Østre længe: 6 fag lang og 3 dyb.
Sædelade og gennemkørselsport.

(Taksation nr. 286 dec. 1820)

I 1856 begyndte en ombygning, stuehusets bindingsværk blev nogle steder udskiftet med grundmur, og bredden på bygningen blev udvidet til 4 fag. Der var nu 2 stuer i beboelseslængen.

I 1879 blev den vestre længe ombygget og opført i grundmur og indrettet til stald og karlekammer. Længen var 8 fag eller 22 alen lang, 10 alen dyb og 4 alen høj, og stadig med stråtag. I 1904 blev der opført et helt nyt stuehus med skifertag mod øst og en staldlænge mod nord med bl.a. vaskehus belagt med cementtag. Nogle år senere blev gården firlænget med en ladebygning mod syd. Stuelængen var ikke bygget sammen de tre øvrige længer.

Bygningsbeskrivelse 1992

Ejendommen består af tre sammenhængende længer og et fritliggende stuehus. Stuehuset, der ligger mod øst, er et 1½-etages grundmuret hus med sadeltag. Sokkelen er udført af kløvet marksten med hvidtede fuger. Murværket fremtræder pudset og hvidmalet.

Heltaget er belagt med grå tagskifer med et lille tagudhæng og spinkle vindskeder. På tagryggen står to pudsede og hvidmalede skorstenspiber med sokkel og udkragning. Vinduerne er gulmalede dannebrogsvinduer. Den oprindelige havedør er udskiftet, og den nye er behandlet med træsbeskyttelsesmiddel.

De tre sammenhængende længer er i 1-etage og med sadeltag. Sokkelen er sortmalet og murværket fremtræder pudset og gulmalet. Langs tagfoden på den vestlige længe løber en fremspringende, pudset og hvidmalet gesims.

Tagmaterialet er forskelligt på de tre længer. Dog er det holdt i grålige nuancer. Taget er uden udhæng, men med spinkle, grønmalede vindskeder. På tagryggen af den nordlige længe står en pudset, gulmalet skorstenspibe med sokkel og udkragning.

Længerne er forsynet med grønmalede revledøre og støbejernsvinduer i fladbuestik.

I den nordlige længe er der en gennemgående port. Den rundbuede, grønmalede port er placeret i en frontispice.

Ejerliste

Hans Hansen	1786 - 9.1. 1801
Tønnes Hansen og hans enke Karen Christensdatter	1801-14.21835
Christen Tønnesen	1835 - 4.5 1871
Lars Nielsen og hans enke Ane f.Stuck	1871 - 13.1 1920
Gert Bastian Olsen og hans enke Anna	1920 - 26.3 1952
Lars Peter Nielsen og hans enke Anna G.	1952 - 21.5 1979
Knud, Henning og Keld Nielsen	1979 - 18.12 1989
Edith og Kjeld Ronicke	1989-

Ullerupgård. Fra venstre: Ane Nielsen med barnebarnet Anna Gerda Olsen, Anna Kirstine Olsen, Gert Bastian Olsen, Martin Nielsen, og tjenestefolkene Theodor Johansen og Mathilde Mortensen. 1910.

Beboerne

Folketællingen 1787

Hans Hansen	husbond	48 år, g.2.g	hus- og hjulmand
Ane Hansdatter	husmor	41 år, g.1.g	
Jan Hansen	søn	9 år, ug	
Niels Hansen	søn	6 år, ug	
Kirsten Hansdatter	datter	11 år, ug	
Threjn Hansdatter	datter	3 år, ug	

Folketællingen 1801

Tønnes Hansen	husbond	27 år, g.1.g	husmand med jord
Karen Kristensdatter	hans kone	30 år, g.1.g	

Karen Kristensdatter var født i Sverige og var således en ud af mange svenskere på øen på dette tidspunkt.

Folketællingen 1834

Christen Tønnesen	26 år, g	husejer og jordbruger
Ane Clausdatter	39 år, g	hans kone
Karen Kristensdatter	64 år, enke	ophold på stedet, aftægt

3. generation har her overtaget Ullerupgård.

Folketællingen 1860

Christen Thønnesen	52 år f. i sognet, g	husmand og husfar
Ane Clausdatter	65 år, f. i sognet, g	hans kone

Parret fik ingen børn selv, men havde en overgang en nevø, Tønnes Nielsen, boende.

Folketællingen 1890

Lars Nielson	42 år, f. i Sverige, g	husfar og gårdejer
Ane Dorthea Nielsen	40 år, f. i sognet, g	husmor
Marken Helene Nielsen	15 år, f. i sognet, ug	datter
Anna Christine Nielsen	11 år, f. i sognet, ug	datter
Martin Christian Nielsen	9 år, f. i sognet, ug	søn
Niels Johansson	32 år, f. i Sverige, g	tjenestekarl
Frederik Jacobsen	22 år, f. i Kbhn, ug	tjenestekarl

Den svenske tjenstekarl Niels Johansson var gift, men hvor var mon konen?

Folketællingen 1911

Anne Nielsen	f. 11.12 1849 i sognet, enke	husmor og landmand
Martin Chr. Nielsen	f. 8.3 1880 i sognet, ug	søn
Gert Bastian Olsen	f. 27.8 1874 i sognet, g	svigersøn
Anna Kirstine Olsen	f. 2.3 1878 i sognet, g	datter
Anna Gerda Olsen	f. 15.6 1909 i sognet, ug	deres datter
Theodor Johansen	f. 14.10 1890, ug, flyttet hertil fra Græsted i 1910	tjenestekarl
Mathilde Mortensen	f. 21.5 1893, ug, flyttet hertil i 1910 fra Kbhn.	tjenestepige

L,. P Nielsen, Ullerupgård, på grønttorvet. Ca. 1950.

LINDEGÅRDEN, TØMMERUPVEJ 244

Matr. 34 tidl. matr. 30 af Ullerup,
brandforsnr. 13-18, 193, 377 og 1077

Lindegården. 1994. Foto: Dirch lansen

Indledning

Gården fik sit navn i 1930'erne, da en alle af lindetræer blev plantet fra Tømmerupvej ned til gården. Dengang blev jorden dyrket med frilandsgartneri. Denne ejendom var som Ullempgård et husmandssted indtil omkring slutningen af forrige århundrede, hvor ejendommen havde udviklet sig til en gård.

Bygningshistorie

Ejendommen blev første gang vurderet til brandforsikringen i 1842, og bestod af et stuehus opført af dels mur og dels klinede vægge, en længe mod øst opført af stampede lervægge, en vestlig længe opført af klinede vægge med samlingstømmer. Alle 3 bygninger havde strå-tag.

Stuehus mod nord: 6 fag lang, 3 dyb.
En stue, et kammer, et køkken, en forstue og et brændekammer.

Vestre længe: 6 fag lang, 3 fagdyb.
Gennemkørselsport, stald,lade og lo.

Østre længe: 6 fag lang, 3 fag dyb.
Gennemkørselsport, lo og lade.

(Taksation nr. 779,2)

I 1878 blev der opført en længe af grundmur mod syd, der indeholdt stald og lade. Den var ikke sammenbygget med den østre, men lå ca. 1,5 meter fra denne. Samme år blev stuehuset ombygget, så det betod dels af klinede vægge og dels af grundmur.

I 1907 blev gården ombygget. Der blev opført et vaskehus i grundmur mod syd i forlængelse af den østre længe. Den nordlige del af den østre længe blev i 1930 indrettet til gennemkørselsport og karlekammer.

I 1855 blev den sydlige og den vestre længe ombygget.

Bygningsbeskrive/se 1992

Ejendommen omfatter fire sammenhængende længer og to mindre tilbygninger.

Gården består af fire længer, hvor den østlige og den sydlige længe er forbundet med en mindre tilbygning. Den nordlige længe samt en del af den østlige længe er indrettet til stuehus.

Længerne er 1½-etages, grundmurede bygninger med saddeltag. Over den sortmalede sokkel fremtræder murværket pudset og gulmalet. Tagmaterialet på den østlige og nordlige længe er grå vingetegl, mens den vestlige og den sydlige længe er belagt med grå cementtagsten. Tagene er uden udhæng og med spinkle, grønmalede vindskeder.

På den østlige længe er der to skorstene. Den ene er blokformet, pudset og gulmalet - står på tagryggen, mens den anden er muret op udenpå den nordlige gavl.

På tagryggen af både den nordlige og den vestlige længe står en pudset, gulmalet skorstenspibe med sokkel og udkragning.

Vinduerne er traditionelle, grønmalede torammede vinduer med to- til fire-rudede rammer.

I det østlige beliggende stuehus er der en gennemgående, grønmalet revleport. Portåbningen er indrammet af en hvidmalet kant.

Ejendommens øvrige bygninger er henholdsvis en træbygning og en grundmuret, gulmalet bygning med sadeltag og belagt med cementtagsten.

Gårdejer Valdemar Hansen, Lindegården. Ca.1945.

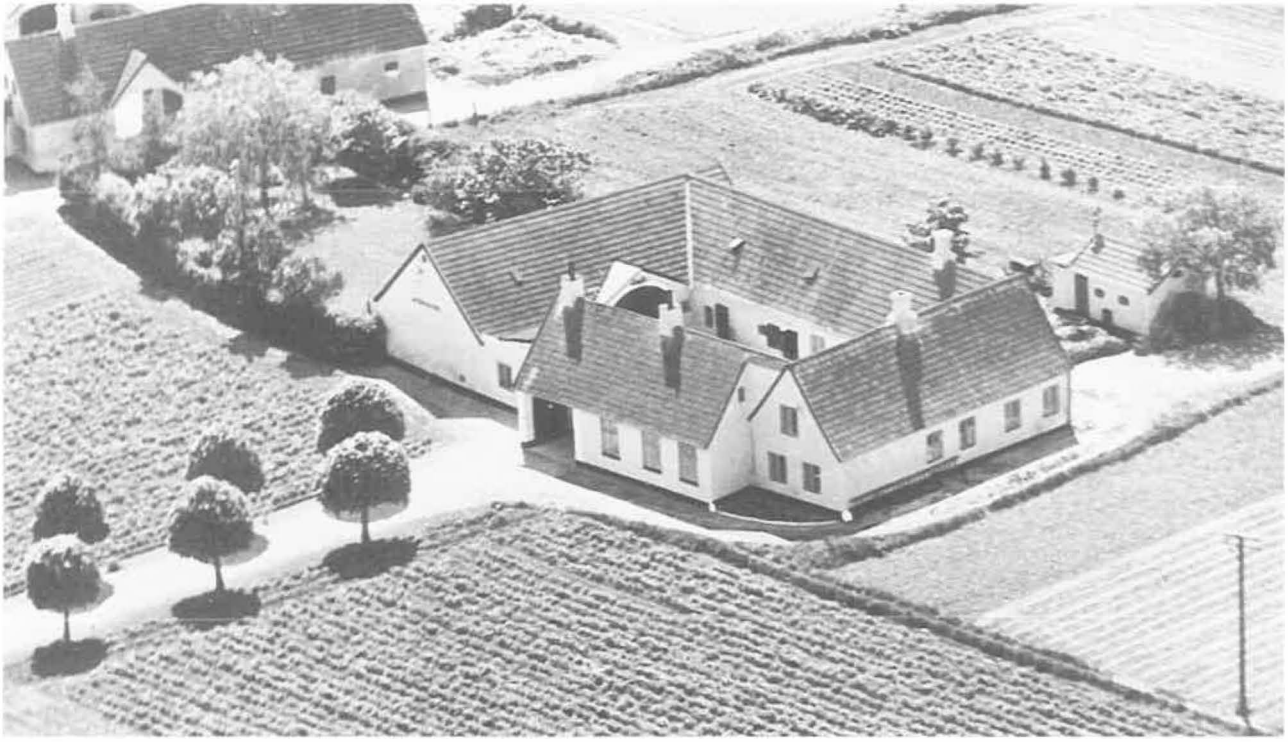

Lindegården. Ca. 1950.

Ejerliste

Michel Gjertsen og hans enke Inger Poulsdatter	- 17.81792
Jacob Madsen	17.8 1792 - 2.6 1846
Hans Christensen	1846 -14.4 1864
Christen Hansen	1864 - 25.8 1904
Niels Richard Hansen	1904 - 28.9 1916
Ole Larsen	1916 - 9.1 1919
Valdemar Julius Hansen	1919 - 14.9 1938
Peter Vilhelm Hansen og Oda E.Hansen	1938 - 21.8 1992
Marianne Winkler	1992-

Beboerne

Folketællingen 1787

Inger Poulsdatter afdøde Mickei Gjertsens enke	madmor	70 år, enke, g.l.g.	fattigt almisse-lem
Marie Mickeisdatter	datter	36 år, ug	holder hus for moderen

Folketællingen 1801

Jacob Madsen	husbonde	38 år, g.l.g.	hus-mand med jord

Mardtgen Johnsdatter	hans kone	31 år, g.l.g.
Else Jacobsdatter	datter	5 år, ug
Anne Jacobsdatter	datter	2 år, ug
Mads Jacobsen	søn	1 år, ug

I 1787 tjente Mardtgen Johnsdatter (Marchen Joensdatter) på Maglegård.

Folketællingen 1834

Jacob Madsen	70 år, g	husejer og jordbruger
Marchen Johnsdatter	66 år, g	hans kone
Hans Christensen	32 år, g	deres svigersøn, tjenestekarl
Hans Jacobsen	29 år, ug	søn, tjenestekarl
Else Jacobsdatter	39 år, g	deres datter, tjenestepige
Christen Hansen	4 år, ug	Hans Christensens søn

Her som andre steder i Ullerup er børn og svigerbørn opført som tjenestefolk. Da mændene først bliver nævnt og efter alder nævnes mand og kone her (Else Jacobsdatter og Hans Christensen) ikke efter hinanden.

Folketællingen 1860

Hans Christensen	57 år, g, f. i sognet	husmand og husfar
Else Jacobsdatter	65 år, g, f. i sognet	hans kone
Neel Hansdatter	23 år, g, f. i sognet	datter
Johanne Christine Svendsen	1 år, ug, f. i sognet	hendes barn

Neel Hansdatter var i 1857 blevet gift med husmanden Svend Svendsen fra Ullerup, han var født i Tårnby landsby. Men hvor manden var henne på dette tidspunkt vides ikke.

Folketællingen 1890

Chr. Hansen	59 år f. i sognet, g	husfar og gårdejer
Emma Christine Hansen	55 år, f. i København, g	husmor
Niels Ricardt Hansen	15 år, f. i sognet, ug	søn
Niels Olsen	50 år, f.i Torpes sogn, Sorø amt, enkemand	tjenestekarl
Christine Olsen	23 år, f. i Sverige, ug	tjenetepige

Folketællingen 1911

Niels Rikhardt Hansen	f.11.1 1875 i sognet, g	husfar og landmand
Juliane Johanne Hansen	f. 31.3 1881 i sognet, g	husmor
Charl. Christian Hansen	f. 25.10 1900 i sognet, ug	søn
Christian Richart Hansen	f. 18.2 1903 i sognet,ug	søn
Christen Hansen	f. 26.3 1830 i sognet, em	bedstefar og aftægtsmand
Johanne Andersen	f. 4.4. 1870 i sognet, flyttet hertil fra Sunby i 1875, ug	tjenestepige
Rasmus Jørgensen	f. 22.3 1863 i Sverige, flyttet hertil i 1900 fra Kbhn	tjenestekarl

TØMMERUPVEJ 277
Matr. 3 b af Ullerup,
brandforsikringsnr. 13-4, 179, 363 og 1054

Tømmerupvej 277. 1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
I 1859 blev smedien og smedeboligen i Ullerup flyttet fra sin oprindelige plads mellem Petersgård og Dortheasminde til det nuværende Tømmerupvej 277. Det skete ved, at ejeren af matr. 3 a, Peter Jacob Sally, solgte en parcel 3 b til smeden Carl Pedersen for 50 rigsdaler. Smeden solgte til gengæld sin grund med smedie og bolig, matr. 37 til P. J.Sally for ligeledes 50 rigsdaler. Hermed blev den første ejendom - foruden Raagaard - på den østre side af Tømmerupvej i landsbyen Ullerup en realitet. Carl Pedersen opførte her et stuehus og en smedie. De gamle bygninger på matr. 37 blev sandsynligvis revet ned, brandforsikringen blev overført til den nye ejendom. Matr. nr. 37 er senere forsvundet.

Bygningshistorie
Den gamle bygning, der lå på matr. 37 er medtaget i denne beskrivelse, da dens historie hænger sammen med ejendommen på Tømmerupvej 277. Sidstnævnte fortsatte med det gamle brandforsikringsnummer.

Smeden Anders Agerlin fik sin ejendom takseret i 1817. Da var stuehuset bygget af blandingstømmer og ler, huset havde stråtag, var 4 fag lang og 3 fag dyb. Det var indrettet med en forstue, køkken og en stue. Bygningen lå nord-syd. Der var desuden et udhus på 5 fag bygget som stuehuset. Det var indrettet til smedeværksted, materialekammer og der var desuden en port.

(Taksation nr. 242, d. 24.2. 1817)

I 1842 fik smeden Carl Pedersen omvurderet sin ejendom. Stuehuset var nu forbedret, så noget af bindingsværket var udskiftet med grundmur, og huset var nu blevet 1 fag dybere. Smedien, der lå mod syd, var bygget som stuehuset, men nu 7 fag lang. Mod øst var der opført en stald på 3 fag, her var der desuden en port.

Ved ejendommen var der desuden en brønd og et plankeværk.

(Taksation nr. 779)

Den nuværende bygning på Tømmerupvej 377 er opført i 1859. Carl Pedersen fik ejendommen takseret den 22.9. s.å. De to bygninger var opført af grundmur og med tegltag.

Stuehus mod vest: 7 fag eller 18 alen lang, 11 alen dyb og 4½ alen høj. 3 stuer, forstue, køkken og spisekammer.

Østre længe, smedien: 8 fag eller 18 alen lang, 10 alen dyb, og 4 alen høj. Foruden smedien, et svendekammer, materialekammer og en port.

I 1874 kom der yderligere et lille beslaghus bygget til smedien i den sydlige ende og et vognhus bygget til smediens nordvestlige del.

Bygningsbeskrivelse 1992

Ejendommen omfatter to parallelliggende længehuse, hvoraf det ene er et beboelseshus samt en garage.

Begge huse er grundmurede og i en etage med udnyttet tagetage. Sokkelen er sortmalet og herover fremtræder murværket pudset og hvidmalet.

Tagene er ved de sydlige gavle halvvalmet og belagte med røde bølgeeternitplader. Gavlene afsluttes med en muret gesims under halvvalmen. Den murede fremspringende gesims fortsætter langs tagfoden.

På forhusets tagryg står der to nye blokformede skorstenspiber af gule sten. Huset har nye hel-rammede vinduer i fladbuestik. Den nye hoveddør er i lighed med vinduerne behandlet med træbeskyttelsesmiddel. I gavlen er de oprindelige to-rammede brunmalede vinduer bibeholdt.

Den anden længe bliver i dag brugt som udhus. Her er ingen skorstene. Døre, vinduer og port er grønmalede. Vinduerene er småprossede og udført af støbejern. Port og døre er revledøre.

Mod nord er opført en grundmuret hvidmalet garage, der forbinder de to længer mod nord.

Ejerliste

Matr. 37 fra 1787-1859

Lars Bentsen	-17.3 1809
Pitter Dyberg	1809 - 20.7 1810
Peder Westerlin	1810 - 20.12 1816
Andreas Agerlin	1816 - 13.8 1819
Åge Hansen	1819 - 12.11 1819
Gustav Herbst	1819 - 15.5 1823
Carl Pedersen	1823 -1859

Matr. 3 b fra 1859

Carl Pedersen	8. 12 1859 - 4.6 1868
Peder Carlsen	1868 - 20.3 1879
Christen Hansen	1879 - 6.7. 1882
Jørgen Hansen	1882 - 2.10 1884
Knud Jacob Leth	1884 - 26.7 1906
Hans enke Margrethe Leth	1906 - 14.8 1931

Niels Thybo og hans enke Ina Thybo	1931 - 10.8 1989
Freddie Bøgekjær og Ina Dupont Hass	1989 -

Den første smed på stedet var Pitter Dyberg. De efterfølgende smede ejede kun smedien for en meget kort periode. Måske var der bedre vilkår i nabobyerne for dette erhverv. Peter Vesterlin og Andreas Agerlin byttede i øvrigt bolig, Peter Veterlin overtog smedien i Tømmerup, Andreas Agerlin tog af sted til Ullerup. Forholdene blev mere stabile, da Carl Pedersen overtog hvervet. Den sidste smed i rækken var Jørgen Hansen. Selve smedien blev først nedlagt i 1931, da Niels Thybo købte huset.

Beboerne på matr. 37 indtil 1859 og fra 1859 Tømmerupvej 277

Folketællingen 1787

Lars Bendtsen	husbonde	25 år, g.l.g	husmand og skomager
Sarse Crillesdatter	madmor	32 år	
Marchen Larsdatter	datter	3 år	

Folketællingen 1801

Lars Bendtsen	husbond	40 år, g.l.g	jordløs husmand og skomager
Sarse Krillesdatter	hans kone	45 år, g.l.g	
Mardtgen Larsdatter	datter	16 år, ug	
Bendt Larsen	søn	6 år, ug	

Folketællingen 1834

Carl Pedersen	39 år, g	smed
Trein Hansdatter	49 år, g	hans kone
Gustav Carlsen	10 år, ug	deres søn
Aug. Hermann Hansen	10 år, ug	husfars søstersøn

Carl Pedersen giftede sig i 1823 med den tidligere smed, Gustav Herbsts enke Trein, der var datter af Hans Hansen fra Petersgård. Carl Pedersen var selv smedesøn fra Tårnby. Augusts far, John Hansen, var død, og derfor havde familien taget sig af nevøen.

Folketællingen 1860

Carl Pedersen	62 år, g. f. i sognet	smed og husfar
Gjertrud Andersdatter	52 år, g. f. i sognet	hans kone
Gustav Carlsen	35 år, ug, f. i sognet	smedesvend, søn

Carl Pedersen giftede sig igen efter sin kone Treins død.

Folketællingen 1890

Peter Carlsen	46 år, f. i sognet, g	husfar, smed
Marie Bolette Carlsen	46 år, f. i sognet, g	husmor
Carl Peter Carlsen	24 år, f. i sognet, ug	søn
Georg Hans Carlsen	17 år, f. i sognet, ug	søn
Gertrud Bolette Carlsen	11 år, f. i sognet, ug	datter
Jacob Gotlib Carlsen	10 år, f. i sognet, ug	søn

Tømmerup 277. Ca.1960.

Folketællingen 1911

Niels Chr. Hansen	f. 29.9.1879 i Stillinge flyttet hertil i 1907, g	husfar og gårdforpagter
Fanny Hansen	f. 16.7 1886 i sognet, g	husmor
Margrethe Leth Hansen	f. 11.7 1910 i sognet, ug	datter
Magdalene Hansine Pouelsen	f. 6.4. 1890 i Jylland, flyttet hertil i 1910, ug	tjenestepige
Emil Gottlib Rogaard	f. 28.2 1882 i Herlev flyttet hertil i 1910, ug	tjenestekarl
Oskar Johan Hansen	f. 15.11 1893 i Kbhn flyttet hertil fra Herlev i 1910	tjenestekarl

Niels Chr. Hansen var gift med en datter fra Raagaard, Fanny Leth. Han var på et tidspunkt forpagter på Raagaard.

JANSENS MINDE, TØMMERUPVEJ 265
Del af matr. 5 b af Ullerup,
brandforsikringsnr. 392 og 1059

lansens Minde.1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Jansens Minde er opkaldt efter den første ejer, Cornelius Henriksens far, Henrik Jansen. Det var fra hans jord på Maglegård, at denne ejendom blev udstykket. Gården har været i samme slægts eje, siden den blev opført i 1884.

I den første del af bogen er beretninger om livet på denne gård.

Bygningshistorie
Det ser ud til, at Henrik Jansen var bygherre til denne gård på østsiden af Tømmerupvej, da ejendommen i brandforsikringsprotokollen står i Henrik Jansens navn fra 1884-1885.

Der blev opført 3 længer, alle i grundmur. Stuehuset lå mod Tømmerupvej mod vest, det havde skifertag. Mod nord 2 alen eller ca. 1,2 meter fra stuehuset lå en længe, der indeholdt lade, vognport og gennemkørselsport. Mod syd var en længe indrettet til vaskehus, karlekammer, heste og kostald. Også denne længe lå ca. 2 alen fra stuehuset og ca. 23 alen eller ca. 14 meter fra den nordlige længe. Disse to længer havde spåntag.

Bygningsbeskrivelse 1992
Ejendommen omfatter to længer, et stuehus samt et par træbygninger til redskabsskure m.m.

Det nord/sydvendte 1½-etages stuehus er beliggende mod vest. Over den fremspringende, sortpudsede sokkel fremtræder murværket blankt i gule sten.

Taget er belagt med grå tagskifer og uden tagudhæng. Gavlene afsluttes med en fremspringende, omløbende gesims. Gesimsen fortsætter langs tagfoden. Den vestlige facade er forsynet med en frontkvist, den omløbende gesims er her udført som en savsnitgesims. På tagryggen står to skorstenspiber med sokkel, blank i gule sten.

Husets sortmalede dannebrogsvinduer er indsat i fladbuestik. Vestfacadens havedør er omkranset af et pudset og hvidmalet bånd.

De to længer er grundmurede. Over de fremspringende sokler fremtræder murværket pudset og gulmalet.

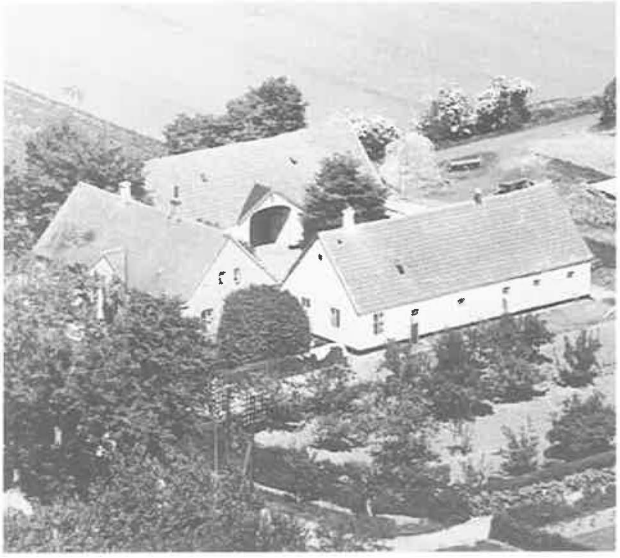

lansens Minde. Ca. 1945.

Tagene er belagte med ældre cementtagsten uden udhæng og med spinkle, mørke vindskeder. En fremspringende, hvidmalet gesims løber langs tagfoden. På tagryggen af den sydlige beliggende længe står en skorstenspibe med sokkel, blank i gule sten.

Længerne er forsynede med grønmalede døre og en gennemgående port i den nordlige beliggende bygning.

Vinduerne er grønmalede dannebrogs- og støbejernsvinduer.

Ejerliste

Cornelius Henriksen	2.7 1885 - 7. 11 1918
Henrik Crilles Henriksen	1918 - 5.4 1967
Ellen Marg. Petersen, Karen Jansen, Kurt og Jytte Henriksen	1967 - 19.9 1967
Emmy Petersen, Kurt og Jytte Henriksen	1967 -

Beboerne

Folketællingen 1890

Cornelius Hendriksen	33 år, f. i sognet, g	husfar og gårdejer
Sidse Hendriksen	28 år, f. i sognet, g	husmor
Karen Henriette Hendriksen	3 år, f. i sognet, ug	datter
Vilhelmine Olsen	21 år, f. i sognet, ug	tjenestepige
Vilhelm Olsen	25 år, f. i sognet, ug	tjenestekarl
Carl Magnus Petersen	29 år, f. i Sverige, ug	tjenestekarl

Folketællingen 1911

Cornelius Henriksen	f. 9.11857 i sognet, g	gårdejer
Sidse Henriksen	f. 15.81861 i sognet, g	husmor
Henrik Henriksen	f. 5.12 1891 i sognet, ug	søn
Albert Henriksen	f. 9.4. 1893 i sognet, ug	søn
Elna Nielsen	f. 24.10 1875 flyttet hertil fra Kbhn i 1910, ug	tjenestepige
Frederik Olsen	f. 5.6.1894 i sognet, ug	tjenestekarl

TØMMERUPVEJ 253-257
Matr. 7 b af Ullerup,
brandforsikringsnr. 391 og 1064

Tømmerupvej 253-257. 1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Hans Madsen fra Skansen og Dirch Fischer fra Tårnby var bygherre til denne gård. Den blev opført for Hans Madsens søn, Dirch, og Dirch Fisehers datter, Dorthea, i 1882. Gårdens jorder er udstykket fra Skansen.

Bygningshistorie
Der er ikke fundet nogen taksation på gården, men til gengæld er der bevaret nogle papirer, der i detaljer beskriver betingelserne ved opførelsen af gården med hensyn til murer-, maler-, tømrer- og glarmesterbejdet. De gamle bygningstegninger er ligeledes bevaret. Her følger uddrag af »konditionerne« for byggeriet.

Grunden skulle udgraves til leret og fyldes med kampesten, hvorpå der kom en granitsokkel. Ydermurene skulle opføres med gule sten, og facaden mod vejen skulle fuges med beskårne fuger, to fremspringende licener, og der skulle være solbænke under alle vinduerne.

Alt tømmer og brædder i bygningen skulle være fyrretræ undtagen loftforskalningen, der

skulle være gran. Taget skulle lægges med 3 lag rund spån og 1 lag høvlede spån.

Ruderne til facaden var i hvert fag 4-ruders til gården og i gavlene 6-ruders. Alt skulle være »godt hvidt glas og fri for knaster«.

Der blev lavet 3 trapper, 1 til kælderen, 1 til spisekammeret og 1 til pigekammeret. Gelænderet herpå blev udstyret med drejede balustre. De indvendige døre var alle fyldingsdøre.

Der skulle opsættes 3 kakkelovne og et komfur i køkkenet. Her skulle der være »tinrække« (tallerkenrække), og hylder som skulle anbringes »på de mest passende steder«. Køkkenet skulle som det eneste sted males gul, kakkelovnsplader og korridoren skulle marmoreres, dørene oliemales og lakeres i »Kouleuren eg eller ahorn«.

Låsene til dørene skulle alle være med nøgle og med sort trægreb med støbt metalhalse.

Bygningsbeskrivele 1992

Ejendommen omfatter tre sammenhængende længer, to bygninger til landbrugsproduktion, et drivhus samt to mindre tilbygninger.

Det nord-sydvendte 1½-etages stuehus er beliggende vest i gården. Sokkelen er sortmalet. De to facader fremtræder i blank murværk af gule sten, dog er facaden mod Tømmerupvej forsynet med to pudsede, hvidmalede pilastre.

Gavlene er pudsede og hvidmalede. Taget er belagt med grå tagskifer uden udhæng og med spinkle, grønmalede vindskeder. Gavlene afsluttets med en fremspringende, hvidmalet, omløbende gesims fortsat tagkanten rundt.

Langs tagfoden på de to facader løber en gesims i gule sten, her udført som savsnitsgesims. På tagryggen står to pudsede og hvidmalede skorstenspiber med sokkel og udkragning. Facadernes grønmalede dannebrogsvinduer er indsat i fladbuestik. Vinduerne i gavlene er grønmalede, to-rammede vinduer med tre-rudede rammer. Ved begge gavle er der opført en grundmuret, 1-etages bygning, der forbinder stuehuset med den ene længe. Bygningen er pudset og hvidmalet, og taget er belagt med tagpap. Vinduet er tre-rammet med tre-rudede rammer og er grønmalet.

Tilbygningen ved den anden gavl er en 1-etages havestue opført i blank murværk af gule sten. Taget er belagt med tagpap. Dør og vinduer er omkranset af fremspringende, kant-stillede, gule sten. Dør og vinduer er hvidmalede. Vinduerne er to-rammede og småsprossede.

De to længer er grundmurede, 1½-etages landbrugsbygninger med sadeltag. Sokkelen er sortmalet, og herover fremtræder murværket pudset og hvidmalet. Tagene er belagte med grå bølgeeternitplader uden tagudhæng og med mørke vindskeder. En fremspringende hvid gesims løber langs tagfoden. På tagryggen af den nordlige længe står en blokformet skorstenspibe i gule sten. Den sydlige længe er forsynet med en grønmalet revleport. Vinduerne er brune to-rammede vinduer og støbejernsvinduer.

Ejendommens øvrige landbrugsbygninger er opført af træ, og taget er belagt med bølgeeternitplader.

Edvard Hansen født på gården og senere ejer af Kalvebod-høj. Ca. 1901.

Ejerliste

Dirk Hansen og hans enke Dorthea	12.7 1882 - 27.11 1928
Asger Bjerre	1928 - 11.5 1978
Arne og Aksel Sørensen	1978 -

Beboerne

Folketællingen 1890

Dirck Hansen	30 år **f** i sognet, g	husfar og gårdejer
Dorthea Hansen	27 år **f** i sognet, g	husmor
Mouritz Hansen	6 år **f** i sognet	søn
Anna Hansen	4 år **f** i sognet	datter
Edvard Hansen	2 år **f** i sognet	søn
Hanne Anderson	25 år **f** i Sverige, ug	tjenestepige
Peter Larson	38 år **f** i Sverige, ug	tjenestekarl

Folketællingen 1911

Dirk Hansen	**f** 15.3 1859 i Tårnby, g	husfar, landmand
Dortea Hansen	**f** 10.2 1862 i Tårnby, g	husmor
Anna Hansen	**f** 6.2.1886 i Tårnby, ug	datter
Edvard Hansen	**f** 20.10 1888 i Tårnby, ug	søn
Karen Else Hansen	**f** 16.5 1902 i Tårnby, ug	datter

Hans Madsen, Dirk Hansens far og ejer af Skansen, flyttede fra Skansen omkring 1900. Her havde han levet på aftægt i nogle år hos datteren og svigersønnen. Det gik imidlertid ikke, så han flyttede i stedet over på den anden side af Tømmerupvej til sønnen, hvor han døde efter et par år.

Ifølge folketællingslisten fra 1911 var der ikke tjenestefolk på gården på dette tidspunkt. Det skyldes sandsynligvis, at de to ældste børn hjalp til. Edvard Hansen har i et interview fortalt, at der på gården i hans barndom var en karl, der var ansat i 16 år, en anden i 6 år. Deres løn var 100 kr for sommeren og 50 kr for vinteren, en tjenestepige fik mindre i løn.

TØMMERUPVEJ 249
Matr. 9 b af Ullerup,
brandforsikringsnr. 13- 16, 191, 375 og 1067

Tømmerupvej 249.1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Gården er opført i 1838 og var en af de første ejendomme på »marken« i Ullerup. Den ligger i dag lige op til lufthavnens område. Den nuværende familie har ejet gården i over 55 år.

Bygningshistorie
Gården blev vurderet til brandforsikringen d. 16.3 1838, det tog således kun 2 måneder at få gården bygget. Den bestod kun af et stuehus, der vendte med enderne til nord syd, var 6 fag lang og 3 fag dyb, opført af blandingstømmer og med stråtag. Det var indrettet med en indgang til en forstue og 2 stuer, et kammer og et køkken med skorsten. I stuerne var der bræddegulve, i de øvrige rum sten og lergulve. I huset var der bræddeloft, glatte døre og engelske vinduer. Til huset var der desuden en brønd.
(Taksation. nr 537, d 16.3 1838)

I 1878 var der dels blevet opført en kostald mod øst og en bygning med hestestald og lade mod syd. Begge disse bygninger var af bindingsværk og med stråtag. Kostalden blev revet ned igen i 1890.

Da gården ikke er omfattet af bevaringsplanen for Ullerup, er der ikke udarbejdet en bygningsbeskrivelse 1992 for denne ejendom.

Ejerliste

Ole Jensen	1.2 1838 - 15.11 1877
Hans børn,Hans, Christen og Karen Marie Olsen	1877 -17.7. 1887
Crilles Jensen og hans søster Bodil Jensen	1887 - 29.7 1938
Otto Madsen og hans enke Agnes	1938-

Beboerne

Da gården blev bygget i 1838, medtages hermed folketællingslisten 1840 i stedet for 1834.

Folketællingen 1840

Ole Jensen	37 år, g	jordbruger
Ane Marie Andersdatter	37 år, g	hans kone
Sidse Marie Pedersdatter	14 år, ug	datter

Luftfoto over Tømmerupvej 249. Ca. 1960.

Jens Olsen	8 år, ug	søn
Hans Olsen	6 år, ug	søn
Karen Marie Olsdatter	3 år, ug	datter
Christen Olsen	1 år	søn

Sidse Pedersdatter, der var fra konens første ægteskab, var ifølge folketællingen 1845 »fjollet fra barndommen«, d.v.s. med vore dages ordbrug »psykisk handicappet«.

Familien var kommet til Ullerup fra Sjælland omkring 1838 og var en af de få gård- og husejere i byen, der ikke stammede fra Amager.

Folketællingen 1860

Ole Jensen	58 år, f. i Ågerup, Sorø amt, g	gårdmand og husfar
Ane Marie Andersdatter	58 år, f. Gislinge, Holbæk amt, g	hans kone
Jens Olsen	29 år, f. på Frederiksberg,ug	søn
Hans Olsen	27 år, f. i Vallensbæk, ug	søn

Folketællingen 1890

Crilles Jensen	45 år, f. i Tårnby, ug	jordbruger
Bodil Jensen	27 år, f. i Tårnby, ug	husbestyrerinde

Bodil og Crilles var søskende og født og opvokset i Ullerup.

Folketællingen 1911

Chrilles Jensen	f. 20.10 1844 i Tårnby, ug	landmand
Bodil Jensen	f. 29.11 1862 i Tårnby, ug	husbestyrerinde
Christian Jensen	f. 25.2 1852 i Tårnby, ug	tjenestekarl
Ane Christine Hansen	f. 10.2 1862 i Tårnby, ug	tjenestepige

Familien hjælpes ad! Crilles, Bodil og Christian var søskende og Ane var deres kusine.

FRIESLANDSVEJ 38
Matr. 38 ao, tidl. 38 e,
brandforsnr. 13-22, 197, 381 og 1085

Frieslandsvej 38. 1994. **Foto: Dirch Jansen**

Indledning
I 1842 købte vognmandskarl Peder Hansen fra København en jordlod på Ullerup overdrev og opførte her et hus. Han flyttede ikke selv ind i huset, men lejede det ud. I 1853 købte smedesvend Johan Fr. Christensen stedet, og han lod her opføre et smedeværksted. Der kom efter ham endnu en smed, og smedien har sikkert fungeret til denne døde i 1883.

Bygningshistorie
I 1844 blev ejendommen brandforsikret for første gang. Det bestod da af et stuehus, der lå med enderne i nord og syd. Det var 7 fag langt og 5 fag dybt. De 3 af fagene var af grundmur, de resterende af stampet ler. Taget var belagt med strå. Da taksationen blev foretaget, var huset under opførelse, og det er sikkert derfor, indretningen af huset ikke er beskrevet.
(Taksation nr. 846,3, d.10.2 1844)

I 1853 blev der bygget en smedie nord for stuehuset. Den var 4 fag lang og opført af stampet ler, men med tegltag sandsynligvis på grund af brandfaren.

Stuehuset var nu 8 fag langt og 4 fag dybt, stadig opført af grundmur og stampet ler samt med stråtag. Det var indrettet med 2 stuer, et køkken, spisekammer, stald og lo.

(Taksation nr. 1132, d.19.8 1853)

Der er tilsyneladende ikke nogen ændringer på huset før omkring 1914, hvor smedien var forsvundet. Bygningerne står nu anført som opført af grundmur. I 1931 er der tilføjet et bislag, det vil sige et vindfang, materialeskur og brændehus. I 1943 er der desuden 2 svinehuse og et hønsehus. Stråtaget på stuehuset er 4 år senere udskiftet med eternittag. I 1950 optræder der yderligere en ølkælder i fortegnelsen over ejendommens bygninger.

Da ejendommen ikke er indbefattet af bevaringsplanen for Ullerup, er der ikke udarbejdet en bygningsbeskrivelse 1992.

Ejerliste

Peder Hansen	15.9 1842 - 7.7 1853
Johan Fr. Christensen	1853 - 12.1 1854
Claus Dirchsen og hans enke Ellen Dirchsen	1854 - 25.7 1912
Jan Svendsen	1912 - 19.6 1913
Johs Henriksen	1913 - 1.5 1919
Jens Jensen	1919 - 13.8 1943
Ane M. Bauer	1943 - 3.7. 1953
Axel Mårtensson	1953 - 10.6 1983
Flemming V Clausen	1983 -

Beboerne

Peder Hansen optræder ikke i folketællingerne 1845 og 1850, så ejendommen er derfor lejet ud. Da beboerne derfor ikke kan fastslås med sikkerhed for disse år, kommer her nu 1860:

Folketællingen 1860

Claus Dirchsen	44 år **f.** i sognet, g	smed og husfar
Ellen Aagesdatter	34 år, **f.** i sognet, g	hans kone
Marchen Clausen	5 år, f. i sognet, ug	datter
Marchen Jensdatter	57 år, f. i Dragør, enke	konens mor

Folketællingen 1890

Ellen Dirchsen	63 år, **f.** i sognet, enke	ejerinde og husmor
Marchen Clausen	34 år, **f.** i sognet, ug	datter

Folketællingen 1911

Ellen Dirchsen	**f.** 11.9 1826 i sognet, enke	arbejder med landbrug
Marchen Clausen	**f.** 9.10 1855 i sognet, ug	datter

FRIESLANDSVEJ 40 A
Matr. 38 g af Ullerup, brandforsikringsnr. 12-4, 170, 333 der i 1864 blev overført fra Viberup by til 389 i Ullerup, og 1080

Frieslandsvej 40 A. 1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Denne ejendom er som andre i området opført i midten af forrige århundrede. Jeppe Pedersen købte i 1832 en jordlod af Peder Olsen fra Skjeldgård og fik her bygget et lille hus.

Ejendommen blev i 1903 rammen om mordet på Anders Hansen Barsebæk. Det var her hans kone, datter, svigesøn og børnebørn boede, mens han selv opholdt sig i et lille hus, der var bygget tæt op til det nuværende Frieslandsvej 40 B. (Læs om mordets. 50-51). Anders Hansen solgte i 1896 matr. 38 g, matr. 38 o, matr. 38 ad, 38 ab hvorpå der bl.a. lå et stuehus, og »mordhuset« matr. 38 ag. Køberen var hans svigersøn, Peter Madsen, og salgsummen var 8000 kr. De 5000 kr. heraf udgjorde kapitalværdien af den aftægt, som Anders Hansen og hans kone skulle have. De skulle i følge kontrakten bo i 2 stuer i den sydlige ende af stuehuset på Frieslandsvej 40 A.

Anders Hansen og hans efterkommere ejede stedet gennnem ca. 100 år.

Bygningshistorie

I 1834 blev ejendommen forsikret og ifølge taksationen var ejendommen kun 5 fag og opført af »bolderværk«. Det er ikke en betegnelse, som man normalt støder på i brandtaksationerne. Der menes sandsynligvis bulværk, som er en bygning, hvor væggene består af svære vandretliggende planker, der ligger mellem stolper, og i hvis noter plankerne fastholdes. Huset var belagt med stråtag og indrettet med en forstue, køkken, spisekammer og en stue.

(Taksation nr. 462 1, d. 25.4 1834)

I 1855 var stuehuset udvidet til at være 7 fag lang og 5 fag dyb. Det var nu opført af stengods, lervægge og med stråtag. Det var indrettet med forstue, køkken, spisekammer, 2 stuer samt et kammer. Der var desuden blevet bygget et 2 fags brændehus af samme bygningsmåde som stuehuset og sammenbygget med dette.

(Taksation 1223, juli 1855)

Det ser ikke ud til, at der sker forandringer på bygningen før omkring 1904. Stedet er i øvrigt ubeboet i 1901, hvor familien Madsen inklusiv Anders og Birthe Hansen i stedet boede på matr. 38 o. Men det var måske netop fordi, 38 g var ved at blive ombygget.

I 1904 var stuehuset (mod øst) i følge brandforsikringsprotokollen nu i grundmur, men stadig med bindingsværk og stråtag. Der var brænde og hønsehus mod nord, samt en ny bygning mod vest med stald og lade. Det vil sandsynligvis sige som i dag.

Familien Madsen på Frieslandsvej 40 A ca. 1915. Bagest ses ægteparret Peter og Ane Madsen, pigerne Berta, Jenny og Anna. Forrest: Jens, Anders, Holger, Otto og Christian Madsen. Den sidsnævnte er sandsynligvis lige blevet konfirmeret.

Da ejendommen ikke er omfattet af bevaringsplanen for Ullerup, er der ikke udarbejdet en bygningsbeskrivelse i 1992 for denne.

Ejerliste

Jeppe Pedersen	1832 - 1846
Peder Corneliussen	1846 - 30.8 1855
Peter Christensen	1855 - 3.10 1872
J.N.Larsen	1872 - 24.7 1879
Anders Hansen	1879 - 27.2 1896
Peter Madsen	1896 - 18.5 1934

P.M.s enke og børn i fællesskab	1934 - 13.7 1981
Holger Stuhr Madsen	1981 - 19.6 1986
Helle Nyman og Henrik Christensen	1986-

Beboerne

Folketællingen 1834

Jeppe Pedersen	48 år, g	husejer og jordbruger
Maren Nielsdatter	51 år, g	husmor
Peder Jeppesen	16 år, ug	søn
Maren Jeppesdatter	9 år, ug	datter

Folketællingen 1860

Peter Christensen	37 år, f. i Ballund sogn, Hjørring amt, g	husmand og husfar
Juliane Pedersen	29 år, f. i St. Magleby, g	hans kone
Ane Boline Pedersen	8 år, **f.** i sognet, ug	datter
Svend Peder Chr. Pedersen	7 år, f. i sognet, ug	søn
Christian Julius Pedersen	18 år, f. i St. Magleby, ug	konens bror

Peter Christensen ejede også Frieslandsvej 40 B, matr. 38 ah. Om han boede der eller på ovenstående er uvist.

Folketællingen 1890

Anders Hansen	60 år, **f** i Sverige, g	jordbruger og husfar
Birthe Hansen	55 år, **f** i St. Magleby	husmor
Trine Hansen	24 år, f. i sognet, ug	datter
Ane Hansen	21 år, f. **i** sognet, ug	datter
Marie Hansen	17 år, f. **i** sognet, ug	datter

Folketællingen 1911

Peter Stuhr Madsen	f. 17.8 1873 i Frederiksborg amt, flyttet hertil i 1893 fra Stenløse, g	jordbruger
Anne Madsen	f. 11.8 1869 i sognet, g	husmor
Anna **Nanny** Madsen	f. 27.9 1896 i sognet, ug	datter
Berta Julie Madsen	f. 12.11898 i sognet, ug	datter
Christian Carl Madsen	**f.** 7.8 1901 i sognet, ug	søn
Jenny Madsen	**f.** 26.3 1900 i sognet, ug	datter
Jens Peter Madsen	**f.** 14.8 1908 i sognet, ug	søn
Anders Stuhr Madsen	f. 30.11904 i sognet, ug	søn
Otto Stuhr Madsen	**f.** 6.9 1906 i sognet, ug	søn
Holger Stuhr Madsen	f.18.8 1909 i sognet, ug	søn

Otto Stuhr Madsen flyttede op på matr. 9 b, Tømmerupvej 249.

FRIESLANDSVEJ 40 B
Matr. 38 ah af Ullerup,
brandforsikringsnr. 239 og 386

Frieslandsvej 40 B. 1994. Foto: Dirch Jansen

Bygningshistorie

Jorden, der hørte til matr. 38 ah, er udstykket af matr. 38 g, der blev købt i 1855 af Peter Christensen. Han byggede i 1868 et hus på det, der blev matr. 38 ah. Det har ikke været muligt at finde en brandtaksation på huset. De følgende oplysninger er fra brandforsikringsprotokollerne.

Huset var opført af bindingsværk, og taget var belagt med strå. I 1875 er der endvidere oplysninger om, at stuehuset lå med enderne mod øst og vest. Stuehuset var nu opført af bindingsværk og grundmur, desuden var der opført en bygning syd for stuehuset til svinehus og lokum. Det skulle ifølge brandforsikringen være sammenbygget med det hus, hvor Anders Hansen Barsebæk blev myrdet i 1903, matr. 38 ag. (Læs om mordets. 50-51). Det forekommer lidt usandsynligt, da mordhuset brændte i 1904 uden, at der skete skade på det her omtalte hus.

I 1918 blev ejendommen overflyttet til Østifternes brandforsikring, så derfor er der ikke yderligere oplysninger på dette hus. Da det heller ikke er omfattet af bevaringsplanen for Ullerup, er der ingen bygningsbeskrivelse 1992.

Ejerliste

Peter Christensen	1855 - 4.3 1875
Niels Petersen	1875 -11.111875
Ole Larsen	1875 - 18.1 1917
N.P. Christensen	1917 - 18.7 1918
Julius Bagger og hans enke Fanny Bagger	1918 - 19.7 1935
Holm Sørensen og hans enke Mani Holm Sørensen	1935 - 27.2 1969
Annie Skov Pedersen	1969 - 15.8 1969
Knud Kjeldgård	1969 - 27.5 1974
Hans og Ole Ingerslev Jørgensen	1974 - 1982
Grethe Jørgensen	1982 - 17.10 1989
Vibeke Lund-Hansen	1989 -

Beboerne

Peter Christensen ejede matr. 38 g samtidig med ovenstående matr. 38 ah. Han boede sandsynligvis på 38 g og udlejede 38 ah. Da beboerne i 1870 derfor ikke kan udpeges med sikkerhed, kommer her først folketællingen for 1890.

Familien på Frieslandsvej 40 B i 1906. Stående bagestfra venstre: Hans Larsen, Larsine Christensen, Carl Larsen, Oluf Christoffersen, Emma Larsen, Hansigne Larsen, Bodil Larsen. Siddende: Else Larsen, Bodil og Ole Larsen med barnebarnet Ellen Christoffersen.

Folketællingen 1890

Ole Larsen	39 år, f. i Dragør, g	husejer og husfar
Bodil Larsen	34 år, **f.** i sognet, g	husmor
Emma Boline Larsen	9 år, **f.** i sognet, ug	datter
Carl Laurits Larsen	6 år, **f.** i sognet, ug	søn
Else Marie Larsen	5 år, **f.** i sognet, ug	datter
Hansine Petrea Larsen	**f.** 8.10 1889 i sognet, ug	datter

Folketællingen 1911

Ole Larsen	f. 25.6 1850 i Dragør, flyttet hertil 1875, g	arbejdsmand og husfar
Bodil Larsen	**f.** 19.11858 i sognet, g	husmor
Bodil Johanne Larsen	f. 3.6 1894 i sognet, ug	datter

GRANATHUSET, FÆGÅRDSVEJ 47-49
Hus nr. 2, matr. 12 a af Ullerup,
brandforsikringsnr. 13-3, 178, 362 og 1074

Granathuset.1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Granathuset har fået sit navn efter en granat, der blev fundet på en mark i nærheden og derefter opstillet i haven. Det var Mikkel Henriksen fra Maglegård, der under pløjning omkring århundredeskiftet opdagede den vildfarne granat. Den menes at stamme fra skydebanerne på Amager Fælled.

Ejendommen blev først omtalt som »gård« fra omkring århundredeskiftet. Gården har været i samme slægts eje gennem ca. 200 år.

Bygningshistorie
I 1773 døde husmandsstedets daværende ejer, Henrich Willumsen. I boopgørelsen står der, at ejendommen bestod af 4 små længer. På et kort fra 1801 ligger disse bygninger ikke samlet, men fordelt i 2 afdelinger.

Den første taksation af huset er fra 1810. Da bestod ejendommen af 3 længer opført af fyrretømmer og med klinede vægge og stråtag.

Stuehus: 6 fag lang, 3 fag dyb, med enderne øst-vest. Sammenholdt med taksationen fra 1860 lå det sandsynligvis mod nord.
Indrettet med indgang til en forstue, køkken, stue, spise- og karlekammer.

Den vestre længe: 4 fag lang, 3 dyb.
Med port, brænde- og tørvehus.

Den østre længe: 8 fag lang, 3 dyb.
Port, stald for 8 kreaturer, sædehus og tærskelo.

(Taksation nr. 129, d. 5.10 1810)

I en brandforsikringsprotokol er noteret, at stuehuset og den østre længe nedblæste i 1849. Hvor familien har opholdt sig, indtil stuehuset igen blev rejst, er uvist. Men ejendommen blev vurderet igen i 1860 og her bemærkes, at stuehuset er gammelt, d.v.s. at skaderne formodentlig ikke har været værre, end at huset kunne repareres. Den østre længe blev derimod ikke genopbygget, til gengæld er der blevet bygget en ny længe mod syd. Den vestre længe betegnes som gammel.

Alle bygninger var stadig opført af bindingsværk og med stråtag.

I slutningen af 1800-tallet blev gården igen ombygget.

Stuehus mod nord: 6 fag og 18 alen lang, 8 alen dyb, 3 alen bred.
2 værelser, forstue, køkken og brændehus.

Vestre længe: 4 fag og 12 alen lang,
5 alen dyb, 3 alen høj.
Stald, foderlo, materialehus og port.

Søndre længe: 4 fag og 13,5 alen lang, 8 alen dyb, 3 alen høj.
Lade og en dobbeltport.

(Sognetaksation nr. 87 d. 23.10 1860)

Bygningsbeskrivelse 1992

Ejendommen omfatter tre sammenbyggede længer og en mindre tilbygning. Stuehuset er beliggende mod øst. Bygningerne er grundmurede, 1½-etage og forsynet med sadeltag.

Sokkelen på stuehuset er sortmalet, mens landbrugsbygningerne har en sokkel af ukløvet marksten. Murværket er pudset og hvidmalet.

Taget er belagt med grå bølgeeternitplader med lille tagudhæng og spinkle, grønmalede vindskeder. Langs tagfoden på stuehuset løber en gulmalet gesims udført af træ.

På tagryggen af stuehuset står to hvidmalede, traditionelle skorstenspiber med sokkel og udkragning.

Stuehusets oprindelige vinduer er udskiftet til sortmalede, to-rammede vinduer med 2 trerudede rammer. Sålbænkene er gulmalede.

Landbrugsbygningerne er forsynet med grønmalede døre og en to-fløjet gennemgående revleport i den vestlige beliggende bygning.

Vinduerne er grønmalede, støbejernsvinduer indsat i både fladbue-og rundbuestik. I sydgavlen på den vestlige bygning er indsat et halvrundt, grønmalet støbejernsvindue.

Ved stuehusets vestgavl er der opført en mindre, hvidmalet tilbygning, der er belagt med tagpap.

Ejerliste

Henrich Willumsen	ca 1757 -1773
Wilhelm Svendsen og hans enke Marthe Jensdatter	1774- 29.6 1810
Henrich Willumsen	1810 - 15.1 1835
Albrecht Henriksen	1835 - 4.7 1867
Gustav Carlsen	1867 - 4.2 1886
Dirch Jacobsen og hans enke Trein	1886 - 3.2 1942
Alfred Christensen og hans enke Karen	1942 - 9.4 1974
Gerda Wibling	1974 - 26.3 1975
Tom Ballas	1975 - 14.4 1978
Ejler Madsen og hans enke Inger	1978 - 15.5 1984
Annette Møller Jensen og Erik Nielsen	1984-

Beboerne

Folketællingen 1787

Wilhelm Svendsen	husbond	42 år, g.l.g	husmand og havedyrker
Marthe Jensdatter	madmor	50 år, g.l.g	
Henrich Wilhelmsen	søn	11 år, ug	
Marie Pedersdatter	tjeneste-pige	27 år, ug	
Kirsten Olsdatter	tjeneste-pige	12 år, ug	
Trein Henrichs-datter	ophol-dende sig her	63 år	enke, g.l.g. nyder her sit ophold

Wilhelm Svendsen havde overtaget husmandsstedet efter sin onkel, han var selv fra Ullerup. På aftægt boede en af hans slægtninge, Trein Henrichsdatter.

Folketællingen 1801

Willum Svendsen	husbonde	62 år, g.1.g	husmand med jord
Marthe Jensdatter	hans kone	77 år, g.1.g.	
Henrich Willumsen	deres søn	27 år, g.1.g.	daglejer
Maren Svendsdatter	hans kone	37 år, g.1.g	
Albert Hendrichsen	deres søn	3 år, ug	
Sidse Hendrichs-datter	deres datter	6 år, ug	

Her benævnes Wilhelm som Willum, en reminisens fra de hollandske personnavne. Om sønnen Henrich er daglejer hos faderen fremgår ikke.

Folketællingen 1834

Henrich Willumsen	59 år	g	husejer og jordbruger
Maren Svendsdatter	68 år	g	hans kone
Albrecht Hendrichsen	37 år	ug	deres søn og tjenestekarl
Henriette Schumacher	8 år	ug	deres datter-datter

Henriette var datter af Kirsten Willumsen og brændevinshandler Carsten Schumann. Hun blev senere taget i pleje af Albert Henriksen, da han overtog ejendommen.

Folketællingen 1860

Albert Hendriksen	63 år, f. i sognet, g	husmand og husfar
Sass Jacobsdatter	47 år, f. i St. Magleby, g	hans kone
Em Albertsdatter	24 år, f. i sognet, ug	deres datter

Trein og Dirch Jacobsen, Granathuset. Ca. 1935.

Folketællingen 1890

Dirk Jacobsen	30 år, f. i sognet, g	husfar, jordbruger
Trein Jacobsen	29 år, f. i sognet, g	husmor,
Gustav Carlsen	65 år, f. i sognet, g	aftægtsmand
Em Carlsen	53 år, f. i sognet, g	aftægtskone

Trein Jacobsen var datter af Gustav og Em Carlsen, som var de forrige ejere af husmandsstedet.

Folketællingen 1911

Dirk Jacobsen	f. 27.1 1860 i sognet, g	gårdejer
Threin Jacobsen	f. 20.5 1860 i sognet, g	husmor
Charl. Larsen	f. 12.12 1887 i sognet, ug	tjenestekarl
Johannne Jensen	f. 9.10 1989 i sognet, ug	tjenestepige

Dirk og Trein Jacobsen fik ingen børn. Her omtales Dirk Jacobsen for første gang som gårdejer i folketælingslisterne.

FÆGÅRDSVEJ 56
Matr. 38 am af Ullerup,
brandforsikringsnr. 228, 383 og 1084

Fægårdsvej 56.1994. Foto: Dirch Jansen

Indledning
Husets bygherre var Henrik Jansen fra Maglegård. Han boede der dog ikke selv, men lejede det ud til Mads Olsen i 1863 for 30 rigsdaler om året. Lejeren var i øvrigt pligtig til at vedligeholde bygningen. Men lejerne og deres efterkommere kunne blive boende, så længe de ville, bare de betalte huslejen og passede huset ordentligt. Først efter 22 år som lejer købte Mads Olsen huset. Både Mads Olsen og hans søn Vilhelm, der senere boede i huset, var vægtere.

Bygningshistorie
Huset var på ca. 140 kvadratmeter og indeholdt 2 værelser, et køkken og et spisekammer, samt et materialehus. Bag ved huset lå et lokum opført af tømmer. Huset var bygget af grundmur og havde stråtag, og enderne vendte nord og syd.

Bygningsbeskrivelse 1992
Ejendommen omfatter et beboelseshus, to drivhuse samt nogle træskure. Stuehuset er en grundmuret 1½-etages længe beliggende langs

vejen. Den fremspringende sokkel er sortmalet. Taget er belagt med sorte onduline tagplader med et lille udhæng og spinkle sortmalede vindskeder. Tagrender af grå plastic. På tagryggen står to hvidkalkede skorstenspiber med sokkel og udkragning. Huset har nye to-rammede vinduer med tre-rudede rammer. Rammerne er sortmalede. Dog er vinduerne i gavlen hel-rammede.

Ejerliste

Henrik Jansen	1862 - 2.7 1885
Mads Olsen og hans enke Marie	1885 - 7.6 1921
Vilhemine Olsen	1921 - 19.7 1938
Oluf Gerhardt Holm	1938 - 11.2 1982
Inger Marie Holm	1982-

Beboerne

Folketællingen 1870

Mads Olsen	38 år, f. i Rønne, g	husfar
Marie Augusta Nicoline Olsen	34 år, f. i Kbhn, g	husmor
Vilhelm Olsen	5 år, f. sognet, ug	søn

Folketællingen 1890

Mads Olsen	57 år, f. i Rønne, g	husfar og vægter
Maria AN.Olsen	54 år, f. i Kbhn, g	husmor
Margrethe Caroline Olsen	14 år, f. i sognet, ug	datter

Folketællingen 1911

Marie Kirstine Olsen	f. 29.111835 i Kbhn. flyttet hertil i 1849, enke	husejer og arbejdskone

I 1901 beboes huset af Vilhelm Olsen, hans kone og 3 børn. Hans mor, Marie Kirstine Olsen, er ikke til at finde i Ullerup på dette tidspunkt.

Vilhelm Olsen, vægter i Ullerup og barnefødt på Fægårdsvej 56. På fotoet besøger han dyrskuet på Bellahøj. Ca. 1945.

Erindringer fra

Jacob Bernitt, født i Sundby på gården »Lykkeshøj« i 1913, flyttede til Ullerup i 1937.

Edvard Hansen, født i Ullerup, Tømmerupvej 253-57 i 1887.
Erindringer i Tårnby Lokalhistoriske Samling.

Jørgen Elkjær-Hansen, lærer ved Ullerup skole i 1930'erne.
Erindringerne hentet fra bogen »Dengang«.

Chrilles Hansen, født i Ullerup i 1915. Barndomshjemmet eksproprieret i 1970.

Kurt Henriksen, født på »lansens Minde«, Ullerup i 1923.

Christian Hjeds, førstelærer ved Ullerup skole i 1940'erne.
Erindringer hentet fra bogen »Dengang«.

Frede Hjeds, født i 1939, søn af Chr. Hjeds.

Helge Hjeds, født i 1931, søn af Chr. Hjeds.

Ruth Hjeds, født i Ullerup 1933, gift med Helge Hjeds. Pigenavn: Petersen.

Gunhild Hoe Larsen, født i Viberup 1922. Barndomshjemmet blev eksproprieret i 1970. Pigenavn: Madsen.

Martin Lihme, født på »Skansen«, Ullerup i 1973, søn af Niels Lihme og Lisbeth Riber Larsen.

Grith Lindgreen, født i Ullerup i 1973, datter af Ejnar og Inga Lindgreen.

Inga Lindgreen, født i Dragør i 1948, gift med Ejnar Lindgreen, født i 1947.

Lisbeth Lindgreen, født i Ullerup i 1976, datter af Ejnar og Inga Lindgreen.

Jytte Petersen, født på »Jansens Minde« i Ullerup 1934, søster til Kurt Henriksen.
Pigenavn: Henriksen.

Kurt Petzke, født i Tyskland i 1924, flyttet til Petersgård i 1931.

Rehni Nielsen, født i St. Magleby i 1931, gift med Keld Nielsen, Ullerupgård.

Inge Poulsen, født i Ullerup 1943 på en gård, der blev eksproprieret i 1970.
Pigenavn Lindgreen, søster til Ejnar Lindgreen.

Ib Svendsen, født på »Dannebrogsgård«, Ullerup i 1934. Gården blev eksproprieret i 1970.

Erindringerne er fremkommet i forbindelse med en studiekreds omkring livet i Ullerup. Studiekredsen er blevet afholdt af Tårnby Kommunes Lokalhistoriske Samling gennem de sidste 5 år, og de bidrag, der er med i denne bog, er kun en del af det store erindrings- og billedmateriale, der fremkom i denne forbindelse. Studiekredsdeltagerne takkes hermed for deres store indsats for at være med til at belyse livets gang i Ullerup gennem de sidste ca. 70 år.

Kildefortegnelse

TRYKTE KILDER

Amagerbogen. Red. af A. Kierulff Jensen, 1939

Amagerbruget: det kombinerede have og landbrug på Amager.
Ved Anne Rud og Marianne Therkildsen, 1986

Bering, Jens: Beskrivelse over Landsbyskolens offentlige Lærerembeder, 1859. Bd. 1

Bøgh, Charlotte og Inger Tolstrup: Københavns bønder - to landsbyer på Amager.
I: Familie, hushold og produktion, 1974

Dansk Kulturhistorisk opslagsværk, 1991, 2 bind

Dengang ... Lærevilkår for 50 år siden. Danmarks Lærerforenings Kreds 13, Amager, 1982

Frandsen, Karl-Erik: Tårnby landsby. Historie og bygningsregistrant, 1989

Hjorth, Birte: Fastelavn i Hollænderbyen, 1986

Håndbog for danske lokalhistorikere. Fotografisk optryk, 1970

Jensen, Lis: Sprøjtehuset- og brandslukningen i Store Magleby i håndsprøjternes tid, 1990

Koudal, Jens-Henrik: En privilegeret musikant og hans konkurrenter 1716-41.
I: Dansk årbog for musikforskning. **XIX,** 1988-1991

Nicolaisen, Chr.: Amagers historie, 1907-1915, 3 bind.

Om Skolevæsenets Forbedring paa Amager. I: Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn 1803-1804, bd. 1 s. 193-195

Rasmussen, Emil: Skolevæsenet paa Amager. I: Folkeskolen 1907, s. 143-144

Schmidt, Anders Jansen: Amagerbrug gennem Tiderne. I: Horticultura, dec. 1947, s. 83-87

Sibbern, M.: Tienestefolk paa Amager.
I: Kiøbenhavnsbladet eller Borgeren og Politiet, nr. 172, d. 5 december 1805

Johannes Tholle: Amagerhavebrug.
I: Historiske Meddelelser om København. Række 2, bd. 5, 1933, s. 490-533

Tårnby Brandvæsen. Tårnby Brandvæsen 1926-1976

Ullerup landsby. Lokalplan 66. Miljø- og Byplanafdelingen, Tårnby Kommune. 1989

UTRYKTE KILDER

Tårnby Lokalhistoriske Samling på mikrofilm fra Landsarkivet for Sjælland:

Sjællands stiftamt:
Brandtaxationsforretninger 1761 - 1787. Bygninger i Københavns amt (rulle 1004-1012)

Københavns amt: Branddirektoratarkiver.
a) Brandforsikringsprotokoller 1858-ca.1870 (rulle 1058-1061)
b) Brandtaksationsprotokoller 1800-1869 (rulle 1061-63)
c) Brandtaksationsprotokoller for sognetaksationsmænd i Tårnby sogns søndre distrikt 1858-62 (rulle 1064)

Amager og Tårnby Birk: Skøde- og panteprotokoller ca. 1676-1920.
Registre til skøde- og panteprotokoller ca. 1771-1820.
Register over adkomster ca. 1820-1860.
Realregister til skøde- og panteprotokollerne ca. 1850-1930

Tårnby Lokalhistoriske Samling:

Den Almindelige Brandforsikring for Landbygninger:
Brandforsikringsprotokoller ca. 1858-1957

Amagerlands Producentforening:
Forhandlingsprotokoller for foreningen og for gødnings- og hvidkålsudvalgene. 1908-1916

Damptærskeselskabet Tømmerup-Ullerup:
Forhandlingsprotokol, medlemslister, regnskaber m.m. 1876-1974

Dortheasminde: Ejendomspapirer og regnskaber, 1836-1962

Hesteforsikringen i Tårnby Sogns Søndre Del: Forhandlingsprotokol og regnskab 1903-1935

Nordre Kongelundsgrøfts Pumpelaug: Forhandlingsprotokol og regnskab, 1932-1956

Tårnby Kommunes Skolevæsen: Tømmerup-Ullerup skole: dagbøger, eksamensprotokoller, embedsbog, 1862-1914. Ullerup skole: embedsbøger 1908-1941

Ullerup Bylaug: 1882-1918 (1918- lånt hos foreningen)

Ullerup selskabelige Skytteforening: Medlemsliste, forhandlingsprotokol, regnskab, 1896-1935

Landsarkivet for Sjælland m.m.:

Amager Birk: Auktionsprotokol, 1843

Tårnby Ret, Tinglysningen:

Skøde- og panteprotokoller for Raagaard og Ullerup, 1920-

Navneregister

** efter sidetallet betyder illustration*

Aabel, 52
Aagesdatter, Dyver, 134
Aagesdatter, Ellen, 156
Adamsen, Marie, 113
Adriansdatter, Ane, 104
Adriansdatter, Karen, 116, 118, 120
Adriansen, Pitter, 96, 97
Agerlin, Anders, 144
Agerlin, Andreas, 145, 146
Albertsdatter, Em, 165
Albrechtsen, Carl, 119*
Albrechtsen, Kirsten, 118*
Albrechtsen, Oli, 118
Albrechtsen, Oluf, 115, 118*, 119*
Albrechtsen, Peder, 119*
Andersdatter, Ane, 104, 120
Andersdatter, Ane Cathrine, 17
Andersdatter, Ane Marie, 153
Andersdatter, Ellen, 134
Andersdatter, Gjertrud, 118, 119,120,146
Andersdatter, Kirstine, 134
Andersdatter, Lejsbeth, 129
Andersdatter, Sidse, 19*
Andersen, Aage, 111
Andersen, Aff, 53*
Andersen, Amanda, 99
Andersen, Anders, 97
Andersen, Christian, 98
Andersen, Gerth, 120
Andersen, H.C., 105*
Andersen, Ina, 59*
Andersen, Johanne, 143
Andersen, Lars, 125
Andersen, Lillian, 59*
Andersen, Marken, 120
Andersen, Peder, 119, 129
Andersen, Peter, 118
Andersen, Pitter, 116, 118, 120
Andersen, Rasmus Friis, 52
Anderson, Hanne, 152
Auschersdatter, Marchen, 129
Bache, Ida, 98
Bagger, Fanny, 160
Bagger, Julius, 160
Hallas, Tom, 164
Balle, Laurits Larsen, 32*, 104
Barsebæk, Anders Hansen, 50*, 158,160
Bauer, Ene, 156
Beckmann, Frederik, 111
Bendtsen, Em, 104
Bendtsen, Lars, 146
Bendtsen, Niels, 97
Bentsen, Lars, 145, 146
Bernitt, Carl, 40, 41
Bernitt, Jacob, 40, 41
Bemitt, Ole, 60*
Bernitt, Sigrfred, 40
Bertelsen, Charl, 114
Biering, Chr. Henrik, 129
Biering, Susan, 129
Bjerre, Asger, 61, 152
Bjerre, Gerda, 60*
Bjerre, Grethe, 59*
Bjerre, Inger, 59*
Blouer, Emilie, 127
Brandt, Inge, 55*
Brasch, John, 52
Brouer, Helge, 55*
Brummer, Frederik, 111
Buchner, Ella, 32*
Bæk, Hans, 113
Bøgekjær, Freddie, 146
Bøgh, Caroline, 135
Carlsen, Bertel, 97
Carlsen, Carl, 146
Carlsen, Em, 165
Carlsen, Georg, 146
Carlsen, Gertrud, 146
Carlsen, Gustav, 146, 164, 165
Carlsen, Isak, 113
Carlsen, Jacob, 146
Carlsen, Marie, 146
Carlsen, Niels, 125
Carlsen, Peder, 145
Carlsen, Peter, 146
Chrillesen, Erik, 55*
Christensdatter, Gjertrud, 130
Christensdatter, Karen, 137
Christensdatter, Kirsten, 118
Christensen, Alfred, 133, 164
Christensen, Carla, 133
Christensen, Cornelius, 53*
Christensen, Crilles, 53*
Christensen, Eduart, 127
Christensen, Edvard, 133
Christensen, Ellen, 53*
Christensen, Gerda, 53*
Christensen, Hans, 53*, 142, 143
Christensen, Henrik, 159
Christensen, Idda, 105
Christensen, Johan, 155, 156
Christensen, Karen, 57, 164
Christensen, Larsine, 161 *
Christensen, Lis, 59*, 60*
Christensen, Mogens, 59*
Christensen, N. P., 160
Christensen, Niels-Peter, 126

Christensen, Peter, 158, 159, 160
Christensen, Stine, 126
Christensen, Søren, 51
Christensen, Tage, 55*
Christiansdatter, Gertrud, 129
Christiansen, Frederik, 98
Christiansen, Tommy, 131 *
Christoffersen, Ellen, 161 *
Christoffersen, Oluf, 161 *
Clausdatter, Ane, 139
Clausdatter, Else, 30, 133, 134, 135
Clausen, Albert, 53*
Clausen, Flemming, 156
Clausen, Hendrich, 134, 135
Clausen, Marchen, 156
Clausen, Mikkel, 111
Clausen, Ole, 134
Clemmensen, Carl, 119*
Clemmensen, købmand, 119*
Cornelissen, Dirch S., 135
Corneliusdatter, Marchen, 48
Corneliussen, Henrich, 103, 124, 125
Corneliussen, Jan, 96, 97
Corneliussen, Karen, 135
Corneliussen, Martin, 53*
Corneliussen, Ole, 133
Corneliussen, Peder, 158
Corneliussen, Svend, 133, 135
Crillesdatter, Sarse, 146
Dam, Hans Peter Jansen, 98
Danielsen, Niels, 14*, 64, 93, 96
Dirchsdatter, Karen, 134
Dirchsdatter, Neel, 112
Dirchsen, Alt, 130
Dirchsen, Chrilles, 23
Dirchsen, Claus, 134, 156
Dirchsen, Dirch, 111, 112
Dirchsen, Ellen, 156
Dirchsen, Esben, 130
Dirchsen, Gert A., 14""
Dirchsen, Jan, 135
Dirchsen, Karen, 135
Dirchsen, Lars, 59*
Dirchsen, Peter Bastian, 122, 124, 125*
Dirchsen, Rajer, 112
Dirchsen, Rasmus, 120
Dirksen, Espen, 131
Dixen, Stephen, 23
Dyberg, Pitter, 145
Ehlers, Peter, 100, 103, 111, 124, 129
Ejbertsen, Cornelius, 48
Elkær-Hansen, Jørgen, 54, 56, 57
Esbensdatter, Threin, 130
Espensdatter, Marchen, 130
Espensdatter, Sidse, 130
Espensdatter, Threin, 130
Espensen, Christen, 130
Espensen, Theis, 130
Fischer, Dirch, 150
Frandsen, Karl-Erik, 89
Frederiksen, Christian, 97
Frederiksen, Gert, 127
Fredriksen, Grete, 55*
Friedlænder, Julius, 30
Frontin, Peter, 111, 112
Gjerdtsdatter, Sidse, 126
Gjertsen, Adrian, 103, 104, 105, 133
Gjertsen, Anders, 104
Gjertsen, Anna, 104
Gjertsen, Edvard, 104
Gjertsen, Emma, 104
Gjertsen, Jan, 104
Gjertsen, Michel, 142
Groesmeyer, Kirsten, 59*
Groesmeyer, Peter, 59*
Grønberg, Emma, 126
Gøransson, Gert, 75
Gøransson, Kaj, 59*, 75
Haagensen, Mogens, 134
Haagensen, Mons, 134
Hansdatter, Alt, 130
Hansdatter, Ane, 137, 138
Hansdatter, Anne, 103, 112
Hansdatter, Kirsten, 138
Hansdatter, Lajn, 97
Hansdatter, Neel, 143
Hansdatter, Trein, 103, 135, 138, 146
Hansen, Anders, 125, 158, 159
Hansen, Ane, 159
Hansen, Ane Christine, 154
Hansen, Anna, 152
Hansen, Anna Knudine, 98*
Hansen, Aug. Hermann, 146
Hansen, Bertel, 33*
Hansen, Birthe, 158
Hansen, Charl. Chr., 143
Hansen, Chr., 143
Hansen, Chrilles, 9, 10, 24, 32, 34, 35, 38, 68
Hansen, Christen, 142
Hansen, Christen, 143, 145
Hansen, Christian R., 143
Hansen, Dirch, 44*, 119*, 135
Hansen, Dirch Maglegård, 23
Hansen, **Dirk,** 150, 152
Hansen, Dorthea, 150, 152
Hansen, Edith, 49*
Hansen, Edvard, 31, 52, 62, 134*, 152*
Hansen, Ejnar H., 72*
Hansen, Else, 62*
Hansen, Emma, 36*, 143
Hansen,Fann 147
Hansen, Hans, 103, 137

Hansen, Hans Peter, 99
Hansen,Jan, 103,137
Hansen, Jens, 17
Hansen,Johanne, 120
Hansen, John, 146
Hansen, Juliane, 143
Hansen,Jørgen, 145,146
Hansen, Karen, 135
Hansen, Karen Else, 152
Hansen, Margrethe Leth, 147
Hansen, Marianne, 99
Hansen, Marie, 159
Hansen, Morten, 97
Hansen, Mouritz, 152
Hansen, Nelly, 98*
Hansen, Niels, 103, 138
Hansen, Niels Chr., 147
Hansen, Niels Richard, 142
Hansen, Niels Rikhardt, 143
Hansen, Oda, 142
Hansen, Ole, 60*
Hansen, Ole Dirch, 124
Hansen, Oskar, 147
Hansen, Peder, 51, 116, 118, 155,156,159
Hansen, Peter Vilhelm, 14*, 23, 142
Hansen, Pitter, 96
Hansen, Rasmus, 99
Hansen, Rasmus Chr., 99
Hansen, Rita, 60*
Hansen, Trine, 159
Hansen, Tønnes, 137, 138
Hansen, Valdemar, 22, 36*, 141*, 142
Hansen, Vivian, 15*
Hansen, Åge, 145
Hansson, Anders, 51
Hass, Ina Dupont, 146
Helmer, Carl, 120
Hendrichsdatter, Kirsten, 126
Hendrichsdatter, Sidse, 165
Hendrichsdatter, Threjn, 103
Hendrichsen, Albert, 165
Hendrichsen, Claus, 133, 134
Hendrichsen, Crilles, 97
Hendrichsen, Jan, 104, 124, 125
Hendrichsen, Klaus, 134
Hendriksen, Albert, 165
Hendriksen, Cornelius, 126, 149
Hendriksen, Crilles, 126
Hendriksen, Else, 126
Hendriksen, Karen, 149
Hendriksen, Mikkel, 126
Hendriksen, Sidse, 149
Henrichsdatter, Trein, 164
Henriksen, Albert, 149
Henriksen, Albrecht, 164
Henriksen, Anne, 127
Henriksen, Cornelius, 148, 149
Henriksen, Gert, 39*
Henriksen, Henrik, 14*, 149
Henriksen, Jan, 125, 126
Henriksen, Johs., 156
Henriksen, Jytte, 59*, 73, 149
Henriksen, Karen, 126
Henriksen, Karen Margrethe, 55*
Henriksen, Kirsten, 39*
Henriksen, Krilles, 96
Henriksen, Kurt, 34, 35, 55*, 63, 131*, 149
Henriksen, Mikkel, 124, 126, 127,162
Henriksen, Sidse, 149
Herbst, Gustav, 145, 146
Hindemands, Anne, 119
Hjeds, Anne, 26*
Hjeds, Chr., 14, 54, 56, 57
Hjeds, Erik, 60*, 73
Hjeds, Frede, 20*, 21, 23, 24, 26*, 60*
Hjeds, Helge, 13, 24, 35, 37, 54, 56, 57, 58, 64
Hjeds, Lisbeth, 76*
Hjeds, Ruth, 86
Holm, Christian, 97
Holm, Inger Marie, 167
Holm, Martha, 55*
Holm, Oluf, 167
Holmberg, Carl, 99
Isbrandtsdatter, Ehm, 112
Isbrandtsdatter, Else, 111
Isbrandtsdatter, Neel, 111
Isbrandtsdatter, Threjn, 111, 112
Isbrandtsen, Isbrandt, 111, 112
Jacobsdatter, Anna, 113
Jacobsdatter, Anne, 143
Jacobsdatter, Else, 143
Jacobsdatter, Kirsten, 97
Jacobsdatter, Sass, 97, 165
Jacobsen, Anders H., 105*
Jacobsen, Dirch, 164, 165*
Jacobsen, Dirk, 165*
Jacobsen, Dorthea, 98
Jacobsen, Fredrik, 139
Jacobsen, Hans, 143
Jacobsen, Ida A., 126
Jacobsen, Kisser, 60*
Jacobsen,Mads, 143
Jacobsen, Ole, 126
Jacobsen, Theis, 122
Jacobsen, Trein, 164, 165*
Jansdatter, Ane, 133, 134
Jansdatter, Birthe, 97
Jansdatter, Ellen, 96, 97
Jansdatter, Marchen, 126
Jansen, Ane, 104
Jansen, Chrilles, 126
Jansen, Claus, 103, 104, 126

Jansen, Cornelis, 124
Jansen, Dirch, 129, 130
Jansen,Hans, 126
Jansen, Hendrich, 124
Jansen, Henrich, 97
Jansen, Henrik, 122, 126, 148, 166,167
Jansen, Jan, 48
Jansen, Karen, 149
Jansen, Mouritz, 126
Jansen, Niels, 130
Jansen, Threin, 131
Jensdatter, Anne, 126
Jensdatter, Bodil, 120
Jensdatter, Ellen, 112
Jensdatter, Grethe, 104
Jensdatter, Karen, 118, 119
Jensdatter, Marchen, 156
Jensdatter, Marthe, 164
Jensen, Alfred, 127
Jensen, Anders, 125
Jensen, Annette Møller, 164
Jensen, Bendt, 113, 126
Jensen, Bodil, 154
Jensen, Christian, 154
Jensen, Crilles, 153, 154
Jensen, Ellen, 131
Jensen,Jens, 131,156
Jensen,Johanne, 165
Jensen,Johannes, 60*
Jensen, Lars, 98
Jensen, Ole, 153
Jensen, Orla, 23
Jensen, Th., 60*
Jensen, Theodor, 120
Jeppesdatter, Maren, 159
Jeppesen, Hans, 112
Jeppesen, Peder, 159
Jepsdatter, Bengta, 99
Joensdatter, Marchen, 125, 143
Johansen, Amy, 59*
Johansen, Emma, 135
Johansen, Karen, 98
Johansen, Peder, 130
Johansen, Preben, 59*
Johansen, Theodor, 138*, 139
Johansson, Niels, 139
Johnsdatter, Marchen, 143
Johnsdatter, Mardtgen, 143
Johnsen,Aage, 120
Johnsen, Erik, 120
Jonasen, Christen, 126
Just, Marie, 134
Jørgensen, Grethe, 160
Jørgensen, Hans Ingerslev, 160
Jørgensen, Ole, 126
Jørgensen, Ole Ingerslev, 160
Jørgensen, Peder V, 126
Jørgensen, Peter, 71 *
Jørgensen, Rasmus, 143
Jørgensen, Valdemar, 99
Karlsson, Isak, 108*, 114
Killelund, Ellen, 62*
Kjeldgård, Knud, 160
Kjær, Anna, 99
Kjær, Hans, 99
Kjær, Thorvald, 99
Kjøbke, Ane, 112
Klausdatter, Anne, 134
Klausdatter, Else, 134
Klausdatter, Kirsten, 134
Klausen, Hendrich, 134
Klausen, Krilles, 134
Klausen, Ole, 134
Klint, Heinrich, 99
Knirsch, Alexander, 96, 98
Knudsdatter, Karen, 130
Kornelisen, Hendrich, 125
Krabbe, C. A., 118
Kragelund, Jens Hansen, 17
Krillesdatter, Sarse, 146
Kristensdatter, Karen, 139
Kristensdatter, Kirsten, 138
Kristensen, Grethe, 59*
Kristensen, Peder, 126
Kristoffersen, Klaus, 124
Kroaersdatter, Bodil Jan, 97
Kurvemager, Jacob Jansen, 121
Kurvemager, Teis Jacobsen, 121 *
Køppen, Gert, 23
Køppen, Kurt, 23
Køppen, Niels, 59*
Køppen, Ole, 21 *, 22, 23, 43*, 44,45,47
Lafrentz, Dorthea, 106, 107*
Larsdatter, Mardtgen, 146
Larsen, Anders, 119, 120
Larsen, Bendt, 146
Larsen, Bodil, 53*, 161 *
Larsen, Bodil Johanne, 161
Larsen, Carl, 161 *
Larsen, Charl., 165
Larsen, Cornelius, 40
Larsen, Else, 113*, 114, 161 *
Larsen, Emma, 161 *
Larsen, Gunhild Roe, 19, 23, 48,49,62
Larsen, **Hans,** 114, 126, 161 *
Larsen, Hansigne, 161 *
Larsen, Hansine, 114
Larsen, J.N., 159
Larsen, Lisbeth Riber, 26*
Larsen, Niels, 33
Larsen, Ole, 142, 160, 161 *
Larsen, Peter, 23
Larsen, Pitter, 134
Larsen, Vilhelmine, 112
Larson, Peter, 152
Larsson, Anna, 104
Lauritsen, Caroline, 98

Laursen, Chresten, 114
Leth, Aff, 98*, 99
Leth, Anna Knudine, 98, 99
Leth, Carl Jansen, 98
Leth, Fanny, 99, 147
Leth, Gerda, 99
Leth, Henning, 96, 98*
Leth, Knud, 96, 98, 99, 119*, 145
Leth, Margrethe, 99, 145
Leth, Martin P., 119*
Lihme, Martin, 23, 75
Lihme, Morten, 23
Lihme, Niels H., 23, 26*, 42, 45*,47*, 132,133
Lind, Else, 55*
Lind, Hans, 53*
Lind, Juliane, 113
Linderstrøm, Peter, 113
Lindgreen, Ejnar, 23, 26*, 42, 43*,44*,45*,46*, 47*, 74, 75
Lindgreen, Emmy, 74
Lindgreen, Grith, 45, 74, 75
Lindgreen, Inga, 15,.,, *26*
Lindgreen, Lilly, 59*
Lindgreen, Lisbeth, 45*, 46, 74*
Lindgreen, Peter, 74
Lindholm, August, 98
Lund-Hansen, Vibeke, 160
Låsby Svendsen, 25
Madsdatter, Ellen, 97
Madsen, Agnes, 153
Madsen, Anders, 51 *
Madsen, Anders Stuhr, 159
Madsen,Ane,51*, 158*, 159
Madsen, Anna, SF, 158*, 159
Madsen, Anne, 159
Madsen, Berta, 51 *, 158*, 159
Madsen, Chr., 19*
Madsen, Christian, 51 *, 158*, 159
Madsen, Ejler, 164
Madsen, Gertrud, 19*, 49*
Madsen,Hans, 17,133,135, 150,152
Madsen, Holger, 51 *, 158*
Madsen, Holger Stuhr, 159
Madsen, Ingeborg, 49*
Madsen,Inge½ 164
Madsen,Jacob, 142,143
Madsen,Jenny, 51*, 158*, 159
Madsen,Jens, 51*, 158*, 159
Madsen, Karen, 135
Madsen, Knud, 23, 60*
Madsen, Otto, 51 *, 153, 158*, 159
Madsen, Otto Stuhr, 159
Madsen, Peter, 158*, 159
Madsen, Peter Stuhr, 50, 51 *, 159
Madsen, Svend, 59*
Magnusson, Peter, 99
Michelsen, Inger, 112
Mickelsdatter, Marie, 142
Mikkelsen, Karen, 126
Mortensen, Carl, 33*
Mortensen, Christen, 134
Mortensen, Emma, 113
Mortensen, Marta, 114
Mortensen, Martha, 53*
Mortensen, Mathilde, 138*, 139
Mouritsdatter, Else, 126
Mouritsdatter, Grith, 96, 97
Mouritsen, Dirch, 133
Mouritsen, Hans, 111
Mynster, 52
Møller, Peder Andersen, 129
Møller, Peter Jensen, 104
Mårtensson, Axel, 156
Nielsdatter, Abelone, 125
Nielsdatter, Anne, 119
Nielsdatter, Mardtgen, 130
Nielsdatter, Maren, 159
Nielsen, Alice, 59*
Nielsen, Anders, 53*, 104, 116, 118, 119, 120
Nielsen, Ane, 138*
Nielsen, Ane Dorthea, 139
Nielsen, Anna, 131 *
Nielsen, Anna Christine, 139
Nielsen, Anne, 139
Nielsen, Børge, 55*
Nielsen, Carl, 113
Nielsen, Chr. F., 133
Nielsen, Christian, 131
Nielsen, Christian F., 129
Nielsen, Edvard, 23, 129
Nielsen, Einar P., 104
Nielsen, Ella, 131 *
Nielsen, Elna, 149
Nielsen, Else Marie, 129, 131
Nielsen, Erik, 23, 164
Nielsen, Gertrud, 131
Nielsen, Grethe, 59*, 60*
Nielsen, Gudrun A., 104
Nielsen, Hans, 98
Nielsen, Hans-Henrik, 23, 75
Nielsen, Henning, 23, 59*, 67*, 137
Nielsen, Inge Lise, 60*
Nielsen, Jan, 130
Nielsen, Jens L., 96
Nielsen, Jens N., 59*
Nielsen, Jytte, 26*, 94
Nielsen, Karin, 60*
Nielsen, Keld, 23, 39, 67*, 137
Nielsen, Kirsten H., 104
Nielsen, Knud, 137
Nielsen, L.P., 139*
Nielsen, Lars, 137
Nielsen, Lars Peter, 15, 16, 139

Nielsen, Margrethe, 120
Nielsen, Marie, 130
Nielsen, Marken H., 139
Nielsen, Martin, 138*, 139
Nielsen, Ole, 16*, 17, 22, 23, 26\94, 96
Nielsen, Ole mellemsmed, 57*
Nielsen, Oluf Chr., 113
Nielsen, P. Thorbjerg, 23
Nielsen, Peder, 130
Nielsen, Per, 60*
Nielsen, Peter, 34
Nielsen, Rasmine, 127
Nielsen, Rehni, 15, 39
Nielsen, Threin, 104
Nielsen, Tønnes, 104, 105, 129, 139
Nielsen, Villy, 15, 16
Nielson, Jens, 99
Nielson, Lars, 139
Nielsson, Anders, 113
Nyman, Helle, 159
Nørregård, Marchen, 98
Ohlsen, H. C., 113*
Olesdatter, Margrethe, 126
Olsdatter, Anne, 126
Olsdatter, Ellen, 104
Olsdatter, Karen, 133, 134
Olsdatter, Karen Marie, 154
Olsdatter, Kirsten, 164
Olsen, Anna, 137
Olsen, Anna Emilie, 131
Olsen, Anna Gerda, 138*, 139
Olsen, Anna Kirstine, 138*, 139
Olsen, Anna Marie, 131
Olsen, Anny, 59*
Olsen, Carl, 98
Olsen, Charl., 131
Olsen, Christen, 153, 154
Olsen, Christine, 143
Olsen, Cornelius, 131
Olsen, Ellen, 53*
Olsen, Ellen M., 135
Olsen, Emma, 19*
Olsen, Frederik, 53*, 134, 149
Olsen, Frits, 131
Olsen, Fritz, 53*
Olsen, Gert Bastian, 137, 138\139
Olsen, Hanne, 135
Olsen, Hans, 153, 154
Olsen,Jacob, 134
Olsen, Jan, 59*
Olsen, Jens, 154
Olsen, Karen, 113
Olsen, Karen Marie, 153
Olsen, Karen S., 131
Olsen, Mads, 166, 167
Olsen, Margrethe, 167
Olsen, Maria, 167
Olsen, Marie, 167
Olsen, Martin A., 135
Olsen, Morten, 113
Olsen, Niels, 143
Olsen, Peder, 158
Olsen, Peter, 112
Olsen, Tønnes, 111
Olsen, Vilhelm, 135, 149, 167*
Olsen, Vilhelmine, 149, 167
Olsen, Villiam, 135
Olson, Ollof, 105
Olson, Olof, 126
Olufsen, Niels, 130
Ouskersdatter, Mardtgen, 130
Ouskersen, Niels, 119
Pedersdatter, Ahlt, 130
Pedersdatter, Alt, 130
Pedersdatter, Gjertrud, 134
Pedersdatter, Majno, 130
Pedersdatter, Majnu, 130
Pedersdatter, Marie, 164
Pedersdatter, Mette, 97
Pedersdatter, Sidse, 130, 134, 153
Pedersdatter, Threjn, 130
Pedersen, Anders, 125, 129
Pedersen, Ane Boline, 159
Pedersen, Anni Skov, 160
Pedersen, Carl, 144, 145, 146
Pedersen, Christian J., 159
Pedersen, Jens, 130
Pedersen,Jeppe, 158,159
Pedersen, Juliane, 159
Pedersen, Lars, 17, 19*
Pedersen, Marchen, 118
Pedersen, Ole, 104, 134
Pedersen, Svend, 159
Persson, Hjalmar, 53*
Petersen, Aff, 98
Petersen, Anders, 115, 118, 120
Petersen, Anna, 53*
Petersen, Birgit, 89
Petersen, Carl Magnus, 149
Petersen, Eline, 99
Petersen, Ellen Marg., 149
Petersen, Emmy, 24*
Petersen, Gertrud, 99
Petersen, Hans Chr., 113
Petersen, Hans Valdemar, 55*
Petersen, Jan, 120
Petersen, Jytte, 38, 59, 67, 68
Petersen, Kirscheiner, 23
Petersen, Lotte Schøtt, 26*, 103, 111
Petersen, Martin, 98
Petersen, Niels, 160
Petersen, Peter Chr., 23
Petersen, Peter Schøtt, 26, 103, 111
Petersen, Ruth, 59*
Petersen, Th., 113

Fra gammel tid bestod beboelsen på Amagerland af en række små landsbysamfund, bl.a. Tømmerup, Maglebylille, Viberup og Ullerup. En del af dem har måttet lade livet på grund af lufthavnens nærmest permanente pladskrav; andre er blevet opslugt af de større bysamfund så nær ved hovedstadens pulserende dominans.

I de senere år har resterne af Ullerup skabt sig en ny identitet og ikke mindst ny berømmelse med de årlige tilbagevendende Ullerupmarkeder, som i nogle hektiske august-dage samler 10.000-vis af mennesker og nærmest leder tanken hen på middelalderens sildemarkeder.

Det fornyede kendskab til Ullerup har gjort det nærliggende at skildre landsbyens historie i en særskilt publikation.